

Crna Gora
Ministarstvo ekologije,
prostornog planiranja i urbanizma

Adresa: IV proleterske brigade broj 19
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 446 200
fax: +382 20 446 215

IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA

MINISTARSTVA ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA

za period januar – decembar 2020. godine i

MINISTARSTVA EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA **za decembar 2020. godine**

Podgorica, jun 2021. godine

Sadržaj

1.UVOD	
<i>1.1. Napredak u realizaciji obaveza predviđenih Programom rada Vlade za 2020. godinu</i>	1
<i>1.2. Upravno rješavanje o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica, kao i postupak zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa</i>	3
2. NAPREDAK OSTVAREN U REALIZACIJI STRATEŠKIH CILJEVA I OPŠTIH POTCILJEVA	5
3. OCJENA RADA I STANJA	63
4. IZVJEŠTAJ O RADU ORGANA UPRAVE NAD KOJIMA MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA I TURIZMA VRŠI NADZOR	63
<i>4.1. Uprava javnih radova</i>	63
<i>4.2. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine</i>	65
<i>4.3. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju</i>	66

1.UVOD

1.1. Napredak u realizaciji obaveza predviđenih Programom rada Vlade za 2020. godinu

Ministarstvo održivog razvoja i turizma po Programu rada Vlade Crne Gore realizovalo je deset (33,34%) od 30 planiranih obaveza. Od planiranih pet zakonskih obaveza, realizovana je jedna, osam informacija i jedan izvještaj.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 04. juna 2020. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U izvještajnom periodu usvojeni su sljedeći dokumenti: Informacija o aktivnostima na sprovođenju Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore (4), Informacija o pripremi planske dokumentacije detaljne razrade za potrebe izgradnje razvojnih i infrastrukturnih projekata (2), Informacija o stanju životne sredine u Crnoj Gori u 2019. godini (1), Informacija o aktivnostima na realizaciji prioriternih projekata iz oblasti turizma (2) i Izvještaj o radu Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2019. godinu.

Predlog zakona o komunalnim djelatnostima je dostavljen na mišljenje relevantnim institucijama i zainteresovanim stranama. Zbog neslaganja sa primjedbama izrečenim u mišljenju Ministarstva javne uprave u vezi sa jednim članom Predloga zakona, od strane ovog ministarstva predložen je sastanak radi usaglašavanja po pitanju spornih odredbi. Zbog toga je, na zahtjev Sekretarijata za zakonodavstvo, povučen Predlog zakona iz procedure kod tog sekretarijata, dok se ne riješe sporna pitanja sa Minisatarstvom javne uprave.

Predlog zakona o vodnim uslugama je dostavljen na mišljenje relevantnim institucijama i zainteresovanim stranama. Nije mogao biti dostavljen Vladi jer nijesu dobijena sva potrebna mišljenja.

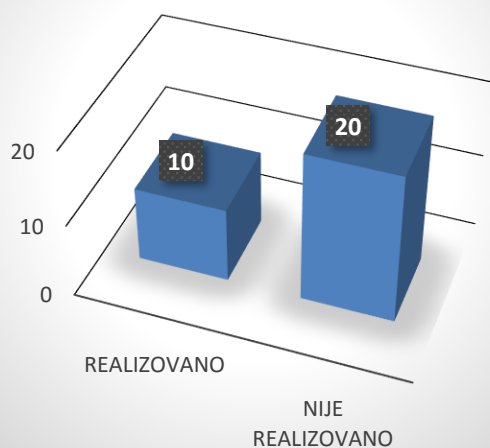
Formirana je radna grupa za izradu *Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju*, čiji je rad bio uvezan sa radom radne grupe za analizu zakonodavstva za ovu oblast. Zajedničkim radom pomenutih radnih grupa, urađen je Nacrt predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnom stanovanju, dok se Predlog očekuje u IV kvartalu 2021. godine.

Predlog zakona o upravljanju otpadom je proslijeđen na mišljenje nadležnim institucijama. Nije mogao biti dostavljen Vladi jer nijesu dobijena sva potrebna mišljenja.

Plan pripreme ljetnje turističke sezone za 2020. godinu - Iz svih institucija i opština kojima je upućen dopis, dostavljene su informacije o njihovim aktivnostima, odnosno planovima vezano za pripremu ljetnje turističke sezone za 2020. godinu, osim iz CTU-a i Opštine Pljevlja, i sve pristigle informacije su obrađene. Imajući u vidu situaciju koja se odnosi na pojavu virusa COVID -19, predlog Plana pripreme ljetnje turističke sezone za 2020.godinu nije kandidovan za sjednicu Vlade, jer ista nije usklađena situaciji.

Angažovanjem eksperata pripremljen je *Nacrt Stambene politike Crne Gore*. Očekuje se formiranje radne grupe, koja će pripremiti konačan Predlog, koji se očekuje u IV kvartalu 2021.godine.

Grafik 1: Realizacija programa rada Vlade Crne Gore za 2020. godinu

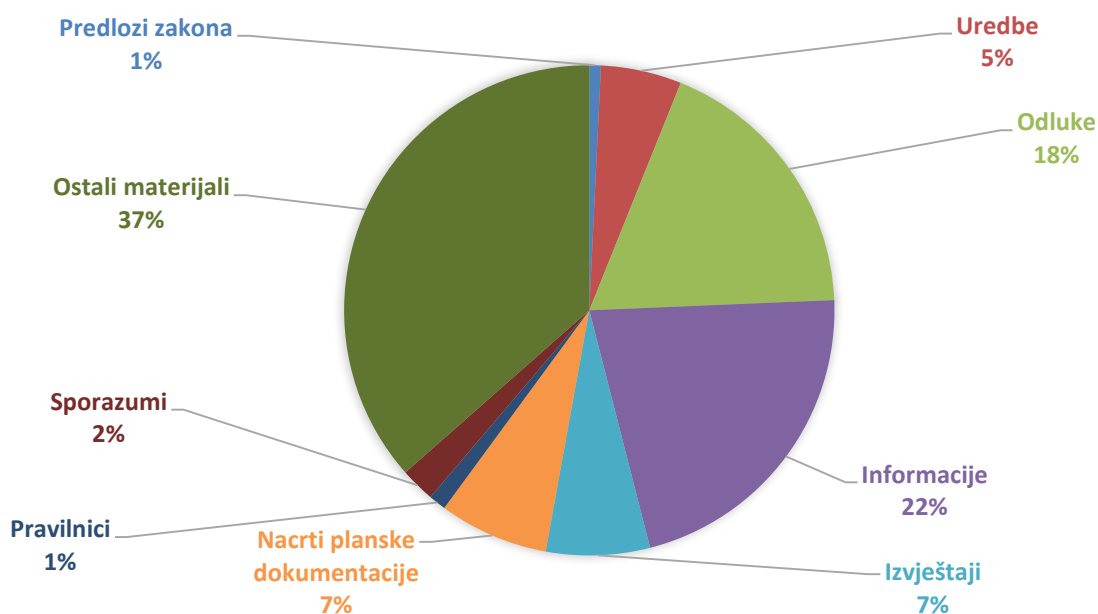
Takođe, sljedeći materijali nijesu dostavljeni Vladi na razmatranje:

Informacija o pripremi planske dokumentacije detaljne razrade za potrebe izgradnje razvojnih i infrastrukturnih projekata za IV kvartal, Plan pripreme zimske turističke sezone za 2020/2021. godinu, Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2021. godinu, Državne smjernice razvoja arhitekture 2021–2030, Predlog prostornog plana Crne Gore do 2040. godine, Akcioni plan za ispunjenje završnih mjerila u Poglavlju 27 - Životna sredina i klimatske promjene, Informacija o aktivnostima na realizaciji prioriternih projekata iz

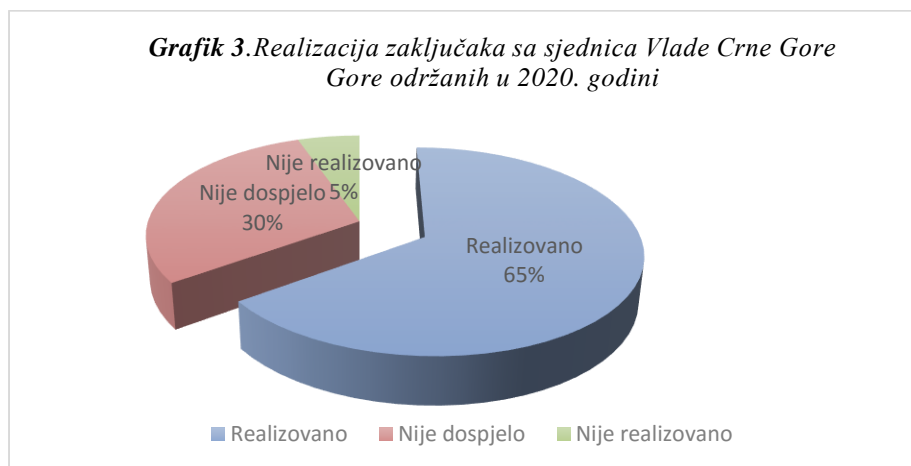
oblasti turizma za IV kvartal, Informacija o aktivnostima na realizaciji razvojnih projekata na unapređenju turističke infrastrukture za IV kvartal, za IV kvartal, Informacija o aktivnostima na sprovođenju Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore, Izvještaj o aktivnostima na suzbijanju sive ekonomije sa predlogom mjera za suzbijanje sive ekonomije (4) i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu.

Osim planiranih aktivnosti za 2020. godinu, Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila odnosno utvrdila ili donijela još 263 materijala na predlog Ministarstva održivog razvoja i turizma u periodu od januara – decembra 2020.godine i na predlog Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma za decembar 2020. godine, od čega: 2 predloga zakona, 14 uredbi, 48 odluka, 57 informacije, 18 izvještaja, 3 sporazuma, 19 nacrti planskih dokumenata, 3 pravilnika i 96 ostalih materijala.

Grafik 2: pregled ostalih obaveza

U 2020. godini na Ministarstvo održivog razvoja i turizma se odnosilo 112 zaključka Vlade Crne Gore, bez istitucija u nadležnosti ovog Ministarstva. Ministarstvo je realizovalo 65% od ukupnog broja zaključaka koji su dospjeli za realizaciju (33 zaključka nijesu dospjela za realizaciju), dok 5% zaključaka nije realizovano. Procentualni iskaz realizovanih zaključaka dat je na Grafiku br.2.

1.2. Upravno rješavanje o pravima, obavezama i pravnim interesima fizičkih i pravnih lica, kao i postupak zaštite prava stranaka i zaštite javnog interesa

Na sajtu Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, kao pravnog sljedbenika Ministarstva održivog razvoja i turizma, postoje svi formulari, obrasci¹ i uputstva za prijavu građenja, dobijanje građevinske i upotrebne dozvole za složene inženjerske objekte i urbanističko-tehničkih uslova.² Takođe, objavljuju se i mišljenja, tumačenja, uputstva za rad, koji se odnose na primjenu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.³ Objavljeni su i izdati urbanističko-tehnički uslovi, kao i rješenja o odbijanju istih. Svi dokumenti su razvrstani po godinama. Na sajtu se takođe nalaze i urbanističko-tehnički uslovi, saglasnost glavnog državnog arhitekta, građevinske dozvole, upotrebne dozvole, prijava gradnje, licence, uklanjanje objekata, upravni spor i vanredni pravni lijekovi, drugostepeni postupanje, mišljenja – tumačenja, adaptacija, urbanističko tehnički uslovi, građevinske i upotrebne dozvole po opštinama. Pored toga, na sajtu Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma se mogu pronaći svi zahtjevi i sva izdata rješenja kako u prvostepenom, tako i u drugostepenom upravnom postupku u oblasti ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

U prvostepenim upravnim postupcima Ministarstvo je nadležno da rješava:

- ✓ po zahtjevima za Slobodan pristup informacijama po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Sl.list Crne Gore“, br. 44/12 i 30/17),
- ✓ po zahtjevima za donošenje rješenja o saglasnosti na idejna rješenja zgrade, trga i ostalih javnih površina u naseljima shodno članu 87 Zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata, kao i

¹<http://www.mrt.gov.me/rubrike/zakonska-regulativa/131438/Zakonska-regulativa-iz-oblasti-gradevinarstva.html>

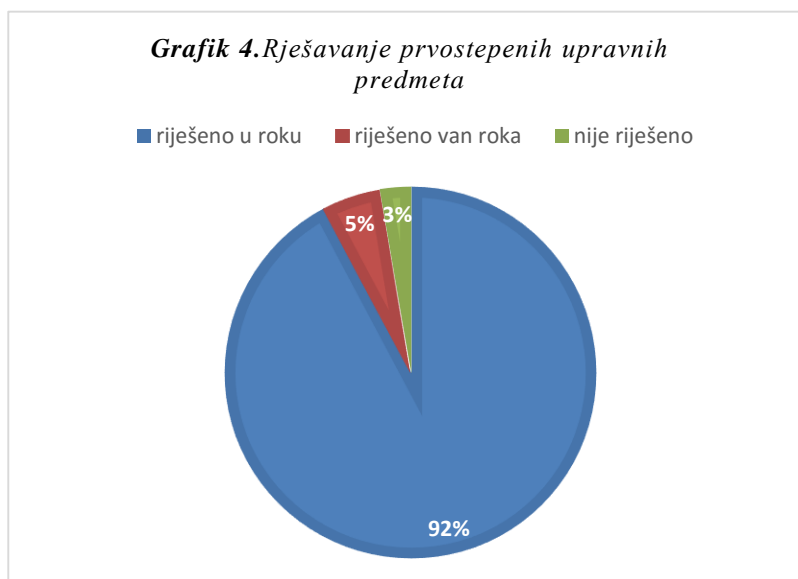
²http://www.mrt.gov.me/info_vodici/vodici/104719/Uslovi-za-izdavanje-odobrenja-za-obavljanje-ugostiteljske-djelatnosti-vrste-hotel-motel-pansion-turisticko-naselje-hostel-turist.html

³ <http://www.mrt.gov.me/rubrike/dozvole>

usklađenosti idejnog rješenja sa smjernicama propisivanja smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta iz člana 154 Zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata i to za opštine koje do kraja izvještajnog perioda nijesu imenovalе glavnog gradskog arhitektu,

- ✓ po zahtjevima za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova, shodno članu 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18 i 63/18), zahtjevima za izdavanje građevinskih dozvola za složene inženjerske objekte shodno članu 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upotrebnih dozvola za složene inženjerske objekte shodno članu 190 Zakona i upotrebnih dozvola za objekte shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata,
- ✓ po poslovima urbanističko-građevinske inspekcije,
- ✓ po zahtjevima za izdavanje licenci za vršenje poslova iz Zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata iz čl. 122, 123, 124 i 125, kao i zahtjevima za izdavanje odobrenja za vršenje djelatnosti iz čl. 192, 193 i 194 Zakona o planiranju prostora i izgradnje objekata za složene inženjerske objekte iz resora Ministarstva,
- ✓ po zahtjevima za imenovanje tijela za ocjenu i provjeru postojanosti svojstava građevinskih proizvoda u skladu sa Zakonom o građevinskim proizvodima („Službeni list Crne Gore“, br. 18/14 i 51/17).

U izvještajnom periodu, Ministarstvo je po službenoj dužnosti u radu imalo 3.844 prvostepenih upravnih postupaka, a po zahtjevu stranke 2.173 od kojih je riješeno 3.782 predmeta, dok je ostalo neriješeno 107 predmeta, koji su prenijeti u 2021. godinu. Nezavršeni prvostepeni postupci odnose se na zahtjeve za izdavanje građevinskih i upotrebnih dozvola, za izdavanje licenci, neriješenih prijavi građenja i zahtjeva za slobodan pristup informacijama. U roku je riješeno 3.608 predmeta, dok je po isteku roka riješeno 211 predmeta.

U izvještajnom periodu, Ministarstvu je dostavljeno 97 zahtjeva za Slobodan pristup informacijama. Rješavajući po predmetnim zahtjevima, ovo Ministarstvo je donijelo 52 rješenja kojim se dozvoljava pristup informacijama, 26 rješenja kojim se zahtjev odbija, 10 zahtjeva proslijeđena su nadležnom organu na odlučivanje. Svi zahtjevi i rješenja se mogu naći na sajtu Ministarstva.⁴

U drugostepenom upravnom postupku Ministarstvo je u izvještajnom periodu imalo 219 žalbi. Riješeno je 165 dok su tri žalbe ostale neriješene. U roku je riješeno 165 žalbi, a nijedna nije riješena po isteku roka.

⁴ <http://www.mrt.gov.me/rubrike/spi>

2. NAPREDAK OSTVAREN U REALIZACIJI STRATEŠKIH CILJEVA I OPŠTIH POTCILJEVA

U skladu sa Metodologijom za srednjoročno planiranje ministarstava, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je za period 2019 – 2021. godina definisalo 13 strateških ciljeva, koji su prikazani u Tabeli 1.

Tabela 1: Pregled strateških ciljeva SPR MORT za 2020. godinu

Br.	STRATEŠKI CILJ
1.	Crna Gora viskokokvalitetna cjelogodišnja turistička destinacija sa diverzifikovanom ponudom i efektima od turizma kojima se doprinosi povećanju životnog standarda, smanjenju nezaposlenosti i smanjenju disbalansa u regionalnom razvoju
2.	Unapređenje stanja prostora Crne Gore
3.	Integrisanje crnogorskog u evropsko tržište građevinarstva
4.	Stvoriti uslove za zaštitu autentičnosti prostora, unaprijediti vizuelni kvalitet naselja i prostora, obezbijediti kvalitet arhitektonskih rješenja objekata u javnoj funkciji
5.	Obezbijediti zaštitu prostora od nelegalne gradnje
6.	Unaprijediti uslove života i stanovanja građana
7.	Unapređenje životne sredine
8.	Unapređenje oblasti zaštite klime
9.	Unapređenje sistema upravljanja za održivi razvoj i finansiranje za održivi razvoj
10.	Unapređenje pregovaračkog procesa vezano za Poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene
11.	Unapređenje bilateralne i multilateralne saradnje i upravljanje EU i ostalim fondovima
12.	Unapređenje pravnog okvira u oblasti komunalnog razvoja, upravljanja otpadom i otpadnim vodama - usklađivanje sa tekovinama EU, koncept održivog razvoja, princip predostrožnosti, princip zagađivač plaća
13.	Omogućavanje rada Ministarstva održivog razvoja i turizma kao funkcionalne cjeline, uključujući i javnost rada Ministarstva.

Srednjoročnim programom -a za 2020. godinu, u okviru strateških ciljeva definisani su njihovi potciljevi, koji su analitički razrađeni u Izvještaju.

STRATEŠKI CILJ 1: „Crna Gora viskokokvalitetna cjelogodišnja turistička destinacija sa diverzifikovanom ponudom i efektima od turizma kojima se doprinosi povećanju životnog standarda, smanjenju nezaposlenosti i smanjenju disbalansa u regionalnom razvoju”

1.1. Opšti potcilj: Poboljšati sistem praćenja turističkih tokova i turističkog prometa

1.2. Opšti potcilj: Podizanje nivoa konkurentnosti turističkog proizvoda i povećanje investicionih ulaganja u sektor turizma

1.3. Opšti potcilj: Podsticanje investicionih aktivnosti u oblasti turizma i praćenje realizacije razvojnih projekata

1.1. Opšti potcilj: Poboljšati sistem praćenja turističkih tokova i turističkog prometa

U uslovima širenja pandemije COVID-19, uzročnika drastičnih promjena u gotovo svim privrednim djelatnostima, i to kako na strani ponude, tako i na strani potražnje, sektor turizma, kao izuzetno “ranjiva” djelatnost na nepredvidive i vanredne okolnosti, tokom 2020. godine pretrpio je ogromne gubitke u poslovanju.

Usled pojave novog virusa COVID-19, putovanja širom svijeta bila su svedena na minimum, pa je Crnu Goru tokom 2020. godine posjetilo 444.065 turista, odnosno 83,21% manje u odnosu na 2019. godinu, uz ostvarenje 2.587.255 noćenja, ili 82,10% manje u odnosu na prethodnu godinu. Domaći turisti ostvarili su 93.270 dolazaka (-31,21%), što je rezultiralo sa 360.729 noćenja (-30,95%), dok su strani turisti ostvarili 350.795 dolazaka (-86,02%) i 2.226.526 noćenja (-84,02%). Strani turisti su učestvovali sa 79% u ostvarenim dolascima i 86,06% u realizovanim noćenjima u 2020. godini. U ukupno ostvarenim noćenjima stranih gostiju, najveće učešće imali su državljani Srbije (20,21%), Rusije (17,71%), Bosne i Hercegovine (15,20%), Ukrajine (8,52%) i Albanije (6,65%). Kada je riječ o finansijskim efektima u turizmu u 2020. godini, prema procjenama (CBCG i MORT-a) iznosili su oko 159 mil.€, što je u odnosu na 2019. godinu, manje za 86%.

Ipak, uprkos nepovoljnim uslovima za poslovanje u novonastalim okolnostima prouzokovanim pojavom COVID -19, tokom 2020. godine hotelski kapaciteti u Crnoj Gori obogaćeni su za 13 novih objekata, i to: 4 hotela sa 5 zvjezdica, 3 sa 4 zvjezdice i 6 hotela sa 3 zvjezdice, sa ukupno 686 ležaja.

1.2. Opšti potcilj: Podizanje nivoa konkurentnosti turističkog proizvoda i povećanje investicionih ulaganja u sektor turizma

Ministarstvo je zaključno sa 31.12.2020. godine, kategorisalo ukupno **469** ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka - hoteli i sličan smještaj, sa **45.162** ležaja.

Komisija za kategorizaciju, od početka 2020. godine zaključno sa 31.12.2020. godine, izvršila je kategorizaciju i rekategorizaciju ukupno **98** ugostiteljskih objekata, i to objekata za pružanje usluga smještaja i usluga pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka: **85** hotela, **8** turističkih apartmanskih blokova, **3** kampa i **2** nacionalna restorana. Tokom 2020. godine, Komisija za kategorizaciju

ugostiteljskih objekata kategorisala je **13** novih hotela. U strukturi novih hotela, **4** hotela je kategorisano kategorijom 5*, **3** kategorijom 4*, **6** kategorijom 3*, (sa ukupno 686 ležaja). U cilju smanjenja sezonalnosti poslovanja i regionalne neujednačenosti ponude - realizovane su aktivnosti usmjerene ka diverzifikaciji turističke ponude i produženju trajanja sezone, tj. ka razvijanju cjelogodišnjeg turističkog proizvoda baziranog na prirodi, etno-gastronomskim rutama, povezivanju turizma sa poljoprivredom i kulturom. U okviru aktivnosti koje se realizuju shodno Akcionom planu Programa razvoja ruralnog turizma do 2021.godine, brošura "Mali vodič za seoska domaćinstva", kojom su obuhvaćena sva registrovana (ukupno 120) seoska domaćinstva, je ažurirana, a u cilju podizanja nivoa usluge u seoskim domaćinstvima, publikovan je rečnik na 7 jezika (engleski, njemački, francuski, ruski, poljski, italijanski i albanski) radi jednostavnijeg sporazumijevanja sa gostima. Takođe, aktivnosti na održavanju postojećih staza Nacionalne mreže za planinarenje i biciklizam odvijale su se u kontinuitetu. U okviru projekta "Razvoj panoramskih puteva", aktivnosti koje su se odnosile na izradu promo materijala, uređenje lokacija sa postavljanjem i održavanjem signalizacije i pratećih sadržaja na rutama, izradu mapa za sve 4 panoramske rute u 5 jezičkih (engleski, njemački, francuski, ruski i poljski) varijanti i sl., odvijale su se shodno definisanim planovima, ali u revidiranim rokovima usled novonastale epidemiološke situacije izazavane širenjem bolesti COVID-19.

U okviru Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2019/2020. godinu, ukupno je podržano 111 projekata usmjerenih na diverzifikaciju i obogaćivanja turističkog proizvoda, prvenstveno na sjeveru Crne Gore, unaprjeđenje turističkih usluga, kao i povezivanje ponude sjevernog i primorskog regiona. Opredijeljena sredstva po ovom osnovu iznosila su 478,3 hilj. €, a isplaćeno je 287,6 hilj. €. Za unaprjeđenje marketing aktivnosti, sa akcentom na nova emitivna tržišta, kroz sufinansiranje za 13 projekata obezbijedena je podrška u iznosu od 183,0 hilj. €, od čega je isplaćeno 180,0 hilj.€. Zbog situacije nastale povodom pandemije COVID-19, pojedini projekti nijesu uspjeli da se realizuju, pa je iznos ukupno isplaćenih sredstva niži od ukupno opredijeljene sume.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i NTO Crne Gore aktivno su tokom 2020. godine bili uključeni u aktivnosti projekta „3P – politika, proizvod i promocija“, a u saradnji sa Regionalnim centrom za saradnju, sa sjedištem u Sarajevu, u okviru kojeg je kreiran koncept "Raskrsnica civilizacija Zapadnog Balkana". Države uključene u projekat su: Crna Gora, Srbija, BiH, Sjeverna Makedonija, Albanija i Kosovo. Kroz projekat je identifikovano pet lokaliteta na kojima se nalaze spomenici iz II Svjetskog rata. Urađena je dokumentacija za cjelokupnu rutu koja uključuje ključne države u projektu, dok slijedi realizacija više grantova koji se odnose na spomenike u Crnoj Gori.

U 2020. godini Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je poseban akcenat stavila na promociju putem online kanala i digitalnih marketinških alata, te ne realizaciju nove kampanje "U društvu prirode" na ciljnim emitivnim tržištima (Velika Britanija, Francuska, Njemačka, Austrija, Švajcarska, Poljska i Rusija, kao i tradicionalno važnim tržištima regiona: Srbija, Slovenija, Albanija i BiH). Kao potpora kampanji, napravljen je i mikrosajt www.see.montenegro.travel, sa informacijama dostupnim u 10 jezičkih varijanti.

U organizaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Nacionalnom turističkom organizacijom Crne Gore, a pod okriljem zajedničkog projekta država Inicijative 17+1 (države Centralne i Istočne Evrope i NR Kina) realizovan je projekat koji se sastojao od webinaru i live streaminga za tržište NR Kine, tokom kojih je data prilika da se prikažu komparativne prednosti destinacije. Projekat je osmišljen u saradnji Turističkog koordinacionog centra sa sjedištem u Budimpešti i kineskog tuoperaatora GEG Travel.

Tokom 2020. godine realizovane su aktivnosti na planu unaprjeđenja zakonske regulative, odnosno donešeni su:

- ✓ **Zakon o dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu** ("Sl. list Crne Gore ", br. 76/20) u cilju ublažavanja negativnih efekata u poslovanju turističkih privrednika uzrokovanih epidemijom bolesti virusa COVID -19, na koji način je propisana obaveza da turistička agencija izdaje vaučere za sva putovanja koja su bila zakazana u periodu od 1. marta 2020. godine a koja su otkazana zbog globalne pandemije novog virusa COVID -19 , kao garanciju da putnik može da izabere novi datum putovanja za isti ili drugi aranžman najmanje istog kvaliteta za turističke agencije, ili u suprotnom, da dobije povraćaj uplaćenih finansijskih sredstava.
- ✓ **Pravilnik o načinu korišćenja i sadržaju vaučera za nerealizovane ugovore o putovanju u paket-aranžmanu** („Sl.list Crne Gore “, br. 93/20), kojim se propisuje način korišćenja i sadržaj vaučera za nerealizovane ugovore o putovanju u paket-aranžmanu, poslije 1. marta 2020. godine zbog okolnosti izazvanih novim virusom (COVID-19).

Pravilnik o dopunama pravilnika o bližim uslovima u pogledu uredenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru ("Sl. list Crne Gore ", br. 57/20), kojim je propisan način postavljanja plažnog mobilijara na kupalištima.

- ✓ U 2020. godini, započeta je izrada **Predloga novog zakona o turizmu i ugostiteljstvu**, čiji je osnovni cilj transponovanje Direktive (EU) 2015/2302 o putovanjima u paket-aranžmanima i povezanim putnim aranžmanima, kao i izmjene i dopune u cilju stvaranja uslova za dalje unapređenje poslovanja u turizmu i ugostiteljstvu na način da bude efikasnije, transparentnije i jednostavnije za primjenu s jedne strane, kao i uslova za smanjenje poslovanja u “sivoj” zoni u mjeri maksimalno mogućoj, s druge strane. Zbog situacije sa virusom COVID -19, donošenje Predloga zakona prolongirano je za 2021. godinu.

Pripremljeno je **37 mišljenja**, kako na nacrtu prostorno planskih dokumenata tako i u formi dostavljanja raspoloživih podataka, predloga i smjernica za izradu planskog dokumenta, od čega četiri mišljenja na državna planska dokumenta i 33 mišljenja na lokalna planska dokumenta. Mišljenja su data u skladu sa relevantnim zakonskim propisima, Strategijom razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020. godine i drugim strateškim dokumentima iz oblasti turizma. Pored navedenog, sektor turizma dao je i šest mišljenja na planska dokumenta u formi nacrta urbanističko –tehničkih uslova za izradu tehničke dokumentacija za izgradnju turističkih objekata.

Takođe, u 2020. godini, u mjeri maksimalno mogućoj, nastavljeno je sa implementacijom projekata u pravcu daljeg razvijanja kvalitetnije turističke ponude Crne Gore i sa ciljem stvaranja novih turističkih proizvoda i kvalitetnije promocije u pravcu ponovnog jačanja prisustva Crne Gore na emitivnim evropskim i značajnim udaljenim turističkim tržištima.

1.3. Opšti potcilj: Podsticanje investicionih aktivnosti u oblasti turizma i praćenje realizacije razvojnih projekata

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, u saradnji sa Upravom javnih radova, je u prethodnom periodu pokrenulo niz projekata koji za cilj imaju uspješnu valorizaciju prostora obuhvaćenog Prostornim planom posebne namjene Bjelasica i Komovi (donešen u decembru 2010. godine), od kojih su kao prioriteta označena tri skijališta „Kolašin 1600“ u Kolašinu, „Cmiljača“ u Bijelom Polju i „Žarski“ u Mojkovcu.

U tom kontekstu, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Uprava javnih radova su u prethodnom periodu pristupili izradi investicionih elaborata u kojim su precizno definisane aktivnosti koje su neophodne za uspješan razvoj ski centara.

Na osnovu investicionih elaborata došlo se i do preciznih podataka oko procjene visine ulaganja države u infrastrukturu na tom prostoru, a u skladu sa tim Kapitalnim budžetom za period 2015-2020. godina predviđena su sredstva u visini od cca 67 mil. eura za razvoj pomenutih skijališta. U cilju realizacije planiranih investicija, Direktor za valorizaciju turističkih lokaliteta je aktivno učestvovao u pripremi analiza lokacija koje se valorizuju, elaborata i projektne dokumentacije i sprovođenju aktivnosti na realizaciji valorizacije pomenutih lokaliteta.

Kada govorimo o konkretnim razvojnim aktivnostima na lokalitetama, u nastavku je pregled najvažnijih realizovanih radova, do novembra 2020. godine, preko Uprave javnih radova, a koje je Direktor za valorizaciju turističkih lokaliteta pratio i izvještavao na tromjesečnom i šestomjesečnom nivou.

Ski centar Žarski, Mojkovac

Unutar baznog naselja planirana je mreža pješačkih komunikacija koja povezuje sve sadržaje naselja i omogućava prirodno kretanje korisnicima, prateći konfiguraciju terena. Zona ski staza je interpolirana u zonu baznog naselja na način da obezbjeđuje idealnu dostupnost skijašima. U sklopu uređenja terena planirani su trgovi, zelene površine kao i sportski tereni (klizalište i sl.). Planirana neto površina parcela u baznom području Žarski iznosi 67,3 hektara. Planirano je ukupno 6.796 kreveta na osnovu pretpostavke broja ležaja po hektaru. Oko 4.031 skijaš se može planirati na osnovu predloženog parkinga na lokaciji 5 sa dodatnih 3.819 skijaša na osnovu broja ležaja. U samom centru naselja može se planirati 3.629 kreveta i 2.352 skijaša. Detaljnom razradom je predviđena gradnja 14 hotela.

Ski centar Savin kuk, Žabljak

Vlada Crne Gore je u prethodnom periodu posredstvom Investiciono razvojnog fonda, kroz stečajni postupak, sprovela kupovinu parcela i objekata skijališta Savin kuk. Vrijednost kupoprodajnog Ugovora je bila 1,5 miliona eura. Cilj kupovine predmetnih nepokretnosti je bila turistička valorizacija skijališta Savin kuk, putem davanja u zakup na period 30 godina, radi izgradnje modernog turističkog centra sa savremenim skijaškim i drugim pratećim sadržajima.

Projekat razvoja Ski centra Savin kuk je zamišljen kao višegodišnji projekat koji se realizuje fazno i finansira kroz Kapitalni budžet Crne Gore i kojim se obezbjeđuje nadogradnja skijališta, a sve u cilju turističke valorizacije prostora i unapređenja jednog od značajnijih planinskih centara u regionu.

Ski centar Štedim, Rožaje

Osnovni cilj izrade Lokalne studije lokacije „Hajla i Štedim“ je bio da se stvore prostorno planske pretpostavke za osmišljeni ekonomski razvoj izrazitih prirodnih potencijala, prostornog obuhvata Rusolije, Štedima, Ahmice, Bandžov i Hajle, kao i koridora koji funkcionalno veže ovaj prostor sa centrom Opštine.

Kroz Kapitalni budžet se razvija jedno od skijališta u zahvatu LSL „Hajla i Štedim“ i to na prostoru Štedima. Podijeljen je na dvije lokacije: Štedim I sa turističko-ugostiteljskim i sportsko-rekreativnim sadržajem i revitalizovanim katunima i Štedim II koja obuhvata polaznu stanicu žičare prema Ahmici.

Izradom Lokalne studije lokacije „Hajla i Štedim“ stvoreni su planski preduslovi za izgradnju infrastrukture i budućeg ski centra. Projekat se realizuje kroz Kapitalni budžet kao višegodišnji projekat i ukupna vrijednost zaključenih ugovora je 14 miliona eura.

Đalovića pećina, opština Bijelo Polje

Đalovića pećina pripada širem prostoru Đalovića klisure, odnosno prostoru definisanom kao „Zaštićeno područje“. Đalovića klisura je zbog svojih specifičnosti i ljepote stavljena pod nacionalnu zaštitu još 1968. godine i svrstana je u kategoriju Spomenika prirode („Sl. list SRCG“ br. 30/68). Granica ovog spomenika prirode je data opisno, a grafički je predstavljena u analognoj formi, u PPO Bijelo Polje iz 1988. godine, a površina zaštićenog područja po PPO iznosi 1.106 ha. Đalovića klisura je i „NATURA 2000 EMERALD PODRUČJE“, a prepoznata je i kao ekološki značajan lokalitet.

Izgradnja turističkog kompleksa Portonovi, Kumbor, Herceg Novi

Investicionim programom koji je sastavni dio Ugovora predviđeno je ukupno ulaganje od € 258 miliona za prvih 8 godina zakupa u izgradnju i razvoj turističkog kompleksa, u okviru koje će biti izgrađeni najluksuzniji hoteli i stambene jedinice, marina za super jahte, poslovni i zabavni sadržaji (spa i wellness centar), sale za konferencije i sastanke, brendirani ugostiteljski objekti i hotelska plaža, kao i ostali prateći sadržaji.

Epidemiološka situacija prouzrokovana pojavom novog virusa COVID -19 i mjere za sprečavanje širenja istog su uticale i na planiranu dinamiku kada je u pitanju rizort Portonovi, te je došlo do reorganizacije, kako bi ciljevi definisani za 2020. godinu bili ispunjeni. COVID -19 je imao uticaja i na prodajni aspekt u Portonovi kompleksu, međutim, po podacima dobijenim od investitora, interesovanje potencijalnih kupaca je ohrabrujuće. Imajući u vidu pomenuto, a gledano na nivou godine, ne očekuje se značajno smanjenje realizovanih aktivnosti, već samo odlaganje rokova realizacije istih. Kompleks će u potpunosti biti spreman za predstojeću turističku sezonu 2021, a otvaranje hotela „One&Only“ koje je bilo planirano za jul 2020. godine, odloženo je za 2021. godinu.

Prema podacima dobijenim od investitora, Portonovi resort, sa svim pratećim i pripadajućim sadržajima je u funkciji, i biće u punom pogonu čim to dozvole epidemiološke mjere. Kada cijeli rizort, uključujući kompaniju za upravljanje rizortom Portonovi, hotel „One&Only“ i Portonovi Marina budu u punom pogonu 2021. godine, cijeli rizort će imati 700 zaposlenih tokom glavne turističke sezone i više od 500 zaposlenih van sezone. Pored navedenog, u maloprodaji koja podrazumijeva 48 različitih prodavnica u sklopu rizorta, zaposleno je dodatnih 750 radnika. Ukupno, direktno i indirektno, rizort Portonovi obezbijediće skoro 1.500 radnih mjesta.

Izgradnja turističkog kompleksa, marine i prateće infrastrukture Porto Montenegro ⁵

Porto Montenegro je luksuzni hotelsko-turistički kompleks prepoznatljiv po hotelskom brendu *Regent* i vodećoj marini luksuznih jahti na Mediteranu, trenutnog kapaciteta 455 vezova. Do sada je izgrađen kompleks od devet elitnih objekata turističkog stanovanja, bazen Lido Mar karakteristične arhitekture i rekonstruisan je stari objekat u kojem se sada nalazi Muzej nautičkog nasljeđa.

Investitor je pripremio projektnu dokumentaciju i 30. oktobra 2020. godine podnio prijavu građenja za izgradnju novog hotela sa **5 zvjezdica** sa **240 smještajnih jedinica**. U pitanju je **hotel Boka Place** predračunske vrijednosti **43,67 miliona €**, a namjera investitora je da u okviru hotela otvori **96 novih radnih mjesta**. Projekat izgradnje pomenutog hotela, koji će funkcionisati po mješovitom modelu je 11. juna 2020. godine uvršten na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma u okviru realizacije programa „ekonomskog državljanstva“. Početak poslovanja hotela se očekuje u drugom kvartalu 2023. godine.

U toku je projektovanje centralnog objekta za prikupljanje otpada za kompleks Porto Montenegro, u skladu sa najvišim lokalnim i internacionalnim standardima.

⁹ Izvor podataka MONSTAT

Izgradnja turističkog kompleksa Luštica bay

Cjelokupan investicioni program, koji će biti realizovan podrazumijeva nastavak izgradnje naselja koje će sadržati sedam hotela (3.310 hotelskih soba, 60% kapaciteta sa 5 i više zvjezdica), 1.250 rezidencijalnih jedinica, Talaso centar, 2 marine sa vezovima i pratećim sadržajima, golf teren sa 18 rupa otvoren preko cijele godine, konferencijski centar i sadržaje za svakodnevne potrebe otvorene tokom cijele godine uključujući prodavnice, restorane, osnovnu školu, zdravstvene objekte. Ukupna planirana investicija iznosi **1,1 milijardu €**.

- ✓ U naselju **Marina Village** u toku je gradnja 2 objekta sa 8 stambenih jedinica i apartmanskog objekta sa 16 apartmana. U toku je priprema projektne dokumentacije za Marina hotel sa 200 smještajnih jedinica, zatim tenderske i projektne dokumentacije za pet vila čiji se početak radova očekuje početkom 2021. godine, kao i projektne dokumentacije za 10 apartmanskih objekata sa 115 stambenih jedinica.
- ✓ U toku su završni radovi na **Fazi II i III u Marini**, uključujući pripadajuću infrastrukturu za potrebe korisnika marine, kao i radovi na **svetioniku i velikom lukobranu**.
- ✓ U toku je tenderski postupak za izgradnju **Graničnog prelaza sa postrojenjem za snabdijevanje plovila gorivom** za potrebe Luštica Bay, kao i ostalih korisnika.
- ✓ U naselju **Centrale** u toku je izgradnja apartmanskog objekta sa 15 apartmana, kao i priprema projekta za pet apartmanskih objekata sa 72 apartmana. U toku je izrada detaljnog Master Plana uže zone naselja Centrale i priprema projektne dokumentacije za četiri nova objekta čija se izgradnja planira otpočeti u prvom kvartalu 2021.godine. U saradnji sa Ministarstvom ekologije, planiranja prostora i urbanizma, potrebno je riješiti pitanje UT uslova neophodnih za nastavak izgradnje naselja Centrale.
- ✓ Kada je infrastruktura u pitanju, u toku je izgradnja biciklističke staze, vodovodne mreže, fekalne kanalizacije, kišne kanalizacije, irigacionog sistema kao i kanalizacija za jaku i za slabu struju. Takođe, u toku je priprema projektne dokumentacije za saobraćajnice kroz naselje, infrastrukturu za Marina hotel i infrastrukturu za transport vode do Golf terena.
- ✓ U toku je priprema projekta za prvu fazu **golf rezidencijalnih objekata** - 11 vila, dva objekta sa pet jedinica i tri apartmanska objekta sa 25 apartmana. U toku je priprema projektne dokumentacije za primarni sistem navodnjavanja Golf terena.
- ✓ Uspostavljen je sistem za distribuciju električne energije unutar kompleksa.
- ✓ U toku je tenderski postupak za izgradnju glavne saobraćajnice za spoj Luštica na magistralnu infrastrukturu, MR2, koji je privremeno obustavljen do odluke lokalne uprave u vezi sa kompletiranjem prethodne faze saobraćajnice MR1.

Rekonstrukcija tvrđave „Mamula” na ostrvu Lastavica, Herceg Novi

Ugovorom je predviđena rekonstrukcija tvrđave „Mamula“ u hotel muzejskog karaktera, kategorije 5 zvjezdica i kapaciteta 34 hotelske sobe, ugostiteljskim objektima, spomen sobom, sportskim, edukativnim i pratećim sadržajima, a sve u skladu sa konzervatorskim uslovima. Na ovaj način će se očuvati prirodno i historijsko okruženje, kombinovano sa modernim hotelskim sadržajima.

Visina ugovorene investicije je 15 miliona €, a Investicionim programom je predviđeno da će do 200 radnih mjesta biti direktno i indirektno otvoreno tokom rada rizorta, odnosno da će projekat tokom prvih 10 godina država prihodovati 7,5 miliona € po osnovu kombinovanih prihoda, ne računajući zakupninu.

Na lokalitetu se izvode konzervatorski radovi, postavljanje vodovodnih i elektro instalacija u djelovima tvrđave, kao i betonsko-armirački radovi.

Može se konstatovati da su radovi započeli u značajnom obimu i odvijaju se zadovoljavajućim tempom, imajući u vidu neuobičajeno loše vremenske uslove, koji utiču na dostupnost ostrva, kao i probleme prouzrokovane epidemijom virusa COVID -19.

Izgradnja hotela Kraljičina plaža – Sveti Stefan, Budva

U skladu sa Ugovorom o dugoročnom zakupu hotela „Kraljičina plaža”, ugovorena je izgradnja hotela „Kraljičina plaža” sa kompanijom Adriatic Properties d.o.o., kategorije 5*, kapaciteta 126 smještajnih jedinica.

Kompanija Adriatic properties, u saradnji sa Aman resortom, kreira novi brend od 5+* (pet plus zvjezdica) koji se zove Janu Montenegro created by Aman. Ovaj brend sa posebnim osvrtom na projekat u Crnoj Gori je već promovisan i objavljen na sajtu renomiranog magazine Forbes.

Kako bi se ubrzalo sprovođenje druge faze projekta, koja se odnosi na fine i završne radove, investitor je počeo sa izgradnjom pokazne sobe (mock up) na lokaciji van kompleksa u magacinu koji zakupljuje. Do sada je u pokaznu sobu investirano preko 152.000 €. Nakon završetka pokazne sobe hotelski operater će izvršiti pregled i odobrenje kako bi se uz njegovu saglasnost krenulo u nabavku (i ugovaranje) svih stavki i radova koji se odnose na fine i završne radove.

Ukupan broj zaposlenih u hotelu Sveti Stefan i Vili Miločer, čiji je zakupac firma koja realizuje i projekat “Kraljičina plaža“ je 111 lica.

Izgradnja turističkog kompleksa Plavi horizonti - Tivat

Na ovoj lokaciji predviđena je izgradnja turističkog kompleksa koji će činiti: luksuzni hotel sa 5 zvjezdica kapaciteta 168 smještajnih jedinica, vile i depadansi sa 78 smještajnih jedinica, spa centar, bazeni, restorani, tenis klub sa terenima, plažni bar, obalno šetalište itd.

Ukupna planirana visina investicije iznosiće oko 270 miliona €.

Prema podacima dobijenim od investitora, u toku su pripreme za potpisivanje Aneksa Ugovora sa JPMD za zakup plaže za 2021. godinu. Takođe se radi na pripremi plaže, kako bi bila stavljena u funkciju i dostupna turistima.

Epidemiološka situacija prouzrokovana pojavom novog virusa COVID -19 i mjere za sprečavanje širenja istog su uticale i na planiranu dinamiku kada su u pitanju aktivnosti na realizaciji projekta Plavi Horizonti.

Turistička valorizacija dijela imovine HTP „Ulcinjaska rivijera “, ad Ulcinj – hoteli Bellevue i Olympic

Ukupna ugovorena vrijednost investicije iznosi 31,83 miliona € kroz rekonstrukciju i adaptaciju hotela Olympic i Bellevue sa depadansima i izgradnju pratećih sadržaja (bazeni, sportski tereni, ugostiteljski sadržaji), koja se realizuje u tri faze: prva faza investiranja 2017-2018. godine (10,24.miliona €), druga faza 2018-2019.godine (6 miliona €) i treća faza 2026-2027.godine (15,5 miliona €).

Hoteli Holiday Village Montenegro i Long Beach hotel Montenegro će u toku 2021. godine biti rebrendirani u Azul Beach Montenegro hotel. To je brend koji Karisma Grupacija koristi u svojim all inclusive resortima u Meksiku i Jamajci. Karisma Grupacija nastavlja sa promocijom Crne Gore i Ulcinja kao destinacije posebno u 2021. godini, a pored tržišta Velike Britanije fokus za naredne sezone biće tržišta centralne i zapadne Evrope. U sklopu rebrendinga fokus, pored all inclusive usluga po kojima su prepoznatljivi, biće i entertainment koji će kompanija zajedno organizovati sa partnerima iz Hrvatske, a koji će biti jedinstven u Crnoj Gori.

Planirano je da se u toku 2021. godine u okviru rezorta otvore restorani Balkan, restoran 'Osteria kao i grill restoran Knife. Restorani Balkan i 'Osteria biće dio all inclusive ponude dok će restoran Knife biti dostupan i za eksterne goste.

Dodatan fokus i pravac razvoja za 2021. godinu i naredne godine biće sportski turizam. Cilj investitora je da ove godine razviju projektnu dokumentaciju za razvoj sportskog turizma na teritoriji opštine Ulcinj.

Projekat Montrose – Ritz Carlton Montenegro⁶

Faza 1 Projekta obuhvatiće izgradnju Hotela sa 120 smještajnih jedinica, zatim pripadajućih Brendiranih Depadansa (113 smještajnih jedinica), Brendiranih Vila (13 jedinica), Ritz Carlton Cluba, Ritz Carlton Lounge, Teens i Kids Cluba, kao i specijalizovanih restorana na samoj obali u funkciji hotelskih operacija. Prema ugovoru koji je investitor zaključio s prestižnom hotelskom grupacijom „Marriott“, otvaranje rezorta Ritz Carlton Montenegro se očekuje na ljeto 2023. godine.

„Kolašin 1600“, Kolašin⁷

Akcioni plan u vezi s projektom „Kolašin 1600“ za 2020. godinu, Radni tim je finalizovao 07.07.2020. godine i isti je služio za potrebe praćenja rokova i statusa realizacije ugovorenih obaveza i drugih aktivnosti u vezi s projektom.

Izgradnja hotela S(K16) započeta je 03.07.2020. godine. Radovi su odmah intenzivirani tako da su u toku prošle godine izvedeni uglavnom svi pripremni, zemljani i betonski radovi. Radovi na ovom objektu će se nastaviti čim vremenske prilike to dozvole. U toku ove godine je planirano završavanje zidarskih i instalaterskih radova, kao i krovopokrivački radovi, radovi na fasadi i postavljanju spoljne stolarije. Planiran završetak hotela je za ljetnju sezonu 2022. godine. Do kraja izgradnje investitori očekuju da će se u objekat S investirati više od 12 miliona €.

Objekat Q predstavlja depadans Hotela S i takođe će biti kategorisan sa visoke 4 zvjezdice i raspolagaće sa 85 jedinica. Ukupna očekivana investicija u ovaj objekat, u skladu sa predračunskom vrijednošću radova, iznosi 8.386.619,19 €. Za ovaj objekat je završena kompletna tehnička dokumentacija. Investitori trenutno rade na prikupljanju ponuda od strane potencijalnih izvođača kako bi početak gradnje započeli u što kraćem roku.

VTK, „Mediteran“, Žabljak⁸

Bivši vojno-turistički kompleks „Mediteran“ nalazi se na Žabljaku, u najatraktivnijoj zoni nacionalnog parka „Durmitor“, u zahvatu PPPN za Durmitorsko područje. Lokacija obuhvata zemljište površine 13.813 m², u državnom vlasništvu.

Tokom 2020. godine realizovane su aktivnosti, od značaja za pripremu za početak gradnje kompleksa:

- ✓ urađen je revidovani glavni projekat turističkog kompleksa na osnovu kojeg je raspisan tender za izbor glavnog izvođača na projektu, koji je okončan krajem marta,

⁶ Izvor podataka MONSTAT

⁷ Izvor podataka MONSTAT

- ✓ završena je javna rasprava u vezi sa Elaboratom o procjeni uticaja objekta na životnu sredinu, na osnovu čega je Agencija za zaštitu životne sredine 19. marta 2020. godine izdala saglasnost na Elaborat,
- ✓ sa Opštinom Žabljak potpisan je ugovor o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta kojim je utvrđena i naknada za komunalno opremanje zemljišta, koja je u cjelosti izmirena (164.838,58€),
- ✓ u skladu sa dobijenim smjernicama od strane urbanističke inspekcije izvršene su korekcije u Glavnom projektu nakon čega je 20. maja 2020. godine podnijeta prijava gradnje.

Rješenjem Ministarstva održivog rješenja i turizma, od 04. juna 2020. godine prekinut je postupak provjere podnesene prijave građenja, dok Crnogorska nacionalna komisija za UNESCO ne dostavi mišljenje u vezi sa očuvanjem izuzetnih univerzalnih vrijednosti lokaliteta, što je obaveza u skladu sa Konvencijom o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine.

Mišljenje UNESCO je stiglo 06.10.2020.godine u Ministarstvo održivog rješenja i turizma, Direktoratu za inspeksijske poslove i licenciranje.

U dosadašnjem periodu na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma su uvršteni sljedeći projekti:

- ✓ Izgradnja hotela „Bjelasica 1450“, Kolašin, po kondo modelu poslovanja; sa 4 zvjezdice, predračunske vrijednosti od 17,8 miliona €, kapaciteta 168 smještajnih jedinica, sa 96 novih radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade od 19.03. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotela „K16“, Kolašin, po kondo modelu poslovanja; sa 4 zvjezdice, predračunske vrijednosti od 6 miliona €, kapaciteta 116 smještajnih jedinica, sa 58 novih radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade od 23.04. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotela „Boka Place“, Tivat, po mješovitom modelu poslovanja; sa 5 zvjezdica, predračunske vrijednosti od 43,7 miliona €, kapaciteta 240 smještajnih jedinica, sa 96 novih radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade od 11.06. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotela „Bobotov hotel and resort“, Žabljak, po kondo modelu poslovanja, sa 4 zvjezdice, predračunske vrijednosti od 16,16 miliona € sa pdv-om, ukupnog kapaciteta 160 smještajnih jedinica, (u okviru projekta koji se kandiduje na program “ekonomskog državljanstva“ biće izgrađeno 100 smještajnih jedinica), sa 153 radna mjesta (90 stalnih radnih mjesta i 63 sezonska radna mjesta) (usvojen na sjednici Vlade od 20.08.2020. godine),
- ✓ Izgradnja hotela “D” sa depadansom “E”, Kolašin, po kondo modelu poslovanja, sa 4 zvjezdice, predračunska vrijednost investicije 7,98 miliona €, ukupnog kapaciteta 116 smještajnih jedinica, sa 61 radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 24.09. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotela Elite Hotel & Residence, Kolašin, po kondo modelu poslovanja, sa 4 zvjezdice, predračunske vrijednosti investicije od 11,44 miliona €, ukupnog kapaciteta 150 smještajnih jedinica i 71 novih radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 24.09.2020. godine),
- ✓ Izgradnja hotelskog kompleksa Montis hotel&resort, Kolašin, po kondo modelu poslovanja, sa 5 zvjezdica, predračunske vrijednosti investicije od 21,07 miliona €, ukupnog kapaciteta 238 smještajnih jedinica i ukupno 231 radnih mjesta (prosječno 216) (usvojen na sjednici Vlade 24.09. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotelskog kompleksa Amma resort, Čanj, Bar, po mješovitom modelu poslovanja, sa 5 zvjezdica, predračunske vrijednosti investicije 77,01 miliona €, ukupnog kapaciteta 483 smještajne jedinice i ukupno 241 radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 05.11. 2020.godine),
- ✓ Izgradnja hotela Black Pine, Mojkovac, po kondo modelu poslovanja, sa 4 zvjezdica, predračunske vrijednosti investicije 10,57 miliona €, ukupnog kapaciteta 174 smještajnih jedinica i ukupno 144 radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 05.11.2020. godine);
- ✓ Izgradnja hotelskog kompleksa Hotel sa vilama 4*, predračunske vrijednosti investicije 20,47 miliona €, ukupnog kapaciteta 35 smještajnih jedinica i ukupno 43 radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 19.11. 2020.godine);

- ✓ Izgradnja hotela „Cruiser“, Budva po mješovitom modelu poslovanja, sa 5 zvjezdica, predračunske vrijednosti investicije 58,17 miliona €, ukupnog kapaciteta 252 smještajnih jedinica i ukupno 153 radnih mjesta (usvojen na sjednici Vlade 27.11.2020. godine).

Vlada Crne Gore je na predlog Ministarstva održivog razvoja usvojila pet izvještaja o činjeničnom stanju za četiri projekta sa Liste razvojnih projekata.

Ostali materijali dostavljeni Vladi Crne Gore na razmatranje i usvajanje (koji nisu planirani Programom rada Vlade i Ministarstva):

- ✓ Informacija o realizaciji aktivnosti po osnovu Ugovora o dugoročnom zakupu vojno-turističkog kompleksa „Mediteran“ Žabljak za 2019. godinu,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (projekat Izgradnja hotela „Bjelasica 1450“, Kolašin),
- ✓ Informacija o Prvom izvještaju o nalazima činjeničnog stanja pripremljenog od strane društva za reviziju "Crowe MNE" d.o.o. vezano za realizaciju projekta Izgradnje kondo hotela Kolašin Resort & Spa, Kolašin,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (projekat Izgradnja hotela „K16“, Kolašin),
- ✓ Informacija o realizaciji tendera po osnovu Javnog oglasa za nadmetanje u otvorenom postupku za realizaciju projekta žičare Kotor – Lovćen,
- ✓ Izvještaj o poslovanju sa finansijskim iskazima Društva sa ograničenom odgovornošću „Skijališta Crne Gore“ Mojkovac za period 01.01-31.12.2019. godine,
- ✓ Informacija o zahtjevu Konzorcijuma „Kolašin 1600“, Zakupca iz Ugovora o dugoročnom zakupu lokaliteta planinskog centra „Kolašin 1600“, Kolašin u vezi sa izborom revizora koji će pripremiti izvještaje o reviziji finansijskih iskaza Zakupca za 2019. godinu,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (projekat Izgradnja hotela „Boka Place“, Tivat),
- ✓ Informacija o Prvom izvještaju o činjeničnom stanju pripremljenom od strane društva za reviziju "Crowe MNE" d.o.o. u vezi sa realizacijom projekta izgradnje hotela "Breza", Kolašin, po kondo modelu poslovanja (oznacena sa stepenom tajnosti INTERNO),
- ✓ Informacija o Prvom Izvještaju o nalazima činjeničnog stanja pripremljenom od strane društva za reviziju "Crowe MNE" d.o.o. u vezi sa realizacijom projekta Izgradnje hotela "Kraljičina plaža", Miločer, Budva, po mješovitom modelu poslovanja,
- ✓ Predlog odluke o dopuni Odluke o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Skijališta Crne Gore“ Mojkovac,
- ✓ Informacija o Prvom izvještaju o nalazima činjeničnog stanja pripremljenom od strane društva za reviziju „Crowe MNE“ doo u vezi sa realizacijom projekta Izgradnje hotela „Durmitor Hotel and Villas“, Žabljak, po mješovitom modelu poslovanja,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (projekat Izgradnja hotela „Bobotov hotel and resort“, Žabljak),
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (Predlog za kandidovanje projekta Izgradnje hotela “D” sa depadansom “E”, Kolašin, po kondo modelu poslovanja na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma; Predlog za kandidovanje projekta Izgradnje hotela Elite Hotel & Residence, Kolašin, po kondo modelu poslovanja na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma; Predlog za kandidovanje projekta hotelski kompleks Montis hotel&resort, Kolašin, po kondo modelu poslovanja na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma),
- ✓ Informacija u vezi sa zahtjevom kompanije "Karisma Hotels Adriatic Montenegro" za davanje saglasnosti za produženje roka za uspostavljanje hipoteke na objektima u okviru kompleksa Ulcinjska Rivijera, Ulcinj, u vlasništvu Države Crne Gore,

- ✓ Informacija o Prvom Izvještaju o nalazima činjeničnog stanja pripremljenom od strane društva za reviziju „Racio-Mont“ d.o.o. u vezi sa realizacijom projekta Izgradnje hotela „Bjelasica 1450“, Kolašin, po kondo modelu poslovanja,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekata na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma (Predlog za kandidovanje projekta Izgradnje hotelskog kompleksa Amma Resort, u Čanju, Bar, po mješovitom modelu poslovanja na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma; Predlog za kandidovanje projekta Izgradnje hotela Black Pine, Mojkovac, po kondo modelu poslovanja na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma),
- ✓ Informacija o drugom Izvještaju o nalazima činjeničnog stanja pripremljenom od strane društva za reviziju „Crowe MNE“ d.o.o. u vezi sa realizacijom projekta Izgradnje kondo hotela Kolašin Resort & Spa, Kolašin,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekta na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma, Predlog za kandidovanje projekta Izgradnja turističkog kompleksa Hotel sa vilama 4*, Žabljak
- ✓ Predlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta Društva sa ograničenom odgovornošću „Skijališta Crne Gore“ Mojkovac,
- ✓ Predlog za kandidovanje projekta na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma, Predlog za kandidovanje projekta Izgradnja hotela „Cruiser“, Budva,
- ✓ Predlog za davanje saglasnosti kompaniji OHM Mamula Montenegro DSD Tivat da može zaključiti i notarizovati „Ugovor o zasnivanju stvarne službenosti“ s kompanijom „RCG-INVEST DOO Budva.“

STRATEŠKI CILJ 2: “Unapređenje stanja prostora Crne Gore”

Skupština Crne Gore je na sjednici održanoj 30. jula 2020. godine, donijela Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata (“Službeni list Crne Gore”, broj 82/20), koji je u primjeni od 14. avgusta 2020. godine. Osnovni cilj ove izmjene zakona je otklanjanje svih normativno- pravnih rješenja koja su, u izvjesnom smislu usporavala proces planiranja prostora i izgradnje objekata. Kada je u pitanju oblast planiranja prostora predložene Izmjene i dopune Zakona odnose se na: bliže definisanje organa za tehničke uslove; izdavanje izvoda iz planskog dokumenta; donošenje Plana generalne regulacije po pojedinačnim oblastima; stečena prava kod zabrane građenja, koja se definišu u sklopu odluke o izradi planskog dokumenta, u proceduri donošenja; dostavljanje predloga planskog dokumenta na saglasnost nadležnim organima i na mišljenje jedinici lokalne samouprave; dorada definicije urbanističke parcele; dostavljanje programa privremenih objekata na saglasnost odnosno mišljenje Ministarstvu i nadležnim organima uprave. Takođe, doradana je odredba člana kojom se propisuju uslovi postavljanja odnosno građenja privremenog objekta; proširen je krug pomoćnih objekata; u zabranu konflikta interesa uključen je i član stručnog tima za izradu planskog dokumenta; produžen je rok za donošenje Plana generalne regulacije; skraćena je procedura donošenja lokalnih i državnih planskih dokumenata definisanih derogiranim Zakonom, i da iste donosi Vlada; urbanističko-tehničke uslove za objekte koji se grade na zemljištu u državnoj svojini, kao i za izgradnju hotela, turističkih naselja na zemljištu u privatnoj svojini, a koje nije detaljno planski razrađeno za tu namjenu izdaje Vlada; proširena je lista lokalnih objekata od opšteg interesa; propisano je na koje objekte se ne odnosi obaveza dostavljanja dokaza u pogledu plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i u cjelosti izmijenjen član 239 Zakona koji se odnosi na komunalno opremanje građevinskog zemljišta.

Tokom 2020. godine, Ministarstvo je donijelo:

- ✓ Pravilnik o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta (“Službeni list Crne Gore”, broj 91/20),
- ✓ Odluka o visini naknade za izdavanje izvoda iz planskog dokumenta (“Službeni list Crne Gore”, broj 100/20), a povodom izdavanja izvoda od strane Ministarstva saglasno članu 220a Zakona.

Ministarstvo je kao nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju planskih dokumenta, u izvještajnom periodu, pokrenulo izradu devet lokalnih planskih dokumenata, izmjene i dopune jednog lokalnog planskog dokumenta i jednog državnog planskog dokumenta. Takođe, nastavljena je izrada planskih dokumenata koji su započeti prethodnih godina, a 13 planskih dokumenata je donijeto.

U toku izvještajnog perioda, nastavljen je rad Savjeta za reviziju planskih dokumenata, koji vrši kontrolu kvaliteta planskih dokumenata u svim fazama izrade. U toku 2020. godine, sastav Savjeta promijenjen je jednom, a što je rezultiralo izmjenom Odluke o imenovanju Savjeta za reviziju planskih dokumenta ("Službeni list Crne Gore", broj 83/17) pa je donijeta:

- Odluka o izmjeni Odluke o imenovanju Savjeta za reviziju planskih dokumenata ("Službeni list Crne Gore", broj 19/20)

Nastavljena je izrada Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije. Rukovodilac izrade Plana generalne regulacije je dostavio Ministarstvu Analizu postojećeg stanja, a rukovodilac izrade Prostornog plana Crne Gore Koncept planskog dokumenta. Takođe, u izvještajnoj godini određen je rukovodilac izrade Plana generalne regulacije Crne Gore odlukom Vlade Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 52/20).

Realizovane obaveze iz Programa rada Vlade za 2020. godinu

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", broj 82/20).

Ostale realizovane obaveze iz 2020. godinu

- ✓ Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije Regionalne sanitarne deponije čvrstog otpada "Čelinska kosa", opština Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore", broj 45/20),
- ✓ Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Donji Radovići Centar", opština Tivat ("Službeni list Crne Gore", broj 93/20),
- ✓ Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Golf i donji Radovići Zapad", opština Tivat ("Službeni list Crne Gore", broj 92/20),
- ✓ Izmjene i dopune Državne studije lokacije „Dio sektora 58- turistički kompleks Ponta“- Ruža vjetrova, opština Bar („Službeni list Crne Gore“, broj 99/20),
- ✓ Izvještaj o stanju uređenja prostora u 2019. godini ("Službeni list Crne Gore", broj 75/20);
- ✓ Izrada i donošenje planske dokumentacije,
- ✓ Razmatranje Predloga programa privremenih objekata jedinica lokalne samouprave;
- ✓ Davanje saglasnosti na korigovane Predloge programa,
- ✓ Razmatranje Predloga odluka o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta od strane Opština,
- ✓ Pravilnik o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta ("Službeni list Crne Gore", broj 91/20)
- ✓ Program objekata privremenog karaktera za područje Nacionalnog parka "Lovćen" za period 2020-2024. godine,
- ✓ Program objekata privremenog karaktera za područje Nacionalnog parka "Skadarsko jezero" za period 2020-2024. godine,
- ✓ Program objekata privremenog karaktera za područje Nacionalnog parka "Biogradska gora" ta period 2020-2024. godine,
- ✓ Plan korišćenja sredstava Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za 2020. Godinu, (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-539 od 20. februara 2020. godine),
- ✓ Informacija o članstvu u revizorskim odborima u javnim preduzećima i privrednim društvima u većinskom vlasništvu države i zaključka da se materijalu ukine stepen tajnosti "Interni", (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-25 od 05.03. 2020.godine).

- ✓ Predlog aneksa XII Ugovora o korišćenju morskog dobra, broj: 0210-1344/10 od 12.06.2007. godine, zaključen između Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i “Adriatic Properties” DOO Budva (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-3094 od 18.06.2020. godine),
- ✓ Informacija o zaključku Upravnog odbora Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom o umanjenju ugovorene godišnje naknade za korišćenje morskog dobra broj: 0203-1801/10 (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-3511 od 09.07.2020. godine),
- ✓ Predlog odluke o objavljivanju javnog poziva na zakup obale za izgradnju novih kupališta prema planskim dokumentima, broj 0210-1801/6-1, koju je usvojio Upravni odbor Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom na sjednici Odlukom broj 0203-181/6 od 26.06.2020. godine, (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-3845 od 13.08.2020. godine),
- ✓ Predlog odluke o dodjeli koncesije za privredno korišćenje brodogradilišne luke Bonići u Tivtu s Predlogom ugovora o koncesiji za privredno korišćenje brodogradilišne luke Bonići Tivat između Vlade Crne Gore i društva “Navar Incorporated” DOO iz Tivta, (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-4083 od 11.09.2020. godine),
- ✓ Informacija o Predlogu odluka o ustupanju na besplatno korišćenje dijelova morskog dobra za period 2019-2023. godine, i to: Klubu za sportski ribolov “Lučica Zelenika” iz Herceg Novog Regionalnom ronilačkom centru za podvodno deminiranje i obuku ronilaca iz Bijele, opština Herceg Novi Jedriličarskom klubu “Lahor” iz Kotora i VPK “Kumbor” iz Kumbora (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-4241 od 17.09.2020. godine),
- ✓ Odluka o raspodjeli neraspoređene dobiti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore za 2019. godinu, broj 0203-2701/4-2 od 18.09.2020. godine, koju je donio Upravni odbor na 19. sjednici održanoj 18. septembra 2020. godine, (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-4511 od 8.10.2020. godine),
- ✓ Predlog odluke o objavljivanju javnog poziva za podnošenje ponuda za zakup obale za izgradnju novog kupališta prema planskim dokumentima, na lokaciji, u Kotoru, u Perastu, dio morskog dobra ispred hotela “Jadran Iberostar”, u cilju realizacije projekta izgradnje i opremanja novog kupališta, (Zaključak Vlade Crne Gore broj 07-4636 od 15.10.2020. godine),
- ✓ Informacija o utvrđivanju iznosa pojedinačnih naknada članovima Savjeta za reviziju planskih dokumenata s predlozima ugovora o vršenju revizije planskih dokumenata, koju je Vlada Crne Gore donijela, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade 19.11.2020. godine,
- ✓ Informacija o utvrđivanju iznosa pojedinačnih naknada članovima Savjeta za reviziju planskih dokumenata s predlozima ugovora o vršenju revizije planskih dokumenata, koju je Vlada Crne Gore donijela bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade 17.09.2020. godine,
- ✓ Informacija o utvrđivanju iznosa pojedinačnih naknada članovima Savjeta za reviziju planskih dokumenata s predlozima ugovora o vršenju revizije planskih dokumenata, koju je Vlada Crne Gore donijela na sjednici od 23.07.2020. godine,
- ✓ Informacija o utvrđivanju iznosa pojedinačnih naknada članovima Savjeta za reviziju planskih dokumenata s predlozima ugovora o vršenju revizije planskih dokumenata, koju je Vlada Crne Gore donijela bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade 20.05.2020. godine.

Program objekata privremenog karaktera za područje Nacionalnog parka „Prokletije“ nije donijet zbog nepostojanja katastarskih evidencija.

Saglasnosti na predloge lokalnih planskih dokumenta u skladu sa članom 162 c Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata

Članom 219 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da planski dokumenti donijeti do stupanja na snagu ovog zakona, za koje je vrijeme na koje su donijeti isteklo, mogu se, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati i donositi po posebnom postupku propisanom članom 162c Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Ovaj postupak pokreće jedinica lokalne samouprave za čiju teritoriju se radi planski dokument, pod zakonom propisanim uslovima, a Ministarstvo daje saglasnost na predlog planskog dokumenta ukoliko je isti izrađen u skladu sa zakonom propisanim uslovima.

U izvještajnom periodu, Direktorat za planiranje prostora primio je pet predloga lokalnih planskih dokumenata izrađenih po posebnom postupku od kojih je tri predloga dobilo saglasnost, dok dva predloga nijesu dobila saglasnost.

Izrada i donošenje planskih dokumenata

Odredbom člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20) propisano je da se državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

U skladu sa tim zakonskim određenjem, u toku 2020. godine, donijete su odluke o izradi 10 lokalnih planskih dokumenata, i to:

- ✓ Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Topolica III" Opština Bar ("Službeni list Crne Gore", broj 31/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Drač-putnički terminal" u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 16/20),
- ✓ Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Topolica IV" Opština Bar ("Službeni list Crne Gore", broj 16/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Sadine” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A” u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića“, opština Tuzi ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Centar“, opština Tuzi ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20),
- ✓ Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala“, opština Budva ("Službeni list Crne Gore", broj 6/20).

Tokom izvještajnog perioda, donijeta je odluka o izradi državnog planskog dokumenta, i to:

Odluka o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Dio sektora 22 i sektora 23" Opština Tivat ("Službeni list Crne Gore", broj 10/20).

U toku iste godine, donijeti su sljedeći planski dokumenti:

- ✓ Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije Regionalne sanitarne deponije čvrstog otpada "Čelinska kosa", opština Bijelo Polje ("Službeni list Crne Gore", broj 45/20),
- ✓ Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Donja Gorica za zahvat koridora Cetinjskog puta i južne obilaznice" u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 48/20),
- ✓ Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije "Mihinja" u Glavnom gradu Podgorica ("Službeni list Crne Gore", broj 62/20),
- ✓ Lokalna studija lokacije „Glavatičići“, opština Kotor ("Službeni list Crne Gore", broj 64/20),
- ✓ Detaljni prostorni plan za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici ("Službeni list Crne Gore", broj 81/20),
- ✓ Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Golf i donji Radovići Zapad", opština Tivat ("Službeni list Crne Gore", broj 92/20),
- ✓ Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Donji Radovići Centar", opština Tivat ("Službeni list Crne Gore", broj 93/20),
- ✓ Prostorni plan Opštine Kotor („Službeni list Crne Gore“, broj 95/20),
- ✓ Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Dio sektora 58- Turistički kompleks Ponta“- Ruža vjetrova, opština Bar („Službeni list Crne Gore“, broj 99/20),
- ✓ Državna studija lokacije „Dio sektora 66- postojeća hotelska grupacija i Modul I“ – Velika Plaža („Službeni list Crne Gore“, broj 111/20),
- ✓ Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Rt Đeran- Port Milena“, opština Ulcinj („Službeni list Crne Gore“, broj 111/20),
- ✓ Lokalna studija lokacije „Štitarička rijeka“, opština Mojkovac („Službeni list Crne Gore“, broj 112/20),
- ✓ Detaljni urbanistički plan „Veliki pijesak“, opština Bar („Službeni list Crne Gore“, broj 115/20).

Revizija planske dokumentacije

Savjet za reviziju planskih dokumenata, u izvještajnom periodu, revidovao je ukupno 27 planskih dokumenata, od čega četiri državna i 23 lokalna planska dokumenta. S tim u vezi, Ministarstvu je dostavljeno ukupno 36 izvještaja o reviziji nacрта planskih dokumenata (uključujući i korigovane nacрте). Takođe, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata Savjet je u 2020. godini dostavio 19 mišljenja na koncepte planskih dokumenata (uključujući i mišljenja na korigovane koncepte), i 20 mišljenja na Izvještaje o javnoj raspravi o nacrtima planskih dokumenata

Izvještaj o podacima iz registara koje vodi Ministarstvo

Registar planske i tehničke dokumentacije (na web adresi: <http://www.planovidozvole.mrt.gov.me/>) predstavlja jedinstvenu bazu podataka o važećoj planskoj dokumentaciji na teritoriji Crne Gore. Ovo web rješenje omogućava zainteresovanoj javnosti uvid u objavljenu dokumentaciju. Implementacija rješenja omogućava jednostavnu pretragu po bilo kom kriterijumu (planskom dokumentu/investitoru, katastarskoj parceli, urbanističkoj parceli i sl.) i istovremeno predstavlja „biblioteku“ planova i projekata.

U toku 2020. godine, u Registar planskih dokumenata unijet je 21 planski dokument.

Tabela 2: Unešena planska dokumentacija tokom 2020. godine

<i>Broj unešene planske dokumentacije po kvartalima</i>	I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
	5 usvojenih planskih dokumenata	8 usvojenih planskih dokumenata	4 usvojena planska dokumenta	4 usvojena planska dokumenta

Saglasnosti na programe privremenih objekata

U toku 2020. godine, Ministarstvo je nastavilo sa razmatranjem i davanjem saglasnosti na programe privremenih objekata jedinica lokalne samouprave, a shodno članu 116 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Ministarstvu je dostavljeno na saglasnost osam programa privremenih objekata, i to od strane sljedećih opština: Glavni grad Podgorica, Berane, Tuzi, Šavnik, Cetinje, Rožaje, Pljevlja, Žabljak, dok su izmjene i dopune važećih programa privremenih objekata dostavile opštine: Budva, Bar, Kotor, Herceg Novi.

Dva programa privremenih objekata vraćena su na doradu i korekciju (Žabljak i Pljevlja), dok je na deset programa data saglasnost (Glavni grad Podgorica, Berane, Tuzi, Šavnik, Cetinje, Rožaje, Pljevlja, Žabljak, Budva (Izmjene i dopune), Bar (izmjene i dopune), Kotor (izmjene i dopune), Herceg Novi (izmjene i dopune).

Utvrđivanje naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta

Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", broj 82/20), između ostalog, izvršena izmjena člana 239 koji predstavlja osnov za donošenje opštinske odluke o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta kao prihoda jedinice lokalne samouprave, čime je proizašla potreba za donošenjem novih odluka.

Kako je navedenim Zakonom donošenje Plana generalne regulacije Crne Gore predviđeno u roku od 60 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, predviđeno je prelazno rješenje koje se primjenjuje do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore (član 239 Zakona), a koje upućuje na plaćanje naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta do početka primjene propisa iz člana 62 stav 3 i člana 64 stav 6 zakona. S tim u vezi, jedinice lokalne samouprave su obavezne da postojeće odluke o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta usklade sa sadržinom prelaznih rješenja u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu izmjena i dopuna ovog zakona.

U izvještajnom periodu, saglasno članu 239 stav 19 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 12 jedinica lokalne samouprave je Ministarstvu (Direktoratu za planiranje prostora) dostavilo predloge odluka o naknadi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, i to: Podgorica, Tuzi, Nikšić, Danilovgrad, Cetinje, Bar, Herceg Novi, Pljevlja, Plav, Mojkovac, Bijelo Polje, i Rožaje. Vlada je dala saglasnost na sedam Predloga, dok preostala pet predloga zbog procedure usaglašavanja konačnog teksta odluke nisu procesuirani ka Vladi u 2020. godini.

Izdavanje izvoda iz planskih dokumenata

Odredbom člana 220a Zakona propisano je da donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, organ lokalne uprave, za prostor u granicama lokalnog planskog dokumenta odnosno Ministarstvo, za prostor u granicama državnog planskog dokumenta, izdaje izvod iz planskog dokumenta.

Saglasno citiranoj odredbi Zakona, u izvještajnom periodu, Ministarstvo je izdalo 11 izvoda iz planskih dokumenata.

STRATEŠKI CILJ 3: „Integrisanje crnogorskog u evropsko tržište građevinarstva”

3.1. Opšti potcilj: Pravni i strateški okvir kao okosnica razvoja građevinarstva

3.2. Opšti potcilj: Tehnička regulativa kao osnov sistema kvaliteta u građevinarstvu

3.3. Opšti potcilj: Prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom

Crna Gora deklarirala je svoje pravce za ulazak u EU sa jasnim i definisanim oblastima sprovođenja reformi. To podrazumijeva i razvoj građevinarstva kao integralnog dijela procesa EU integracija i održivog razvoja. Ovo generalno opredeljenje proizilazi, ne samo iz činjenice da je strateška orijentacija ekonomske politike Crne Gore pridruživanje sistemu Evropske unije, već i od novog ekonomskog okruženja koje treba uspostaviti, u kojem građevinarstvo treba da djeluje.

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u I kvartalu 2020. godine veća je za 4,6% u odnosu na I kvartal 2019. godine, dok je za 18,6% manja u odnosu na IV kvartal 2019. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u I kvartalu 2020. godine veći su za 7,6% u odnosu na I kvartal 2019. godine, dok su za 2,5% manji u odnosu na IV kvartal 2019. godine.⁹

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u II kvartalu 2020. godine manja je za 15,9% u odnosu na II kvartal 2019. godine, dok je za 2,3% veća u odnosu na I kvartal 2020. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u II kvartalu 2020. godine manji su za 10,1% u odnosu na II kvartal 2019. godine, dok su za 7,4% manji u odnosu na I kvartal 2020. godine.¹⁰

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u III kvartalu 2020. godine manja je za 9,6% u odnosu na III kvartal 2019. godine, dok je za 13,7% veća u odnosu na II kvartal 2020. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u III kvartalu 2020. godine manji su za 7,6% u odnosu na III kvartal 2019. godine, dok su za 4,3% veći u odnosu na II kvartal 2020. godine.⁴

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u IV kvartalu 2020. godine veća je za 1,1% u odnosu na IV kvartal 2019. godine, dok je za 6,8% veća u odnosu na III kvartal 2020. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u IV kvartalu 2020. godine manji su za 1,5% u odnosu na IV kvartal 2019. godine, dok su za 4,5% veći u odnosu na III kvartal 2020. godine.⁵

3.1. Opšti potcilj: Pravni i strateški okvir kao okosnica razvoja građevinarstva

Evaluacija Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020.godine rađena je od strane eksternog eksperta uz tehničku podršku Direktorata za građevinarstvo i dostavljena je krajem decembra 2019. godine.

⁹ Izvor podataka MONSTAT

¹⁰ Izvor podataka MONSTAT

⁴ Izvor podataka MONSTAT

⁵ Izvor podataka MONSTAT-prelimiarni podaci

Na osnovu navedene evaluacije, 2020.godine je urađen Završni izvještaj o realizaciji Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine sa akcionim planom koji je dobio uslovno pozitivno mišljenje Generalnog sekretarijata Vlade Crne Gore.

Opredjeljenje je da se za naredni period planiranja politika u ovoj oblasti fokus stavi na tri prioriteta u kojima bi se mogao postići određeni učinak u naredne tri godine i to: zakonska regulativa, radna snaga i industrija građevinskih materijala i to kroz trogodišnji Program razvoja građevinarstva.

Preporuka GSVCG je da se razmotri i na koji način se može odgovoriti i na druge prepoznate izazove u dijelu planiranja prostora, stanovanja, konkurentnosti, razvoja MMSP u građevinarstvu u saradnji sa resorima nadležnim za ove oblasti.

Na sjednici održanoj 11.septembra 2020. godine Vlada Crne Gore je usvojila Završni izvještaj o realizaciji Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020.godine.

Tokom 2020. godine donešen je niz zakona i pravilnika u oblasti građevinarstva.

Zakoni:

- ✓ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 82/20).
- ✓ U saradnji sa nacionalnim ekspertom angažovanim u okviru projekta IPA 2014 „Tehnička podrška za usklađivanje i implementaciju EU zakonodavstva u oblasti unutrašnjeg tržišta – IPA 2014“ pripremljen je **Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima**, a u cilju potpunog usaglašavanja sa Regulativom 305/2011 Evropskog parlamenta i savjeta.

Pravilnici:

- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za zidane konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 41/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za aluminijumske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 042/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za čelične konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 45/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za spregnute konstrukcije od čelika i betona ("Službeni list Crne Gore", br. 49/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 055/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 057/20),
- ✓ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o građevinskim proizvodima ("Službeni list Crne Gore", br. 39/20),
- ✓ Nacrt Pravilnika o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

Izrada Pravilnika o izmjenama Pravilnika o građevinskim proizvodima planirana je Programom pristupanja Crnoj Gori. Pravilnik je usvojen tako da je aktivnost za 2020. godinu realizovana.

U cilju unapređenja procesa izgradnje objekata planirano je uspostavljanje sistema elektronske komunikacije u oblasti izgradnje objekata, odnosno komunikacija svih učesnika u procesu izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, prijave građenja i izdavanja građevinske dozvole (podnosioci prijava i

zahtjeva, organi lokalne uprave, privredni subjekti koji se bave revizijom tehničke dokumentacije i stručnim nadzorom i organi za tehničke uslove), ministarstvo je pokrenulo postupak za izbor najpovoljnijeg ponuđača za izradu softvera.

U cilju otklanjanja uočenih nedostataka u primjeni nove tehničke regulative, Izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, uvedena je obaveza stručnog usavršavanja za sve ovlaštene inženjere i revizore koji učestvuju u procesu izgradnje objekata, kao i polaganje stručnog ispita kao uslova za sticanje licence za obavljanje djelatnosti iz oblasti izgradnje objekata.

Zbog pandemije COVID-19 u toku 2020.godine nijesu organizovane radionice od strane resornog ministarstva u cilju podrške privredi.

I tokom 2020 godine nastavljene su aktivnosti na realizaciji Akcionog plana za implementaciju eurokodova, odnosno obuke inženjera za primjenu eurokodova koje realizuje Inženjerska komora Crne Gore.

3.2. Opšti potcilj: Tehnička regulativa kao osnov sistema kvaliteta u građevinarstvu

U Direktoratu za građevinarstvo vrše se poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, građevinskih i upotrebnih dozvola za složene inženjerske objekte shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18, 63/18 i 82/20).

Izdavanje urbanističko-tehničkih uslova

Za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova i potvrdu uslova, u 2020.godini, podnešen je 181 zahtjev.

Od navedenog broja izdato je 65 urbanističko-tehničkih uslova i potvrđeno je važenje 10 urbanističko-tehničkih uslova iz ranijeg perioda. Za 36 zahtjeva izdata su obavještenja o nemogućnosti izdavanja urbanističko-tehničkih uslova zbog nepostojanja planskog osnova, a 28 zahtjeva je proslijeđeno na nadležnost organima (opštinama, JPMD ili NP), kojima su povjereni poslovi Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Službeni list Crne Gore“, br. 87/18 i 28/19) i Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore („Službeni list Crne Gore“, br. 87/18 i 75/19). Riješeno je 26 zahtjeva za dopunu tehničkih uslova, u skladu sa članom 74, stav 6 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, donešeno je osam rješenja o obustavi postupka i jedno rješenje o ispravci greške.

Izdavanje građevinskih dozvola

Za izdavanje građevinske dozvole za složeni inženjerski objekat, u 2020. godini, podnešeno je 55 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola, a 28 zahtjeva je prenešeno iz 2019. i 2017.godine. Shodno članu 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata izdato je 49 građevinskih dozvola, 24 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola je odbijeno, od kojih su tri zahtjeva u ponovnom postupku po presudama Upravnog suda, u dva predmeta postupak za izdavanje građevinskih dozvola je obustavljen. Donijeto ukupno 75 rješenja.

Izdavanje upotrebnih dozvola

Za izdavanje upotrebnih dozvola, u 2020.godini, podnijeto je 113 zahtjeva.

Shodno članu 190 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata izdato je 67 upotrebnih dozvola, imenovano 16 vršioca tehničkog pregleda izrađenih objekata, 13 zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole su odbijena, dok je u četiri predmeta postupak obustavljen.

Takođe, u postupcima izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola, donijeto je 13 rješenja kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, jedno rješenje kojim se priznaje svojstvo stranke u postupku, dva zaključka kojim se ne priznaje svojstvo stranke u postupku, pet rješenja o odbijanju odlaganja izvršenja rješenja i četiri rješenja o ispravci greške.

U istom periodu 10 zahtjeva je proslijeđeno na nadležnost opštinama.

Na osnovu izloženog u postupcima izdavanja građevinskih i upotrebnih dozvola u 2020. godini, donijeto je ukupno 200 upravnih akata.

Imenovanje tijela za ocjenu i provjeru postojanosti svojstava građevinskih proizvoda

U 2020. godini podnešen je jedan zahtjev za imenovanje na koji je pozitivno odgovoreno donošenjem rješenja o imenovanju.

Učešće u radu radne grupe za Poglavlje 1

Direktorat za građevinarstvo je dostavio sve potrebne izvještaje koji se odnose na ovo poglavlje:

- ✓ Izvještaji o realizaciji Strategije Crne Gore za primjenu pravne tekovine u oblasti slobode kretanja roba sa Akcionim planom, I i II Prilog izvještaju EK o Crnoj Gori za period do 29. januara 2020;
- ✓ Izvještaj o realizaciji PPCG-a;
- ✓ Ocjena novih celex-a.

Učešće u radu radne grupe za Poglavlje 3

Direktorat za građevinarstvo je dostavio sve potrebne izvještaje koji se odnose na Poglavlje 3- Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga.

Učešće u radu radne grupe za Poglavlje 20

Direktorat za građevinarstvo je dostavio sve potrebne izvještaje koji se odnose na Poglavlje 20:

- ✓ Izvještaji o realizaciji Strategije industrijske politike Crne Gore sa Akcionim planom,
- ✓ Prilog izvještaja EK o Crnoj Gori za poglavlje 20.

Učešće u radu radne grupe za Poglavlje 23

Dostavljeni svi potrebni izvještaji koji se odnose na Poglavlje 23:

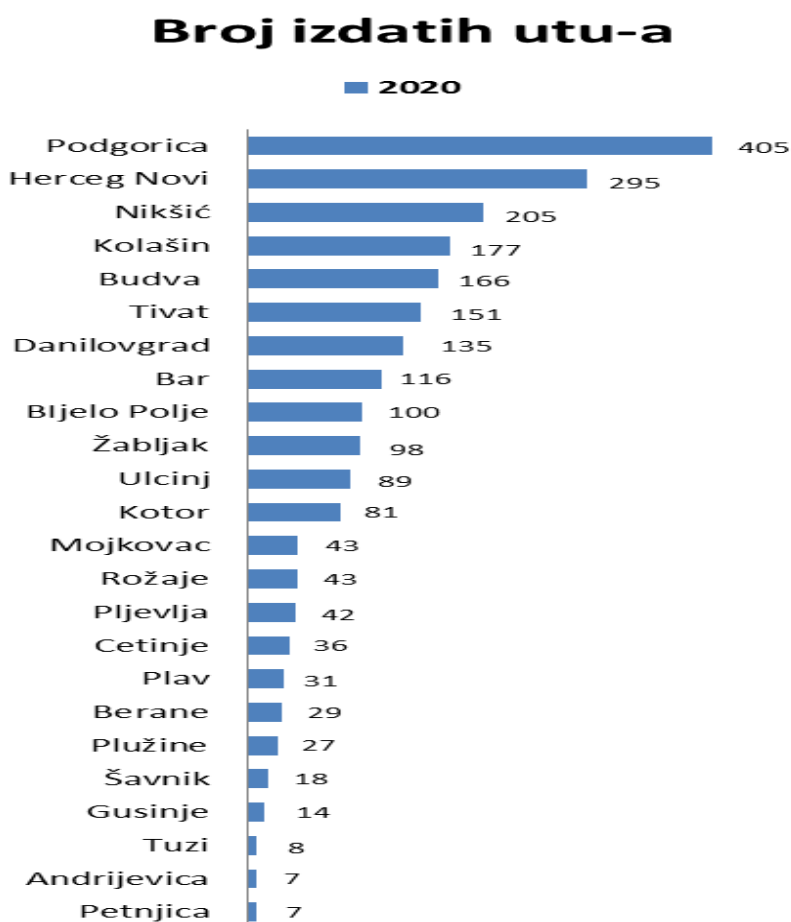
- ✓ Izvještaj o realizaciji akcionog plana za poglavlje 23- ljudska prava,
- ✓ Izvještavanje po operativnom dokumentu i
- ✓ Izrada I i II Priloga izvještaja EK o Crnoj Gori.

Povjereni poslovi

Jedinice lokalne samouprave

U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Službeni list Crne Gore“, br. 87/18, 28/19, 75/19 i 116/20), poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Shodno navedenoj uredbi, tokom izvještajnog perioda jedinice lokalnih samouprave su izdale 2.323 urbanističko tehnička uslova, s tim da Opština Berane nije dostavila podatak za III kvartal 2020 godine.

Grafik 5: Broj izdatih urbanističko-tehničkih uslova na nivou lokalnih uprava u 2020. godini

Lokalne uprave koje su u 2020. godini izdale najviše UTU-a redom su: Podgorica – 405, Herceg Novi - 295, Nikšić – 205, Kolašin – 177, Budva – 166, Tivat – 151, Danilovgrad – 135, Bar – 116 i Bijelo Polje – 100.

JP za upravljanjem morskim dobrom Crne Gore

Shodno članu 116 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdaje i urbanističke uslove za privremene objekte.

Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 87/18, 75/19 i 116/20), povjereni su poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za morsko dobro, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

U toku 2020. godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, zaključno sa 31.12.2020. godine, izdalo je ukupno 102 urbanističko-tehnička uslova za privremene objekte. Najviše UTU-a je izdato u opštini Herceg Novi – 30, slijede redom Ulcinj - 22, Kotor – 20, Tivat – 16, Budva – 10 i Bar – 4.

JP Nacionalni parkovi Crne Gore

Istom uredbom - Uredba o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore, povjereni su poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove, Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore.

U toku 2020. godine, Javno preduzeće za nacionalne parkove Crne Gore, zaključno sa 31.12.2020. godine, izdalo je ukupno 60 urbanističko-tehničkih uslova za privremene objekte, i to za NP "Lovćen" – 17 UTU-a, NP „Durmitor“ - 16 UTU-a, NP „Biogradska gora“ – 15 UTU-a, i NP „Skadarsko jezero“ – 12 UTU-a.

Monitoring nad radom lokalnih uprava u oblasti uređenja prostora i izgradnje objekata

Građevinske dozvole

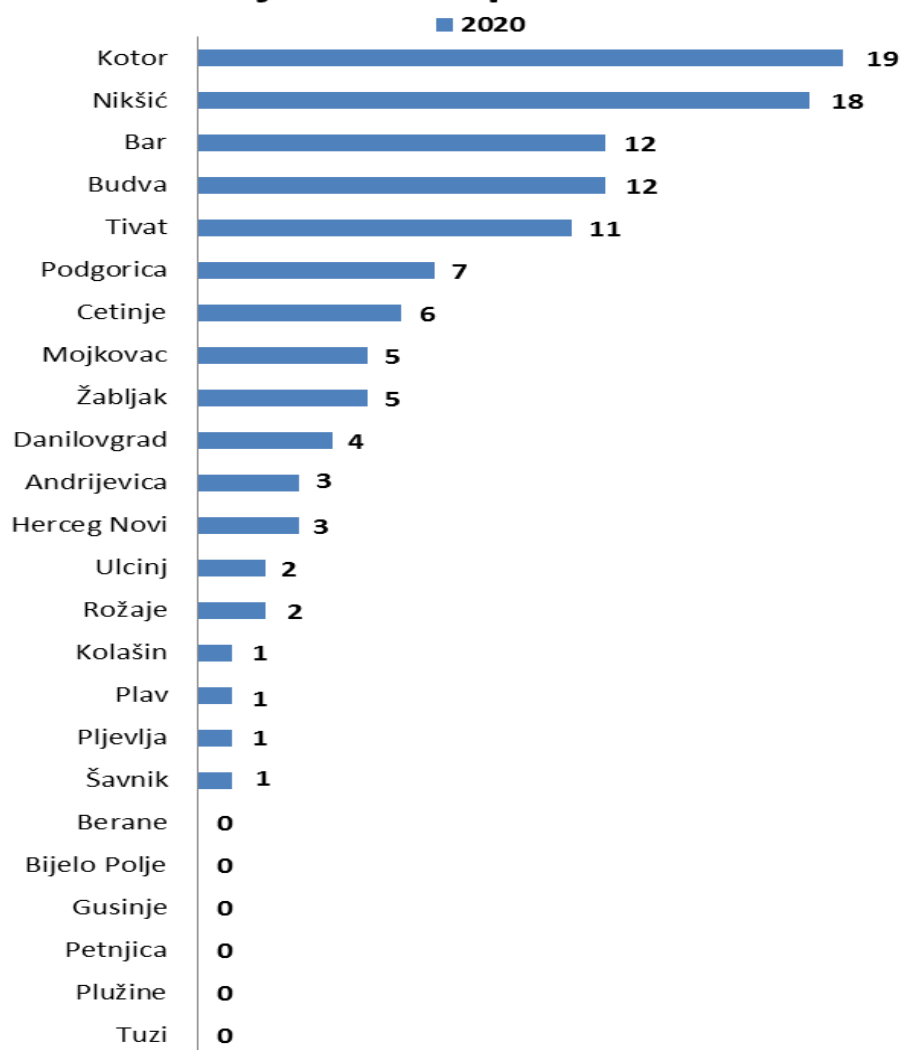
U izvještajnom periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 12 građevinskih dozvola, shodno članu 238 Zakona u planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore ", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), u kome postupci započeti do dana stupanja na snagu zakona u kojem nije donijeta pravosnažna odluka okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka tj. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“ br. 51/08, 40/10, 34/11, 35/13 i 33/14). Opština Berane nije dostavila podatak za III kvartal 2020. godine.

Od navedenog broja izdatih građevinskih dozvola, opština Bar je izdala pet građevinskih dozvola, Rožaje četiri i Ulcinj tri građevinske dozvole.

Upotrebne dozvole

U izvještajnom periodu od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 113 upotrebni dozvola shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore ", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20), u kome za objekat koji se gradi odnosno koji je izgrađen na osnovu građevinske dozvole izdate do dana stupanja na snagu zakona, na izdavanje upotrebne dozvole, primjenjuju se odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore “ br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14). Opština Berane nije dostavila podatak za III kvartal 2020. godine.

Broj izdatih upotrebnih dozvola

Grafik 6: Ukupan broj izdatih upotrebnih dozvola na nivou lokalnih uprava u 2020. godini

3.3. Opšti cilj: Prilagodavanje objekata u javnoj upotrebi licima smanjene pokretljivosti i licima sa invaliditetom

Crna Gora kao potpisnica Konvencije UN o pravima lica sa invaliditetom obavezala se da će preuzeti brigu o licima sa invaliditetom bez diskriminacije po osnovu invaliditeta.

Vlada Crne Gore Zaključkom br. 07-6223 od 17. januara 2019. donijela je novi Akcioni plan prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, kojim je definisano deset objekata za prilagođavanje i to: Zgrada Predsjednika Crne Gore, Vlada Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa-zgrada Vektre, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Uprava za saobraćaj, Ministarstvo kulture, Stara zgrada Vlade, Zgrada državnih organa Mojkovac i Uprava carina. Na predlog nevladinog sektora, kao prioritetni objekti za realizaciju, definisani su: Zgrada Predsjednika Crne Gore, Stara zgrada Vlade, Uprava carina i Zgrada državnih organa Mojkovac.

Za realizaciju AP zadužene su Uprava javnih radova i Uprava za imovinu.

Navedenim Akcionim planom Uprava za imovinu zadužena je za izvođenje radova na prilagođavanju slijedećih objekata: zgrada Vlade Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa–Zgrada Vektre, zgrada Ministarstvo prosvjete i zgrada Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Svi planirani radovi na objektima: Administrativna zgrada državnih organa–Zgrada Vektre, Ministarstvo prosvjete i Ministarstvo održivog razvoja i turizma, su realizovani. Radovi na prilagođavanju Zgrade Vlade Crne Gore su u toku.

Kompletna projektna dokumentacija i revizija za objekte: Stara zgrada Vlade u Podgorici, Ministarstvo kulture na Cetinju, Uprava za saobraćaj u Podgorici, Zgrada državnih organa u Mojkovcu i Uprava carina u Podgorici, završena je. Za objekat Zgrade Predsjednika Crne Gore idejni projekat dostavljen je Upravi za imovinu na saglasnost, nakon čega će se pristupiti izradi Glavnog projekta.

U cilju unapređenja položaja lica sa invaliditetom ovo ministarstvo je učestvovalo u postupku programiranja prioriternih oblasti i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO iz državnog budžeta za 2021. godinu, shodno članu 32a Zakona o nevladinim organizacijama (“Sl. list Crne Gore ” broj 39/11 i 37/17). Tokom 2020.godine pripremljena je Sektorska analiza za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti zaštite lica sa invaliditetom. Vlada Crne Gore na sjednici od 30. jula 2020. godine donijela je Odluku o utvrđivanju prioriternih oblasti od javnog interesa i visine sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2021 godini. Navedenom odlukom, koja je trebala da stupi na snagu 01. januara 2021. godine, ovom ministarstvu je bilo oprijedjeljeno 3,66% sredstava obezbijedenih u skladu sa članom 32 stav 1 Zakona o nevladinim organizacijama, odnosno 3,66% od 0,3% tekućeg godišnjeg budžeta i 10,00% sredstava od 0,1 % tekućeg budžeta u skladu sa članom 32 stav 5.

Donošenjem Uredbe o organizaciji o načinu rada državne uprave, Ministarstvo javne uprave u 2021. godini ponovo je pokrenulo postupak programiranja prioriternih oblasti i visine sredstava za finansiranje projekata i programa NVO iz državnog budžeta za 2021. godinu i procedura je u toku.

U ovoj oblasti je postignut značajan napredak ali i u narednom periodu moraju se nastaviti aktivnosti i na prilagođavanju objekata i podizanju svijeti o ovoj problematici, kako bi i objekti i okruženje bili dostupni svima.

STRATEŠKI CILJ 4: „Stvoriti uslove za zaštitu autentičnosti prostora, unaprijediti vizuelni kvalitet naselja i prostora, obezbijediti kvalitet arhitektonskih rješenja objekata u javnoj funkciji”

- 4.1 *Opšti potcilj: Donošenje državnih smjernica razvoja arhitekture*
- 4.2 *Opšti potcilj: Sprovođenje javnih konkursa za idejno arhitektonsko rješenje*
- 4.3 *Opšti potcilj: Vršenje poslova glavnog gradskog arhitekta za jedinice lokalnih samouprava koje nijesu imenovale glavnog gradskog arhitektu*
- 4.4 *Opšti potcilj: Predstavljanje Crne Gore na međunarodnoj izložbi arhitekture – Venecijansko bijenale*
- 4.5 *Opšti potcilj: Sprovođenje zakona*

4.1 Opšti potcilj: Smanjenje nezakonitog poslovanja lica koji posjeduju licence iz oblasti građevinarstva Donošenje državnih smjernica razvoja arhitekture

Državnim smjernicama razvoja arhitekture daće se preporuke oblikovanja i materijalizacije objekata, u odnosu na ambijentalna svojstva područja, a u cilju unapređenja kvaliteta i kulture prostornog i

arhitektonskog oblikovanja i stvaranja visokovrijednog izgrađenog prostora, kao i stvaranja uslova za unapređenje kvaliteta izgrađene sredine, očuvanje identiteta i prepoznatljivosti prirodnog i kulturnog predjela i podsticanja održivog razvoja, za 2021-2030. godinu. Nakon dobijenih primjedbi i sugestija, te sprovođenja zakonom definisane procedure i obavljene recenzije, u koju će biti uključeni kako domaći, priznati arhitekti, tako i jedan ili više međunarodnih eksperata, poznatih i priznatih arhitekata koji se ovim pitanjima bave u svojim državama. Dokument će biti dostavljen Vladi na usvajanje krajem 2021. godine.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“ br 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) utvrđene su nadležnosti glavnog državnog arhitekta na način što je članom 87 propisano da glavni državni arhitekta: 1) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta zgrade, trga, skvera, šetališta ili gradskog parka u pogledu usaglašenosti sa: Smjernicama za oblikovanje i materijalizaciju objekta i osnovnim urbanističkim parametrima (indeks izgrađenosti, indeks zauzetosti, spratnost odnosno visina objekta i odnos prema građevinskoj liniji), 2) daje saglasnost na idejno rješenje arhitektonskog projekta privremenog objekta za koji se izrađuje glavni projekat koji je usklađen sa državnim smjernicama razvoja arhitekture, 3) izrađuje projektni zadatak na urbanistički projekat, 4) daje saglasnost na urbanistički projekat, 5) daje saglasnost na program privremenih objekata u dijelu oblikovanja i materijalizacije i 6) utvrđuje smjernice za usklađivanje spoljnog izgleda objekata iz člana 154 ovog zakona.

U Direktoratu glavnog državnog arhitekta, vrše se i poslovi propisivanja smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta iz člana 154 Zakona i to za opštine koje do kraja izvještajnog perioda nijesu imenovale glavnog gradskog arhitektu. U izvještajnom periodu Direktoratu glavnog državnog arhitekta podnijeta su dva zahtjeva za propisivanje smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta. Zahtjevi su prenijeti iz 2019. godine i riješeni su u 2020. godini. Sem toga podnijet je 21 zahtjev za donošenje rješenja/potvrde o usklađenosti spoljnog izgleda bespravnog objekta prema smjernicama izdatim u postupku legalizacije u skladu sa članom 167 Zakona. U 2020. godini prenijeta su tri predmeta, a u 2020. godinu riješeni su svi predmeti.

4.2. Opšti potcilj: *Sprovođenje javnih konkursa za idejno arhitektonsko rješenje*

Članom 54 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19 i 82/20) propisano je da se izradu idejnog arhitektonskog rješenja, na osnovu kojeg se izrađuje tehnička dokumentacija, obavezno raspisuje javni konkurs za objekte za potrebe državnih organa, lokalne samouprave, zdravstvenih, prosvjetnih, naučnih, kulturnih, sportskih i objekata socijalne zaštite koji su u državnoj svojini. Stavom 2 ovog člana propisano je da predmetne konkurse raspisuje i sprovodi Ministarstvo.

U 2020. godini sprovedena su dva konkursa i to: konkurs za idejno arhitektonsko rješenje za Osnovnu školu u Tološima u Podgorici i konkurs za idejno arhitektonsko rješenje rekonstrukcije i adaptacije fasadnog i krovnog omotača objekta Vrhovnog suda u Podgorici. Osim navedenih konkursa u pripremi su konkursi za Školu u Baru i Tržni centar u Sutomoru.

4.3. Opšti potcilj: *Vršenje poslova glavnog gradskog arhitekta za jedinice lokalnih samouprava koje nijesu imenovale glavnog gradskog arhitektu*

U izvještajnom periodu imenovano je 12 glavnih gradskih arhitekata, tako da sljedeće opštine imaju glavne gradske arhitekta: Glavni grad Podgorica, Prijestonicu Cetinje, Nikšić, Žabljak, Šavnik, Plužine, Tivat, Budva, Rožaje, Gusinje, Plav, Mojkovac, Pljevlja, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Bijelo Polje, Danilovgrad i Kolašin. Glavni gradski arhitekta za Glavni grad Podgorica vrši poslove i za Opštinu Kolašin, Glavni gradski arhitekta Opštine Nikšić vrši poslove i za Opštinu Žabljak, Šavnik i Plužine, Glavni gradski arhitekta Opštine Rožaje vrši poslove i za Opštine Gusinje i Plav i Glavni gradski arhitekta Opštine Bar vrši poslove i za Opštinu Tivat.

4.4. Opšti potcilj: *Predstavljanje Crne Gore na međunarodnoj izložbi arhitekture – Venecijansko bijenale*

Međunarodna izložba arhitekture *La Biennale di Venezia di Architettura* smatra se najznačajnijim mjestom predstavljanja tokova i dometa savremene arhitekture, i kulture uopšte, u jednoj zemlji. U cilju unapređenja međunarodne prepoznatljivosti i svojeg imidža, Crna Gora planira učešće i na XVII Bijenalu arhitekture. Tema XVII Bijenala arhitekture u Veneciji je „*How will we live together?*” („*Kako ćemo živjeti zajedno?*“), odabrana i definisana od strane kuratora Bijenala Hashim Sarkisa. Održavanje međunarodne izložbe arhitekture je odloženo.

4.5. Opšti potcilj: *Sprovođenje zakona*

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata u članu 88 stav 2 proširena ovlašćenja državnog arhitekta Direktorata državnog arhitekta u smislu davanja saglasnosti za zgrade bruto građevinske površine preko 3000m², hotele sa 4 ili 5*, rizorte i turistička naselja, kao i veća ovlašćenja u dijelu gledanja urbanističkih parametara u smislu indeksa izgrađenosti, indeksa zauzetosti, spratnosti. S tim u vezi ukazujemo na veći obim posla i veću odgovornost ovog Direktorata, što je uslovilo produženje roka za odlučivanje po zahtjevima investitora. Tome treba dodati i najčešće dugu proceduru (traženje dopune zahtjeva, izjašnjenja o rezultatima ispitnog postupka) koja je imala uticaja na blagovremeno odlučivanje po zahtjevima (u roku od 15 dana).

STRATEŠKI CILJ 5:” Obezbjediti zaštitu prostora od nelegalne gradnje”

5.1 Opšti potcilj: Zaštita prostora kroz inspeksijski nadzor

5.2 Opšti potcilj: Smanjenje nezakonitog poslovanja lica koji posjeduju licence iz oblasti građevinarstva

5.1. Opšti potcilj: *Zaštita prostora kroz inspeksijski nadzor*

Urbanističko-građevinska inspekcija je u periodu od 01.01-31.12.2020. godine izvršila 2.079 inspeksijskih pregleda i to: 885 u postupku redovne inspeksijske kontrole (upravni postupci pokrenuti po službenoj dužnosti), 1.194 po podnijetim inicijativama (upravni postupci pokrenuti po zahtjevu stranke).

Tokom prvog kvartala 2020.godine pristiglo je 11,41% inicijativa, u drugom kvartalu pristiglo je 40,48%, dok je do kraja godine zaprimljeno 47,52%. Takođe, evidentan je porast broja zaprimljenih prijava građenja tokom mjeseca jun, jul i avgust. Evidentan je pad broja pristiglih predmeta tokom mjeseca marta i aprila.

- ✓ 46 predmeta se odnose na predmete u kojima je donijeto rješenje o rušenju bespravno sagrađenih objekata (preko drugih lica-sprovođenjem administrativnih izvršenja rješenja o rušenju, uklanjanju i vraćanju u prvobitno stanje zemljišta i objekata-DOO KM Trust),
- ✓ 10 predmeta se odnosi na predmete u kojima je donijeto rješenje o uklanjanju privremenih objekata iz područja posebne namjene (neposrednom prinudom-sami da uklone iste i vrate u prvobitno stanje zemljište).

Urbanističko-građevinska inspekcija u izvještajnom periodu ukupno nije riješila 41 predmet koji se odnose na prijavu građenja objekta (predmetni objekti su završeni u 2021. godini. Predmeti nijesu u roku od 15 dana završeni zbog malog broja inspektora, a velikog broja predmeta).

Od 2.079 inspeksijskih pregleda, izdato je 2.079 zapisnika o inspeksijskoj kontroli, od čega su 145 zapisnika konstatovane utvrđene nepravilnosti i to:

- ✓ 25 utvrđenih nepravilnost u UTU,
- ✓ 48 utvrđenih nepravilnosti u glavnom projektu,
- ✓ 43 utvrđenih nepravilnosti postavljanja /građenja privremenih objekata,
- ✓ 29 ostale nepravilnosti.

Inspektori su podnijeli 50 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. Podneseno je 97 krivične prijave koje su se odnosile na građenje objekta bez prijave početka građenja.

Tokom izvještajnog perioda, urbanističko-građevinska inspekcija je postupala je u 1.194 slučajeva po inicijativama koje su se ticale izgradnje objekata bez prijave početka građenja.

5.2. Opšti potcilj: *Smanjenje nezakonitog poslovanja lica koji posjeduju licence iz oblasti građevinarstva*

Iz 2019. godine u 2020.godini, prenijeto je 116 neriješenih zahtjeva za licence. Od tog broja je izdato 46 licenci, oduzeto 28 licenci i odbijena 42 zahtjeva za izdavanje licence.

U izvještajnom periodu, Direkciji za licence, registar i drugostepeni postupak podnijeto je 605 zahtjeva stranki za izdavanje licence, od kog broja je:

- ✓ izdato 454 licenci,
- ✓ tri zahtjeva stranki za oduzimanje licence po osnovu prestanka ispunjavanja uslova za izdavanje licence su usvojena,
- ✓ izdato je 17 rješenja o obustavi postupka zbog odustajanja od zahtjeva za izdavanje licence,
- ✓ odbijeno je 37 zahtjeva za izdavanje licence i
- ✓ u radu su 94 zahtjeva za izdavanje licence.

Po službenoj dužnosti sprovedeno je sedam postupaka po predlogu za oduzimanje licence, a u vezi sa članom 139 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. Od tog broja, pet predloga za oduzimanje licence je odbijeno, jedan predlog je usvojen i dva predloga za oduzimanje su u toku odlučivanja.

U izvještajnom periodu su podnijeta dva zahtjeva za ponavljanje postupka i oba su odbijena zatim podnijet jedan predlog za odlaganje izvršenja rješenja i isti je usvojen.

STRATEŠKI CILJ 6: “Unaprijediti uslove života i stanovanja građana”

6.1. *Opšti potcilj: Socijalno stanovanje*

6.2. *Opšti potcilj: Realizovati postupak legalizacije nelegalnih objekata i obezbijediti izgradnju infrastrukture, neophodnih sadržaja za normalni život građana u naseljima sa nelegalnim objektima i stvoriti bolje uslove*

6.3. *Opšti potcilj: Poboljšanje uslova stanovanja u stambenim zgradama*

6.1. Opšti potcilj: *Razvoj socijalnog stanovanja*

Nacionalna stambena strategija za period 2011-2020 godine definiše viziju i misiju stambenog sektora obezbjeđenje adekvatnog stanovanja, koje predstavlja jedan od ključnih činilaca životnog standarda i kvaliteta života, a istovremeno je važan pokretač privrednog i društvenog razvoja. Rast standarda i dostupnosti stanovanja jeste jedan od prioriteta socijalnog razvoja Crne Gore.

Vlada Crne Gore je u septembru 2017. godine usvojila Program socijalnog stanovanja za period 2017-2020. godine, te su započete aktivnosti na izradi Programa socijalnog stanovanja za period 2021-2024.godine.

Započete su aktivnosti na donošenju novog Zakona o socijalnom stanovanju čiji je cilj usklađivanje zakonskog okvira u oblasti stambene podrške države i jedinica lokalne samouprave u obezbjeđivanju adekvatnog standarda stanovanja za sva domaćinstva koja sa stanovišta zarada imaju problem u ostvarivanju pristupa pristojnom stanovanju na tržištu. Promjena naziva zakona ocijenjena je kao neophodna, imajući u vidu da naziv socijalno stanovanje "ukazuje da je predmet zakona stambena podrška države i jedinica lokalne samouprave samo socijalnim kategorijama stanovništva, a predmet zakona i njegova primjena je šira, i odnosi se na podršku svim kategorijama stanovništva koje na tržištu ne mogu da riješe stambeno pitanje".

Kako je rok za koji je donijeta Nacionalna stambena strategija i prateći Akcioni plan istekao 2020. godine, to je ovo ministarstvo iniciralo aktivnosti na izradi nove Stambene politike Crne Gore. Izradom novog strateškog dokumenta identifikovaće se strateški ciljevi razvoja stambene politike, ali i aktivnosti za sprovođenje AP i preispitati mjere i aktivnosti koje nijesu realizovane, a predviđene su sada važećom strategijom i Akcionim planom.

S tim u vezi, u maju 2020. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma je sprovelo postupak nabavke konsultanstskih usluga za izradu Stambene politike Crne Gore. Stambenom politikom Crne Gore će se definisati novi model stambene politike za rješavanje stambenih potreba po povoljnim uslovima za sve kategorije stanovništva, precizirati ciljne grupe koje mogu ostvariti pravo na podršku države i jedinica lokalne samouprave u rješavanju stambenog pitanja, načini i kriterijumi za ostvarivanje ovog prava, kao i mehanizmi koji će se zasnivati na principima transparentnosti i objektivnosti.

Poseban segment će se odnositi na ciljnu grupu stručnih ljudi deficitarnih zanimanja na teritoriji Crne Gore, a u cilju smanjenja emigracija i unutrašnjih migracija deficitarnog kadra u Crnoj Gori.

Praćenje realizacije programiranih projekata na nivou države i jedinica lokalne samouprave se sprovodi praćenjem realizacije i evaluacijom Programa socijalnog stanovanja i lokalnih programa opština.

Shodno Programu socijalnog stanovanja, projekti čije je sprovođenje u toku su:

- ✓ Projekat rješavanja stambenih pitanja građana po povoljnijim uslovima- Projekat 1000+ (u saradnji sa CEB-om), koji sprovodi Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma,
- ✓ Nacionalni stambeni projekat za raseljena i interno raseljena lica, koji implementira Ministarstvo rada i socijalnog staranja uz podršku CEB-a (Regionalni stambeni program za raseljena i interno raseljena lica),
- ✓ Projekti Stambene zadruge „Solidarno“ - rješavanje stambenih pitanja zaposlenih u prosvjeti,
- ✓ Projekti Stambene zadruge „Zdravstvo“ - rješavanje stambenih pitanja zaposlenih u zdravstvu,
- ✓ Projekti „Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju“ doo Podgorica - rješavanje stambenih pitanja zaposlenih.

Realizacija Projekta rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima – Projekat 1000+ (IV faza)

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima – Projekat 1000+(IV faza) predstavlja nastavak projekta koji je uspostavljen 2010. godine, u okviru koga su uspješno implementirane tri faze: I faza u periodu 2010-2011. godine, II faza u periodu 2015-2016. godine i III faza u periodu od 2017-2020. godine. Projekat je sproveden u saradnji i kroz kreditni aranžman sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope - CEB.

Kroz sve tri faze Projekta 1000+ ukupno je do sada **1.186** domaćinstava riješilo stambeno pitanje, odnosno 3.055 građana.

U julu 2020. godine Vlada Crne Gore je usvojila Informaciju o početku realizacije četvrte faze „Projekta rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat 1000 plus“, koji se realizuje kroz kreditni aranžman sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope (CEB), i prihvatila Ugovor o pružanju usluga između Ministarstva održivog razvoja i turizma i PROCON doo Nacionalne jedinica za implementaciju projekata iz oblasti komunalnih djelatnosti i zaštite životne sredine.

Po javnom pozivu za građane za učešće u Projektu rješavanja stambenih pitanja građana po povoljnim uslovima – Projekat „1000 plus“ IV faza, građani su predali ukupno 772 zahtjeva.

Aktivnosti na sprovođenju realizacije IV faze Projekta se kontinuirano sprovode.

6.2. Opšti potcilj: Realizovati postupak legalizacije bespravnih objekata i obezbjeđivanje izgradnje infrastrukture, neophodnih sadržaja za normalan život građana u naseljima sa bespravnim objektima i stvoriti bolje životne uslove

Prema podacima od decembra 2020. godine, od oko 52.303 podnijetih zahtjeva za legalizaciju na nivou države obrađeno je preko 45.000 zahtjeva. Znači, obrađeno je oko 86% ukupnog broja zahtjeva. U najvećem broju jedinica lokalne samouprave je visok procenat obrade podnijetih zahtjeva: u Bijelom Polju, Nikšiću, Kolašinu, Petnjici, Pljevljima, Rožaju i Kotoru svi primljeni zahtjevi su obrađeni, dok je u pojedinim opštinama procenat obrade zahtjeva i do 90% od ukupnog broja.

Od početka postupka legalizacije donijeto je 1.185 rješenja o legalizaciji.

Od ukupnog broja obrađenih zahtjeva, donijeto je 6.364 rješenja o prekidu postupka, od čega je u 2.587 rješenja donijeto sa razloga neusklađenosti sa planovima, a 284 rješenja o prekidu radi rješavanja imovinsko pravnih odnosa, dok za određeni broj slučajeva opštine nijesu dostavile detaljne podatke.

Prema prikupljenim podacima, obračunat je i naplaćen dio prihoda od naknade za komunalno opremanje za bespravne objekte: u budžete jedinica lokalne samouprave je uplaćeno 2.459.917,34 € na ime ove naknade, dok je obračunati iznos 4.170.944,44 €. Naime, naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, po zahtjevu vlasnika bespravnog objekta može da se plaća jednokratno ili u jednakim mjesečnim ratama, na period od 10 ili 20 godina.

Orto foto snimak je dostupan na veb sajtu Ministarstva od 11. juna 2019. godine. Međutim pojavio se problem povlačenja katastarskih podloga, pa je otežan rad prilikom identifikacije objekata na istom.

Shodno Zakonu, podaci orto foto snimanja su dostavljeni Upravi za nekretnine, radi preklapanja orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i postavljanja na Geoportal Uprave za

nekretnine, što je i izvršeno, te se na Geoportalu može pristupiti orto-foto snimku preklapljenom sa katastarskim podlogama. Međutim na markicama koje su stavljene preko objekata ne postoji razlika između legalnih i nelegalnih objekata, pa je nemoguće samo na osnovu snimka utvrditi legalnost objekta, što otežava rad jedinicama lokalne samouprave.

Sljedeći korak je ukrštanje podataka o podnijetim zahtjevima za legalizaciju sa podacima sa Geoportala, što će rezultirati evidencijom bespravnih objekata, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Orto foto snimak, odnosno podaci dobijenim snimanjem, predstavljaju dokumentacionu osnovu za izradu planskih dokumenata, ali i u postupku izgradnje i kontrole izgradnje objekata. Objekti koji se mogu identifikovati na snimku uzeće se u obzir pri izradi planskih dokumenata, a shodno istim i legalizovati. Na osnovu baze podataka objekata, odnosno orto foto snimka kao svojevrsnog presjeka stanja u prostoru u datom trenutku, izvršiće se identifikacija objekata koji nijesu ušli u proces legalizacije i na iste će biti primijenjene mjere propisane zakonom, prvenstveno utvrđivanje plaćanja naknade za korišćenje prostora. Naknadu za korišćenje prostora, shodno Zakonu dužan je da plaća vlasnik bespravnog objekta, za koji nije podnjet zahtjev za legalizaciju i vlasnik bespravnog objekta za koji je donijeto rješenje o odbijanju zahtjeva za legalizaciju - do uklanjanja objekta. Naknadu utvrđuje i naplaćuje jedinica lokalne samouprave. Godišnja naknada za korišćenje prostora po m² bespravnog objekta može iznositi od 0,5% do 2,0% prosječne cijene građenja m² novoizgrađenog stambenog objekta u Crnoj Gori koju objavljuje organ uprave nadležan za poslove statistike, za godinu koja prethodi godini za koju se naknada utvrđuje, i utvrđuje je jedinica lokalne samouprave.

Podzakonska akta za sprovođenje odredbi zakona koje propisuju postupak legalizacije

U 2020. godini, Vlada Crne Gore je dala saglasnost na predloge odluke o naknadi za urbanu sanaciju za: Glavni grad Podgorica, Opštinu Bar, Opštinu Mojkovac, Opštinu Pljevlja, Opštinu Nikšić i Opštinu Tuzi. Takođe, shodno članu 168 Zakona u izvještajnom periodu Ministarstvo je izdalo devet saglasnosti na podzakonska akta kojim se propisuju visina, način i kriterijumi plaćanja godišnje naknade za korišćenje prostora za bespravne objekte i to za Glavni grad Podgorica, i sljedeće opštine: Bijelo Polje, Danilovgrad, Mojkovac, Nikšić, Plav, Rožaje, Tuzi i Ulcinj. Jedinice lokalne samouprave su obavezne da, uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donesu podzakonska akta kojim će se propisati bliži uslovi, način, postupak i kriterijumi za obezbjeđivanje alternativnog smještaja.

6.3. Opšti potcilj: Poboljšanje uslova stanovanja u stambenim zgradama

Stanje stambenog fonda nije na zadovoljavajućem nivou, ali kontinuirano se radi na poboljšanju istog i unapređenju zakona kojim se uređuje ova oblast. S tim u vezi, definisan je potcilj čija će realizacija unaprijediti stanje u oblasti održavanja stambenog fonda. Aktivnosti koji će direktno uticati na postizanje cilja su pojačan inspekcijski nadzor, organizovanje marketinške komunikacije, koju je potrebno sprovesti na nivou svake jedinice lokalne samouprave sa ciljem podizanja svijesti građana o potrebi formiranja organa upravljanja u stambenim zgradama i kulturi stanovanja. U kampanju treba uključiti štampane i elektronske medije, a na sajtovima opština treba objaviti sve informacije, naročito one koji se tiču podsticajnih mjera u oblasti obnove stambenih zgrada. Registri stambenih zgrada, etažnih vlasnika i organa upravljanja koje vode jedinice lokalne samouprave su u fazi usklađivanja sa odredbama Zakona o održavanju stambenih zgrada. Nakon usklađivanja načina vođenja registara, pristupiće se upoređivanju podataka o broju formiranih organa upravljanja.

Pravilnik o tehničkim zahtjevima za redovan servis i kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi ("Službeni list Crne Gore", br. 038/19 od 05.07.2019).se počeo primjenjivati od 1. januara 2020. godine. Primjena Pravilnika podrazumijeva i izbor ovlašćenog lica za kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi. S tim u vezi

na osnovu Javnog poziva za prikupljanje ponuda za izbor ovlaštenog lica za kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi u skladu sa Pravilnikom o tehničkim zahtjevima za redovan servis i kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi, od strane Ministarstva izdata su dva ovlaštenja za obavljanje poslova kontrole bezbjednosti liftova u upotrebi. Izvještavanje se vrši u kontinuitetu.

STRATEŠKI CILJ 7: “Unapređenje životne sredine”

7.1. Opšti potcilj: *Unapređenje pravnog i strateškog okvira u oblasti životne sredine*

7.2. Opšti potcilj: *Redovno praćenje i izvještavanje u oblasti životne sredine*

7.3. Opšti potcilj: *Ocjena stanja svih segmenata životne sredine*

Horizontalno zakonodavstvo

Razmjena informacija u prekograničnom kontekstu sprovedena je i za Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Predlog Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici. Procedura razmjene informacija za navedeni dokument sprovedena je s Bosnom i Hercegovinom, gde je javnost BiH bila uključena u proces donošenja odluka u Crnoj Gori. U prekograničnim konsultacijama, dobijena su mišljenja, primjedbe i sugestije od relevantnih institucija Bosne i Hercegovine odnosno predstavnika NVO, na koje je, Ministarstvo održivog razvoja i turizma uputilo Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, odnosno Bosne i Hercegovine, Dopunjeni Izvještaj o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Predlog Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici u skladu sa mišljenjima relevantnih institucija i javnosti Bosne i Hercegovine, koji su uzeli učešće u procesu donošenja odluka u Crnoj Gori.

Ministarstvo se u decembru 2020. godine, poštujući odredbe ratifikovane UNECE Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu – Espoo, obratilo Implementacionom komitetu Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu – Espoo i Protokola o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, u cilju poštovanja obaveza Bosne i Hercegovine koje proizilaze iz Konvencije o procjeni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu – Espoo, za projekat izgradnje hidroelektrane Buk Bijela na rijeci Drini.

Zaštita vazduha i zaštita od buke u životnoj sredini

U oblasti kvaliteta vazduha, Crna Gora je ponovo uspostavila izvještavanje o emisijama u vazduhu. Inventar emisija zagađujućih materija u vazduhu za period 1990-2018. godine, dostavljen je Evropskoj agenciji za životnu sredinu putem EIONET mreže za izvještavanje o stanju životne sredine i Sekretarijatu Konvencije o prekograničnom prenosu zagađenja vazduha na velikim udaljenostima, u martu 2020. godine.

Izrađen je Nacrt strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2021-2029. godina, sa akcionim planom za period 2021-2022. godine. Nova strategija sadrži desetogodišnji pregled praćenja kvaliteta vazduha (2009-2018), planove kvaliteta vazduha za tri zone kvaliteta vazduha u Crnoj Gori (sjevernu, centralnu i primorsku), kao i Program kontrole zagađenja vazduha.

Predstavnici Crne Gore aktivno su, putem on-line platformi učestvovali u svim radionicama u oblasti zaštite vazduha organizovanim kroz projekat “Program za pridruživanje EU za životnu sredinu (EPPA)“.

Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) je 2020. godine objavila Izvještaj „Buka u životnoj sredini u Evropi - 2020” (<https://www.eea.europa.eu/publications/environmental-noise-in-europe>) u kom se navodi da je Crna Gora jedina zemlja saradnica iz regiona zapadnog Balkana koja je izradila Stratešku kartu buke za Glavni grad Podgorica.

Kontrola industrijskog zagađenja i upravljanje hemikalijama

Shodno Zakonu o industrijskim emisijama (, Sl. list Crne Gore ", broj 17/19), a na osnovu člana 26, Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je po službenoj dužnosti, pokrenula postupak revizije integrisanih dozvola čime je obavijestila svih pet operatera o razlozima za pokretanje iste. Agenciji je blagovremeno tražena dokumentacija dostavljena od strane 4 operatera, i to: “Možura” doo Bar; Deponija “Livade” doo Podgorica; Elektroprivrede Crne Gore za postrojenja “Termoelektrana Pljevlja” i „TOSCELIK Alloyed Engineering Steel d.o.o. “, Nikšić. Na ovaj način sva postrojenja će uskladiti svoje poslovanje, posebno u dijelu koji se odnosi na mogućnost sprovođenja koordinisanih inspeksijskih nadzora, koji su po prvi put uređeni novim Zakonom o industrijskim emisijama.

U julu 2020. godine Agencija za zaštitu prirode i životne sredine donijela je Rješenje o prestanku važenja integrisane dozvole za rad pogona za plastifikaciju Al – profila operateru FAB LIVE D.O.O., Podgorica.

Postignut je napredak u vezi sa uspostavljanjem mehanizma za stvaranje i održavanje baze podataka (registra) o kvalitetu u pogledu industrijskog otpada. Obaveze definisane Pravilnikom o bližem sadržaju i načinu vođenja katastra zagađivača životne sredine ("Sl. list Crne Gore ", br. 45/17), biće inkorporirane u nacionalni registar, čime će se omogućiti uspostavljanje Registra zagađivača (PRTR).

U septembru 2020. UNEP Specijalnom programu dostavljen je aplikacioni formular i predlog projekta “Strengthening synergies between the Basel, Rotterdam, Stockholm and Minamata conventions” na odobravanje.

Projekat „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje “

Ugovor o kreditu za realizaciju projekta “**Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje**” potpisan je 10. oktobra 2014. godine sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD). Vrijednost kredita, čija sredstva je moguće povlačiti do 30. juna 2019. godine, je 50 miliona €. Projekat ima dva cilja:

1) Remedijacija lokacija na kojima se nalaze deponije opasnog industrijskog otpada, i to: *Kombinat Aluminijskog Podgorica* (Bazeni crvenog mulja i deponija čvrstog otpada), *Jadransko brodogradilište Bijela* (grit i kontaminirano zemljište), *Termoelektrana Pljevlja* (deponija pepela i šljake Maljevac) i *Rudnik „Šuplja stijena “* (Flotaciono jalovište Gradac).

2) Podrška za izgradnju sistema za upravljanje budućim opasnim otpadom na nacionalnom nivou.

Ukupno je utrošeno 17.040.356,87€ , od čega je u 2020. godini utrošeno 1.948.310,23€ .

Jadransko brodogradilište Bijela

U dosadašnjoj realizaciji projekta, izvođač radova je izvezao 38.490,79 tona grita u Španiju, na deponiju Ditesca. Izvoz je realizovan sa sedam brodova u periodu od 15.03.2019. godine do 07.08.2019. godine, nakon čega je prekinut dalji izvoz zbog neodobravanja nadležnih institucija u Španiji. Osim dijela grita, izvezeno je i 92,16 tona zauljanog otpada u Grčku (izvoz je realizovan u julu i avgustu 2020.godine). Od

preostalog opasnog otpada, procijenjeno je da je za izvoz spremno 26.866,65 tona grita. Sa zaupljanim zemljištem, čija količina za izvoz je procijenjena na 33.290,15 tona.

Navedena situacija, tj. neobjezbjeđivanje dozvole za nastavak izvoza opasnog otpada od strane izvođača radova, je i tokom 2020. godine, bila tema više sastanaka sa predstavnicima Svjetske banke, koji nadgledaju realizaciju projekta i nadležnih organa u Crnoj Gori.

U cilju prevazilaženja problema u realizaciji projektnih aktivnosti na remedijaciji Jadranskog brodogradilišta Bijela, uz prethodno postignut dogovor sa Svjetskom bankom, angažovan je novi nadzorni organ - 01.09.2020. godine.

Deponija pepela i šljake Maljevac (Termoelektrana Pljevlja) i Flotaciono jalovište Gradac (Rudnik „Šuplja stijena“)

U okviru projekta “Upravljanje industrijskim otpadom ičišćenje”, na svim lokacijama, pandemija COVID - 19 i poštovanje navedenih mjera, negativno su se odrazili na sprovođenje projektnih aktivnosti u dijelu snabdijevanja materijalom, organizaciju na gradilištima (zbog neophodne socijalne distance), logistiku i mogućnosti transporta, kapacitete nacionalnih i međunarodnih organa u vršenju administrativnih poslova, ograničenja kada su u pitanju međunarodna putovanja itd, što je u krajnjem rezultiralo kašnjenjem u izvođenju radova.

Što se tiče radova na lokacijama Gradac i Maljevac, bilo je problema i sa vremenskim uslovima (obilne kiše i snijeg) koji su usporili proces izvođenja radova. Ipak, izvođač i nadzorni tim dali su sve od sebe i napredak je postignut na obje lokacije, i do kraja 2020. godine je završeno 80,4% radova na lokaciji Maljevac i 24,8% na lokaciji Gradac.

Kombinat aluminijuma Podgorica (bazeni crvenog mulja i deponija čvrstog otpada)

Bazeni crvenog mulja

Završene su aktivnosti na geodetskom snimanju lokacije bazena crvenog mulja, kao i geološka istraživanja koja su neophodna za definisanje koncepcije i početak izrade projektne dokumentacije.

Deponija čvrstog otpada

Završene su aktivnosti na geodetskom i geološkom istraživanju sa hemijskim analizama koja su neophodna za definisanje koncepcije i početak izrade projektne dokumentacije.

Napredak na uspostavljanju mehanizma za kreiranje i vođenje kvalitetne baze podataka (registra) u odnosu na industrijski otpad

U okviru druge komponente projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje“, planiran je razvoj i implementacija nacionalnog registra opasnog i neopasnog industrijskog otpada (kao dio Informacionog sistema zaštite životne sredine).

Vežano za razvoj softvera za Registar otpada, do sada je realizovano sljedeće:

Faza 1: Postavljene osnovne karakteristike (prikupljanje softverskih zahtjeva, dizajn poslovnih procesa, ukupan dizajn arhitekture sa modelom baze podataka, kodiranje i implementacija osnovnih funkcija).

Faza 2: Kompletan set karakteristika (kodiranje i implementacija kompletnih funkcija, testiranje kompletnih funkcija, izgradnja dokumentacije, prihvatanje kompletnog seta, UAT – u većem dijelu završeno).

Zaštita prirode

Saradnja sa Organizacijom za obrazovanje, nauku i kulturu Ujedinjenih nacija (UNESCO) .

NP Biogradska gora

Crna Gora je bukove šume unutar NP Biogradska gora uvrstila na Tentativnu listu „Drevne i prašumske bukove šume Karpata i drugih regija Europe - proširenje (Crna Gora)“, kako bi se kvalifikovala za uvrštavanje na UNESCO listu svjetske baštine.

Dokument je finalno usaglašen i potvrđen na sastanku svih država članica koje učestvuju u ovom nominacionom ciklusu, održanom 14.01.2020. godine, u Beču, nakon čega je započela faza evaluacije u trajanju 18 mjeseci, koliko traje proces razmatranja od strane nadležnih UNESCO tijela.

Konvencija o zaštiti zemljišta (UNCCD)

Izrađen Nacionalni plan za sušu koji je u oktobru 2020. godine dostavljen Konvenciji.

Projekat „Integrisanje pitanja biodiverziteta u sektorske politike i prakse i ojačana zaštita hot-spot tačaka biodiverziteta u Crnoj Gori “za čiju realizaciju se apliciralo za sredstva GEF-a kroz nacionalnu alokaciju VII Programskog ciklusa (za period 2018-2022). Cilj projekta, koji je usklađen sa nacionalnim prioritetima i definisan prioritetima GEF-a, je osiguranje ojačanih kapaciteta za zaštitu međunarodno priznatih hot spotova biodiverziteta Crne Gore i integrisanje ciljeva očuvanja biodiverziteta i održive upotrebe u okviru planiranja korišćenja zemljišta u sektorske prakse (posebno u sektoru turizma, prostornog planiranja i poljoprivrede) oko ključnih područja biološke raznolikosti.

Za potrebe pripreme i implementacije projekta angažovana je Kancelarija Programa Ujedinjenih nacija za razvoj u Crnoj Gori (UNDP) dok je sama implementacija planirana takozvanim NIM modelom (National Implementation modality). NIM podrazumijeva da je nosilac implementacije nadležno ministarstvo uz podršku UNDP-a i detalji ovog modela će se dogovoriti prije predaje projekta na razmatranje GEF-u.

U toku je Project Preparation Grant (PPG) faza projekta, priprema projektne strategije je u završnoj fazi i u planu je podnošenje iste Savjetu GEF-a. Ukupna vrijednost ovog full size projekta je 3,7 miliona USD, dok je predviđeni period implementacije 2020-2024. godine.

Zaštita od jonizujućeg i nejonizujućeg zračenja

U toku 2020. godine nastavljeno je sa redovnim servsiranjem neophodnih finansijskih sredstava za sigurno i bezbjedno održavanje i upravljanje skladištem radioaktivnog otpada, kao i za skladištenje izvora jonizujućeg zračenja i radioaktivnog otpada bez vlasnika (orfan) koji se obezbjeđuju iz budžeta, shodno članu 38 Zakona o zaštiti od jonizujućeg zračenja i radijacionoj sigurnosti ("Sl. list Crne Gore", br. 56/09, 58/09, 40/11, 55/16).

Shodno *Strategiji zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom za period od 2017-2021. godine sa Akcionim planom za period od 2017-2021*, Ministarstvo je

za potrebe izrade podzakonskih akata koji se odnose na ispitivanje radioaktivnosti u vodi za piće, tokom 2020. godine sprovelo otvoreni *postupak Javne nabavke za izradu Analize monitoringa radioaktivnosti u vodi za piće na cijeloj teritoriji Crne Gore*, koja se po prvi put kao takva sveobuhvatna realizovala u Crnoj Gori. Analiza monitoringa radioaktivnosti u vodi za piće na teritoriji Crne Gore sprovedena je u periodu februar-jun 2020. godine i obuhvatila je ispitivanje radioaktivnosti u vodi za piće (ukupna alfa aktivnost, ukupna beta aktivnost, tricijum i radon) na ukupno 68 lokacija uzorkovanja (vodoizvorišta), od ukupno 70 postojećih, koja nijesu bila u funkciji u periodu realizacije Analize. Sprovedena aktivnosti i detaljni izvještaj, osim za potrebe izrade podzakonskog akta, daje smjernice za ispitivanja radioaktivnosti u vodi za piće za Program monitoringa radioaktivnosti u životnoj sredini, koji je sastavni dio Programa monitoringa životne sredine. (<https://mrt.gov.me/vijesti/239718/Informacija-o-rezultatima-sprovedene-Analize-monitoringa-radioaktivnosti-u-vodi-za-pice-na-cijeloj-teritoriji-Crne-Gore-s-Predlo.html>.)

Dana 7.5. 2020.godine inicijalnim virtuelnim sastankom počeo je da se implementira višekorisnički projekat Evropske komisije JRODOS „*EuropeAid/140203/DH/SER/MULTI - Jačanje kapaciteta zemalja zapadnog Balkana za pripremu i odgovor u slučaju radioloških i nuklearnih vanrednih situacija, tehnička pomoć za donosioce odluka*“ odobren u okviru Instrumenta za saradnju u oblasti nuklearne sigurnosti, ukupne vrijednosti 780.000 €. Implementaciona agencija je Konzorcijum kojim predsjedava ENCO iz Austrije, a korisnici projekta su predstavnici nadležnih institucija država Zapadnog Balkana za oblast zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti. Projekat će trajati tri godine. Cilj projekta je uspostavljanje sistema za procjenu rizika posredstvom JRODOS platforme, koja će pomoći Crnoj Gori da prati stanje i donosi odluke u slučaju radiološke ili nuklearne hitne vanredne situacije.

7.1. Opšti potcilj: Unapređenje pravnog i strateškog okvira u oblasti životne sredine

Tokom 2020. godine, Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila, odnosno utvrdila sljedeće propise iz oblasti životne sredine:

- ✓ Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti, nakon čega je upućen Skupštini Crne Gore. Predlog Zakona je bio predložen Skupštini za usvajanje od strane Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje i nije dospio na dnevni red Zakonodavnog odbora, zbog čega je u novom sazivu Skupštine Crne Gore Predlog zakona arhiviran, te s tim u vezi, biće ili odobren ili ponovo razmatran od strane Vlade Crne Gore,
- ✓ Odgovore na pitanja strana ugovornica Konvencije o nuklearnoj sigurnosti na Drugi nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti,
- ✓ Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije upravljanja hemikalijama 2019-2022. godina, za 2019. godinu,
- ✓ Predlog odluke o izmjenama i dopuni Odluke o visini i načinu obračuna i plaćanja naknada za korišćenje dobara nacionalnih parkova,
- ✓ Informaciju o zaključivanju Memoranduma o razumijevanju između Evropske agencije za životnu sredinu i Agencije za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore, Izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije upravljanja kvalitetom vazduha za period 2017-2020. godina, za 2019. godinu.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je u skladu sa zakonima predviđenim obavezama je priprenilo jednu Uredbu i donijelo 17 Pravilnika i jedan Program.

Na osnovu Zakona o industrijskim emisijama („Sl. list Crne Gore”, broj 17/19), kojim se prenosi Direktiva 2010/75/EU o industrijskim emisijama (IED), donijeti su:

- ✓ Pravilnik o vrstama aktivnosti, graničnim vrijednostima emisija i načinu vršenja monitoringa u postrojenjima koja koriste organske rastvarače („Sl list Crne Gore ", br. 30/20),
- ✓ Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija, načinu vršenja monitoringa i uslovima rada postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada („Sl. list Crne Gore “ br. 79/20),
- ✓ Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih supstanci, tehničkim mjerama za izuzeće od primjene graničnih vrijednosti i načinu monitoringa („Sl. list Crne Gore br. 61/20),
- ✓ Pravilnik o načinu vršenja monitoringa emisija u vodu i vazduh iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid („Sl. list Crne Gore “ br. 70/20) i
- ✓ Pravilnik o sadržaju i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje integrisane dozvole („Sl. list Crne Gore “ br. 55/20).

Podzakonska akta donešena na osnovu Zakona o hemikalijama u kontinuitetu se mijenjaju i dopunjavaju u skladu sa izmjenama na EU nivou, tako su tokom 2020.godine donešeni:

- ✓ Uredba o zabranjenim odnosno dozvoljenim načinima upotrebe, proizvodnje i stavljanja na tržište hemikalija koje predstavljaju neprihvatljiv rizik po zdravlje ljudi i životnu sredinu ("Sl list Crne Gore ", br. 070/18, 076/20) kojom je u potpunosti prenijet Aneks XVII REACH Regulative,
- ✓ Pravilnik o kriterijumima za identifikaciju supstance kao perzistentne, bioakumulativne, toksične i veoma perzistentne i bioakumulativne ("Sl list Crne Gore ", br. 042/20) kojim je u potpunosti prenijet Aneks XIII Regulative (EU) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH),
- ✓ Pravilnik o načinu izrade i sadržaju izvještaja o bezbjednosti hemikalije („Sl list Crne Gore “, broj 28/20) kojim je u potpunosti prenijet Aneks I Regulative (EU) br. 1907/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju hemikalija (REACH),
- ✓ Pravilnik o listi klasifikovanih supstanci ("Sl list Crne Gore ", br. 011/18, 063/20) kojim su prenijeti svi amandmani na Anex VI CLP Regulative,
- ✓ Pravilnik o listi opasnih hemikalija i proizvoda čiji je izvoz zabranjen ("Sl list Crne Gore ", br. 071/18, 068/20) kojim su prenijeti amandmani na Aneks V PIC Regulative,
- ✓ Pravilnik o bližem sadržaju dosijea i registra hemikalija ("Službeni list Crne Gore", br. 096/20) kojim su prenijeti Amandmani na Aneks VI do XII REACH Regulative i
- ✓ Pravilnik o sadržaju prethodnog obaveštenja o izvozu hemikalija („Sl. List Crne Gore “, br. 61/17, 116/20) kojim su u potpunosti prenijeti amandmani na prilog I PIC Regulative.

Na osnovu Zakona o stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka, životinja i gljiva (“Sl. list Crne Gore ”, br. 18/19) donijeta su dva podzakonska akta:

- ✓ Pravilnik o bližim uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje dozvole, obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole i obrascu dozvole za korišćenje invazivne strane vrste koja izaziva zabrinutost u Crnoj Gori i/ili Evropskoj Uniji ("Sl. list Crne Gore ", br. 114/20)
- ✓ Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjava pravno lice koje sprovodi hitne mjere i mjere iskorjenjavanja invazivnih stranih vrsta ("Sl. list Crne Gore ", br. 114/20)

Takođe, usvojen je i Program praćenja kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla za 2020. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 045/20 od 19.05.2020).

Ministarstvo je u oktobru 2020. godine pokrenulo postupak izrade Predloga uredbe o visini naknada načinu obračuna i plaćanja naknada zbog zagađivanja životne sredine.

7.2. Opšti potcilj: Redovno praćenje i izvještavanje u oblasti životne sredine

Ostali materijali upućeni prema Vladi Crne Gore u toku 2020. godine:

- ✓ Program rada i finansijski plan DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja za 2020. godinu“, na sjednici od 23. aprila 2020. godine, Vlada Crne Gore je dala saglasnost,
- ✓ Izvještaj o poslovanju i finansijski iskaz DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Podgorica za 2019. godinu, Vlada je usvojila izvještaj na sjednici od 09. jula 2020. godine,
- ✓ Na sjednici od 9. jula 2020. godine Vlada Crne Gore je donijela Odluku o povećanju osnovnog kapitala DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ – Podgorica,
- ✓ Na sjednici od 9. jula 2020. godine Vlada Crne Gore je donijela Odluku o raspodjeli dobiti DOO „Centar za ekotoksikološka ispitivanja“ – Podgorica,
- ✓ Program rada i finansijski plan „Fonda za zaštitu životne sredine za 2020. godinu“, na sjednici od 29. oktobra 2020. godine, Vlada Crne Gore je dala saglasnost,
- ✓ Informacije o obezbjeđivanju sredstava neophodnih za redovno poslovanje Javnog preduzeća za nacionalne parkove Crne Gore do kraja 2020. godine (avgust, oktobar i novembar),
- ✓ Predlog odluke o visini i načinu plaćanja naknada za obavljanje hidrometeoroloških poslova,
- ✓ Zahtjev za davanje saglasnosti Vlade Crne Gore za isplatu naknada članovima Projektnog tima u 2020. godini za realizaciju naučnoistraživačkog projekta “Razvijanje alata zasnovanih na znanju za upravljanje rizicima od cunamija i zemljotresa”, postavljen na portalu Vlade Crne Gore,
- ✓ Informacija o hitnom obezbjeđivanju nedostajućih sredstava za implementaciju projekta LASPEH (ITALME 162), s tim da će materijal biti postavljen na portalu po izboru nove Vlade,
- ✓ Predlog za pokretanje postupka davanja u zakup zemljišta u državnoj svojini na području nacionalnog parka „Lovćen“ radi postavljanja objekata privremenog karaktera, postavljen na portal.

Izvještaji shodno međunarodnim Konvencijama i Sporazumima

Izvještaj o implementaciji preporuka Bernske i Ramsarske konvencije za period januar - decembar 2020.godine.

U okviru sprovođenja Ugovora o neproliferaciji nuklearnog oružja (NPT), Sporazuma o zaštitnim mjerama, Dodatnog protokola i Protokola o malim količinama, Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju dostavljena su četiri nacionalna izvještaja i izjave o nuklearnim materijalima u Crnoj Gori (XXXI, XXXII, XXXIII i XXXIV). Usljed COVID-19 pandemije inspekcija Međunarodne agencije za atomsku energiju koja je planirana bila da se održi u decembru 2020. godine odložena je i biće realizovana u narednom periodu.

Proces EU integracija-poglavlje 27

Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene. Pripremljen nacrt Akcionog plana za ispunjavanje završnih mjerila u poglavlju 27 – Životna sredina i klimatske

promjene, od strane Radne grupe za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 27 - Životna sredina i klimatske promjene. Sprovedena je, javna rasprava i nakon uvrštenih komentara sa javne rasprave, na Nacrt Akcionog plana su date saglasnosti od strane Generalnog sekretarijata Vlade (novembar 2020.) i EK (decembar 2020.).

Takođe, tokom 2020. rađeno je na pripremi:

- ✓ Izvještaja o nivou implementacije mjera za zaštitu Ulcinjske Solane koji se na tromjesečnom nivou dostavljaju Evropskoj komisiji,
- ✓ Izvještajima o realizaciji obaveza iz Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU s Akcionim planom.

Koordinirana je realizacija aktivnosti projekta koji sprovodi Evropska komisija, Program za pridruživanje EU za životnu sredinu (EPPA).

EU fondovi

Priprema godišnje Izjave o upravljanju za IPA II programe i dostavljanje visokom programskom službeniku.

Informacija o napretku postignutom u sprovođenju programa koji se realizuju u decentralizovanom sistemu upravljanja IPA fondovima za sektor životne sredine i klimatskih akcija (predviđeno IV kvartal). U decembru 2020. godine ministru i državnom sekretaru je dostavljeno više informacija u vezi sa realizacijom IPA projekata iz IPA I i IPA II perspektive, kao i o funkcionisanju i postojećim problemima u IPA strukturi, tako da pošto su sva ključna pitanja obuhvaćena navedenim informacijama zadatak se može smatrati realizovanim.

Evropska komisija je zbog značajne redukcije sredstava predviđenih za programe iz IPA II perspektive uzrokovane COVID 19 situacijom (za sektor životna sredina i klimatske akcije povučeno 19 miliona € ranije odobrenih IPA sredstava) značajno ubrzala proces IPA III programiranja, tako da je u junu 2020.godine, MORT dostavio projektne predloge koji su obuhvatali sve podsektore u iznosu od više od 75 miliona eura. Odgovor EK je dobijen 30.12.2020. godine i za IPA 2021 i 2022 programe predviđeno je oko 21 milion € IPA sredstava.

7.3. Opšti potcilj: *Ocjena stanja svih segmenata životne sredine*

Tokom 2020. godine, Vlada Crne Gore je razmotrila i usvojila, odnosno utvrdila sljedeće:

- ✓ Informacija o stanju životne sredine u 2019. godini,
- ✓ Izvještaj o realizaciji mjera iz Akcionog plana za smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu,
- ✓ Četvrti nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Zajedničke Konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom.

STRATEŠKI CILJ 8 :”Unapređenje oblasti zaštite klime”

8.1. Opšti potcilj: *Unapređenje pravnog okvira u oblasti klimatskih promjena*

U skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, na osnovu člana 11 st. 6 i 7, Vlada Crne Gore je 6.2.2020. godine donijela Uredbu o aktivnostima odnosno djelatnostima koje emituju gasove sa efektom staklene bašte za koje se izdaje dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte („Sl. list Crne Gore ”, broj 08/20).

U skladu sa Zakonom o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena donešeni su u sljedeći pravilnici:

- ✓ Pravilnik o načinu izrade i sadržaju inventara emisija gasova sa efektom staklene bašte („ Službeni list Crne Gore ”, br. 55/20) radi daljeg usklađivanja sa Uredbom (EU) 2018/1999; ("Službeni list Crne Gore", br. 055/20),
- ✓ Pravilnik o načinu utvrđivanja obaveznih ciljeva smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte Regulativa (EU) 2018/842 ("Službeni list Crne Gore", br. 057/20),
- ✓ Pravilnik o bližem načinu i potrebnoj dokumentaciji za izdavanje dozvole za uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i alternativnih supstanci ("Službeni list Crne Gore", br. 069/20),
- ✓ Pravilnik o sadržaju plana praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz postrojenja, („Službeni list Crne Gore“, br. 92/20) u cilju daljeg usaglašavanja sa Uredbom (EU) 2018/2066 ("Službeni list Crne Gore", br. 092/20),
- ✓ Pravilnik o planu praćenja emisija gasova sa efektom staklene bašte iz vazduhoplova ("Službeni list Crne Gore", br. 102/20) u cilju daljeg usaglašavanja sa Uredbom 2017/2392 i (EU) 2018/2066),
- ✓ Pravilnik o bližem sadržaju oznaka, vodiča, postera, displeja i promotivne literature i materijala o potrošnji goriva i emisijama ugljendioksida iz novih putničkih vozila („Službeni list Crne Gore", br. 113/20).

8.2. Opšti potcilj: *Unaprijeđenje strateškog okvira u oblasti zaštite klime*

Treći nacionalni izvještaj Crne Gore o klimatskim promjenama Vlada Crne Gore je usvojila na sjednici od 30. jula 2020.godine. Dostavljanjem Trećeg nacionalnog izvještaja (TNC) Crna Gora još jednom ispunjava svoje međunarodne obaveze u skladu s UNFCCC. Ovaj izvještaj sadrži rezultate inventara GHG emisija za 2016. i 2017. godinu, rekalkulaciju ranijih vremenskih serija od 1990, kao i opšti opis mjera koje je Crna Gora formulisala, utvrdila i sprovela radi planiranja smanjenja emisija GHG. Ovaj izvještaj sadrži i klimatski profil Crne Gore, s isticanjem sektora i regija koje su najpodložnije uticaju klimatskih promjena, kao i analizu potencijalnih mjera adaptacije. Konačno, u ovom izvještaju sažeto su prikazane informacije o procesima koji se, između ostalog, tiču jačanja kapaciteta na nacionalnom nivou i promovisanja mehanizama za ulaganje i finansiranje.

Nacionalni plan adaptacije na klimatske promjene (NAP)

Tokom 2020. godine u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), pripremljen je projekat za izradu Nacionalnog plana prilagođavanja klimatskim promjenama (NAP). Projektom će biti obuhvaćena četiri sektora: vode, zdravstvo, turizam i poljoprivreda, jer su identifikovani kao četiri najosjetljivija sektora kada je u pitanju oblast prilagođavanja klimatskim promjenama. Predviđeno je da projekat traje 36 mjeseci, ukupne vrijednosti 1,868,296 USD, donator Zeleni klimatski fond (GCF).

Izrada Strategije niskokarbonskog razvoja sa akcionim planom

Izrada ove strategije delegirana je kao jedna od prioritetnih aktivnosti u okviru projekta „Tehnička podrška za monitoring i implementaciju politika za zaštitu životne sredine i klimatskih akcija“, koji finansira Program IPA 2016. Zbog novonastale situacije u vezi sa COVID 19, Evropska unija prenamjenom sredstava iz odobrenog IPA programa podržala je Crnu Goru u borbi protiv širenja virusa i saniranju ekonomskih posljedica epidemije. S tim u vezi, otkazan je tenderski postupak za ugovor o uslugama Tehnička podrška monitoringu i implementaciji politika u oblasti životne sredine i klimatskih akcija. Strategija je sada delegirana kroz Program IPA III 2021 - 2025, a vrijednost projekta je 1.000.000€, donator IPA fond, EU.

Izveštaj za pripremu ažuriranog nacionalnog utvrđenog doprinosa - NDC iz 2020. godine

Uz podršku Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), predviđeno je da se tokom 2021. godine finalizuje proces revizije Nacionalno utvrđenog doprinosa (NDC) i dostavi Vladi na usvajanje tokom II kvartala. Rađeno je na izradi internog pratećeg izvještaja koji daje sve osnovne informacije korišćene za izradu ažuriranog NDC-ja. Izvještaj za pripremu ažuriranog nacionalnog utvrđenog doprinosa iz 2020. godine obuhvatio je pregled postojećih politika i mjera za sve sektore i gasove sa efektom staklene bašte, posebno u svjetlu novih podataka koji su dobijeni prilikom ažuriranja izrade GHG inventara i projekcija. Takođe, sve nacionalne i sektorske strategije, politike i akcioni planovi su preispitani. Pored toga, uključene su mjere prilagođavanja na klimatske promjene, kao i pitanja rodne ravnopravnosti. NDC koji je Crna Gora izradila je pravedan i ambiciozan jer ima za cilj da obezbijedi dodatno smanjenje nacionalnih emisija gasova sa efektom staklene bašte GHG, a da istovremeno zadovolji potrebe zemlje za ekonomskim razvojem, omogućavajući na taj način izvodljivo kretanje u pravcu dugoročne dekarbonizacije.

Vrijednost projekta: 164.297 €, donator *Climate Promise* – UNDP.

Izgradnja kapaciteta za politiku klimatskih promjena na Zapadnom Balkanu, Centralnoj i Istočnoj Evropi i Centralnoj Aziji – (GIZ- CDCP III)

U okviru ovog projekta započeta je dugoročna integracija energetske i klimatske planiranja u Crnoj Gori (NECP). Tekući proces izrade Nacionalnog energetske-klimatske plana, uz određivanje interakcija između različitih dimenzija (doprinos obnovljivim izvorima, energetske efikasnosti i smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte), definiše se strateški ciljevi do 2030.godine u okviru Energetske zajednice i NDC-ja u skladu sa Pariskim sporazumom uz ispunjenje dugoročnog cilja i vizije niskokarbonske privrede do 2050. godine. Takođe je formirana tehnička radna grupa na nacionalnom nivou koja je odgovorna za koordinaciju ovog procesa, a uz redovno održavanje mjesečnih sastanaka. Planirano je da se prvi nacrt Nacionalnih planova za energetiku i klimu finalizuje do sredine 2021. uz pripremu izvještaja o implementaciji svake dvije godine, počevši od 2022. godine.

Vrijednost projekta: 100.000 €, donator GIZ.

Nacionalni program prioritetnih aktivnosti u oblasti ublažavanja i prilagođavanja na klimatske promjene u okviru saradnje sa Zelenim klimatskim fondom 2021-2023

U saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu - UNEP sprovodio se projekat „Plan spremnosti za saradnju sa Zelenim klimatskim fondom i razvoj Nacionalnog programa prioritetnih aktivnosti“ koji je definisao prioritete za potencijalno finansiranje od strane Fonda u narednom periodu. Nadležna Direkcija za klimatske promjene sprovela je poziv, a potom i analizu kandidovanih projektnih predloga za uključivanje u Program prioritetnih aktivnosti za saradnju Crne Gore sa Zelenim klimatskim fondom u odnosu na njihovu usaglašenost sa propisanim kriterijumima. Od ukupno 10 projektnih ideja,

kroz za to propisanu i po prvi put sprovedenu proceduru, sedam projekata je odobreno za uključivanje u Program.

U okviru Programa prioriternih aktivnosti, pripremljen je Izveštaj o potrebama, nedostatku znanja i kapacitetima za unapređenje saradnje sa Zelenim klimatskim fondom. Plan prioriternih aktivnosti je finalizovan u novembru 2020.godine i usvojiće se na Vladi tokom maja 2021.godine.
Vrijednost projekta: 300.000 USD, donator Zeleni klimatski fond ZKF.

Implementacija projekta „**Prirodna rešenja za otporno društvo na Zapadnom Balkanu**“ započela je u saradnji sa Regionalnom kancelarijom za Istočnu Evropu i Centralnu Aziju (IUCN) koja pruža priliku za analizu upravljanja nacionalnim ekosistemom i politike biodiverziteta iz perspektive klimatskih promjena i nude konkretne opcije i indikatore adaptacije. Projekat pruža priliku za analizu upravljanja nacionalnim ekosistemom, politike biodiverziteta iz perspektive klimatskih promjena i za pružanje konkretnih opcija i indikatora za prilagođavanje. Takođe, projekat će podržati izradu Nacionalnog plana za prilagođavanje klimatskim promjenama, a predviđeno je da traje do oktobra 2022.godine.
Vrijednost projekta: 2.480.202,00 €, donator Regionalna kancelarija za Istočnu Evropu i Centralnu Aziju (IUCN).

Tranzicija ka ekonomiji sa niskim emisijama i klimatskim otporom na Zapadnom Balkanu i u Turskoj (TRATOLOW)

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma je dio projekta „Tranzicija ka ekonomiji sa niskim emisijama i klimatskim otporom na Zapadnom Balkanu i u Turskoj (TRATOLOW)“, koji je otpočeo u decembru 2020. godine, a koji slijedi i nadovezuje se na prethodne inicijative kao što su Mreža za regionalno pristupanje životne sredine i klime (ECRAN, 2013-2016) i projekat regionalne implementacije Pariskog sporazuma (RIPAP, 2017-2018), koji su uspješno podsticali regionalnu saradnju i saradnju sa državama članicama EU.

Tratolov projekat će se fokusirati na izgradnju kapaciteta kroz razumijevanje i sprovođenje akcionih mjera za mitigaciju i adaptaciju na klimatske promjene, njihovih uticaja i zajedničkih koristi. Takođe unaprijediće se regionalna saradnja kroz razmjenu informacija, primjenu najboljih praksi i razmjenu relevantnih iskustva.

Trajanje projekta: 36 mjeseci.

Vrijednost projekta je: 1,868,296 USD, donator EU.

Treći dvogodišnji ažurirani izvještaj Crne Gore o klimatskim promjenama TBUR

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj – UNDP, priprema Treći dvogodišnji ažurirani izvještaj Crne Gore o klimatskim promjenama TBUR, kojim će se ažurirati popis emisija gasova sa efektom staklene bašte za period 2016-2017. godine, u skladu sa novom metodologijom Međuvladinog panela za klimatske promjene IPCC-a iz 2006. godine, čime Crna Gora ispunjava svoju obavezu kao potpisnica UNFCCC-a.

Projekat je počeo s implementacijom u septembru 2019.godine, a predviđeno je da traje do kraja 2021. godine, kada bi Izvještaj trebao biti predat Sekretarijatu UNFCCC-a.

Vrijednost projekta je: 352.000 USD, donator je Globalni fond za životnu sredinu (GEF).

Dvogodišnji izvještaj o transparentnosti (BTR) i Četvrta nacionalna komunikacija

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj – UNDP, priprema projektni predlog za Dvogodišnji izvještaj o transparentnosti (BTR) i Četvrtu nacionalnu komunikaciju". Očekuje se da će projekat biti finalizovan u 2024. godini.

Vrijednost projekta: 517.000 USD, donator Globalni fond za životnu sredinu (GEF).

STRATEŠKI CILJ 9:” Unapređenje sistema upravljanja za održivi razvoj i finansiranje za održivi razvoj”

9.1. Opšti potcilj: *Uspostaviti integralno upravljanje obalnim područjem*

Prvi izvještaj o napretku u implementaciji Nacionalne strategije integralnog upravljanje obalnim područjem (NSIUOP)

Predlog prvog izvještaja o sprovođenju NSIUOP za period 2015-2018. godine je pripremljen, na osnovu komunikacije sa zaduženim subjektima za implementaciju NSIUOP i prikupljanja informacija od strane istih o progresu realizacije mjera/podmjera i prioriternih akcija NSIUOP. Prije upućivanja Izvještaja Vladi na razmatranje i usvajanje, neophodno je Predlog ovog dokumenta dostaviti Nacionalnom savjetu na uvid i mišljenje; odnosno od usvajanja izvještaja sa sjednice Nacionalnog savjeta na Vladi, te dostavljanja ovog izvještaja o sprovođenju Nacionalne strategije održivog razvoja, iz razloga jer NSOR kroz akcioni plan preuzima mjere NSIUOP.

Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore

Projekat „Promocija upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i obalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“, implementira se od novembra 2018. godine uz podršku Nacionalne alokacije Globalnog fonda za životnu sredinu, u trajanju od 36 mjeseci. Glavni ciljevi projekta su izrada informacije o upravljanju obalnim i morskim ekosistemima, procjena postojećih granica zaštićenih područja i uspostavljanje novih priobalnih i morskih zaštićenih područja s ciljem zaštite biodiverziteta na globalnom nivou. Projektom će se unaprijediti stanje biodiverziteta Crne Gore i definisati adekvatan tretman zaštićenih područja na obalnom i priobalnom području Crne Gore.

U izvještajnom periodu su sprovedene sljedeće ključne projektne aktivnosti:

- ✓ Izvršeno je hidrografsko snimanje šireg područja zone Starog Ulcinja (oko 2.500 ha) i zone Katiča,
- ✓ Sprovedene su pripreme aktivnosti u okviru inventarizacije morskih staništa i vrsta koje obuhvataju: (i) teorijsku i praktičnu obuku za rad na terenu; (ii) ažuriranje - dopunu prethodno pripremljenih osnovnih verzija dokumenata koje treba da se koriste u narednim fazama projekta; (iii) nabavku opreme za efikasnije sprovođenje aktivnosti inventarizacije u moru,
- ✓ U martu 2020. godine Ministarstvo održivog razvoja i turizma podnijelo je zahtjev Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine za pokretanje postupka izrade studija zaštite za prva tri zaštićena područja u moru: Katič, Platomuni i Stari Ulcinj, koji su u fokusu pomenutog projekta. Do 1. septembra 2020.godine je pripremljen prvi Nacrt Studije zaštite za Platomune, dok je u finalnoj fazi priprema druge dvije studije zaštite. U novembru 2020. godine finalizovana je Studija zaštite za područje Platomuni od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, uz podršku projekta, i Ministarstvo je raspisalo javnu raspravu o Odluci o proglašavanju i Studiji zaštite 17. novembra 2020. godine u trajanju od mjesec dana. Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi finalizovan je i objavljen 30. decembra 2020. godine. Donošenje Odluke o proglašavanju zaštićenog područja predviđeno je za 2021. godinu.

Projekat: Mediteranska zajednica za zaštitu biodiverziteta (Originalni naziv: Mainstreaming biodiversity management efforts for environmental sustainability, skraćeno: Med Biodiversity Protection Community „PANACeA2“)

Mediteranska zajednica za zaštitu biodiverziteta je horizontalni projekat koji se fokusira na definisani cilj 3.2. u okviru Interreg MED poziva “Očuvanje biodiverziteta i prirodnih ekosistema kroz jačanje upravljanja i umrežavanje zaštićenih područja”.

Aktivnosti obezbjeđuju aktivnu zajednicu mediteranskih aktera koja ima za cilj da prevaziđe sektorska ograničenja kroz integraciju znanja, omogućavajući unaprijeđeno informisano donošenje odluka na više nivoa i upravljanje biodiverzitetom. Projekat takođe ima za cilj da doprinese sprovođenju politika EU, Barselonske konvencije i Konvencije za zaštitu biodiverziteta (CBD) u vezi sa zaštitom prirodnih resursa za održivi razvoj u mediteranskim zaštićenim područjima i ključnim jedinicama ekološke funkcije i ekosistemima.

Ključne aktivnosti koje će se sprovesti u Crnoj Gori:

- 1) Mapiranje jednog područja u moru – pilot aktivnost, za koje do sada nijesu sprovedena istraživanja
- 2) Organizacija tri radionice za izgradnju kapaciteta za obuku za izgradnju nacionalnih kapaciteta i podršku u određivanju novih zaštićenih područja i njihovom efikasnom upravljanju.

Rezultati projekta u izvještajnom periodu: uspostavljen projektni tim, odabran konsultant za tehničku pomoć u sprovođenju projekta, u novembru je organizovan webinar na temu morskih zaštićenih područja i klimatskih promjena, obavljene su konsultacije s nacionalnim institucijama koje će učestvovati u projektu (Institut za biologiju mora i JP Morsko dobro), pružen je doprinos pripremi dokumenata na nivou projekta.

Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore

Program monitoringa morskog ekosistema sa zahtjevima Ekosistemskog pristupa (EcAp) Barselonske konvencije - Projekat "Primjena ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje prostora morskog područja"

Projekat “Primjena ekosistemskog pristupa (EcAp) u Jadranskom moru kroz planiranje prostora morskog područja” (projekat GEF Adriatic), sprovodi se uz podršku iz sredstava obezbijedenih iz Programa međunarodnih voda u okviru Globalnog fonda za životnu sredinu. Projekat implementira Mediteranski akcioni plan u okviru UNEP-a i njegov Regionalni centar za program prioriternih akcija u Splitu, u saradnji s Ministarstvom ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. Projekat će doprinijeti ispunjavanju obaveza definisanih u okviru Barselonske konvencije i u Programu pristupanja Crne Gore EU za Poglavlje 27 u okviru uvođenja i sprovođenja Okvirne direktive o morskoj strategiji, i trenutno predstavlja jedini vid podrške sprovođenju Direktive o planiranju namjene morskog područja kroz podršku pripremi prostornog plana mora.

Sprovođenje I komponente projekta "Primjena ekosistemskog pristupa u Jadranskom moru kroz planiranje prostora morskog područja"

Do kraja 2020. godine finalizovane su međuinstitucionalne konsultacije revidovanog Programa monitoringa morske sredine, shodno zahtjevima Barselonske konvencija i ekosistemskog pristupa, na kojem se zasniva Integrisani program za procjenju i praćenje stanja morske sredine. Projekat takođe podržava izradu početnog dokumenta odnosno analize trenutnog stanja za procjenu dobrog ekološkog stanja morske sredine.

Druga projektna komponenta je planiranje prostora morskog područja koja će doprinijeti izradi Prostornog Plana Crne Gore i drugih planskih dokumenata nižeg reda. Tokom 2020. godine sprovedene su sljedeće aktivnosti:

1. Analizu prirodne osnove, stanja i pritisaka na morsku sredinu,
2. Analizu stanja, planirane potražnje i privlačnosti prostora za razvoj pojedinih aktivnosti na morskom području, uključujući stanje i potencijale za razvoj plave ekonomije, procjenu sigurnosti pomorske plovidbe (s naglaskom na Bokokotorski zaliv) s predlogom zoniranja područja mora u funkciji pomorskog saobraćaja, prostorna analiza postojećeg (i planiranog) korišćenja mora, analiza odabranih lokacija potencijalnih nekompatibilnosti korišćenja mora, procjena interakcija kopna i mora.

Kroz navedene analize stvara se baza prostornih podataka u GIS programskom paketu, koji se mogu koristiti za analize pogodnosti djelova područja mora za pojedine aktivnosti kao i bilansiranje površina i kapaciteta po aktivnostima za različite prostorne cjeline.

Na temelju gore navedenih analiza u pripremi je predlog planskih opcija za razvoj morskog područja, koji može biti korišćen kao ulazna informacija za Prostorni Plan Crne Gore (kroz izradu predloga koncepta strateškog planiranja za cijelo morsko područje), kao i za druga detaljnije planska dokumenta (kroz predlog mogućih planskih opcija za Bokokotorski zaliv i priobalno more).

9.2. Opšti potcrlj: *Uspostaviti sistem za praćenje nacionalnog razvoja uključujući praćenje sprovođenja ciljeva održivog razvoja Prvi izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine (NSOR)*

Pripremljen je Prvi izvještaj o sprovođenju Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine za izvještajni period 2016-2019. godina, kao krovnog, horizontalnog, dugoročnog strateškog dokumenta, koji daje smjernice razvoja crnogorskog društva do 2030. godine. U oblasti koordinacije i praćenja sprovođenja politike održivog razvoja, u prethodnom periodu bilo je potrebno izvršiti institucionalnu reformu koja bi omogućila adekvatno sprovođenje, praćenje sprovođenja i izvještavanje o sprovođenju politike održivog razvoja, shodno Nacionalnoj srategiji održivog razvoja do 2030. godine. Imajući u vidu proceduru i mehanizam djelovanja *Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem*, da bi Izvještaj bio upućen Vladi na razmatranje i usvajanje, isti je dostavljen Nacionalnom savjetu na 35. sjednici koja je održana 20. decembra 2019. godine. Imajući u vidu dalju proceduru potrebno je da shodno zaključcima sa sjednice Nacionalnog savjeta, Vlada usvoji Izvještaj sa 35. sjednice Nacionalnog savjeta (obrazloženje dato u opštem potcrlju 9.3. ispod).

Prvi izvještaj o napretku u realizaciji Nove urbane agende u Crnoj Gori za period 2016-2020. godina

U drugoj polovini 2020. godine započelo se sa pripremom Prvog izvještaja o napretku u realizaciji Nove urbane agende u Crnoj Gori za period 2016-2020. godina. Opredjeljenja Nove urbane agende direktno doprinose ostvarivanju jednog od 17 ciljeva održivog razvoja Agende za održivi razvoj do 2030. godine. Taj cilj je pod rednim brojem 11, koji se odnosi na razvoj gradova i teži da oni budu u što većoj meri održivi, bezbjedni, inkluzivni i otporni na prirodne nepogode i klimatske promjene. Imajući u vidu da je priprema izvještaja započela u septembru 2020. godine u uslovima izazvanim pandemijom COVID 19 virusa rok za donošenje ovog izvještaja je prolongiran od strane UN Habitata upravo iz navedenih razloga. Takođe treba naglasiti i da inputi koje su dostavile nadležne institucije za sprovođenje Nove urbane agende nijesu bili dovoljno sadržajni. Dodatno, zaključeno je da je potrebno voditi opsežniji konsultativni proces za pripremu ovog izvještaja.

9.3. Opšti potcilj: Jačanje sistema upravljanja za održivi razvoj reformom institucionalne organizacije sistema upravljanja za održivi razvoj

Izveštaj sa sjednica Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promijene i integralno upravljanje obalnim područjem

Početakom 2020. godine pripremljen je Izveštaj sa 35. sjednice Nacionalnog savjeta, koja je održana 20. decembra 2019. godine. Predviđeno je da Izveštaj bude upućen Vladi radi usvajanja. Imajući u vidu proceduru i mehanizam djelovanja *Nacionalnog savjeta za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem*, Izveštaji sa sjednica se pripremaju na osnovu Zapisnika sa sjednice, odobrenog od strane Predsjednika i članova/ica Nacionalnog savjeta. Treba napomenuti da se cjelokupni rad u 2020. godini realizovao u otežanoj i usporenoj atmosferi, posebno usljed pandemije COVID-19 virusa, pa stoga Zapisnik sa 35. sjednice Nacionalnog savjeta nije odobren i potpisan. Shodno navedenom ni Izveštaj sa 35. sjednice Nacionalnog savjeta nije dostavljen Vladi na razmatranje i usvajanje.

Ostale aktivnosti od značaja za realizaciju ovog strateškog cilja koje su započete u 2019. godini i realizovane u 2020. godini ili se realizuju i dalje:

- ✓ Crna Gora u periodu od juna 2019. do juna 2021. godine predsjedava Mediteranskom komisijom za održivi razvoj (MCSD), koje je savjetodavno tijelo koje pruža podršku stranama potpisnicama Barselonske konvencije da promovišu politike održivog razvoja u mediteranskoj regiji. Tokom dvogodišnjeg predsjedavanja Komisijom pripremljen je izvještaj o praćenju sprovođenja Mediteranske strategije za održivi razvoj, diskutovana je i usmjeravana priprema programa i projekata koji doprinose sprovođenju Strategije, dat je doprinos pripremi mediteranskih izvještaja kao što su Prvi izvještaj o klimatskim i promjenama u životnoj sredini, Izvještaj o stanju životne sredine i razvoja, Srednjoročne evaluacije Mediteranske strategije za održivi razvoj i Regionalnog plana za održivu potrošnju i proizvodnju, Srednjoročna strategija Mediteranskog akcionog plana za period 2022-2027.godine.
- ✓ U 2019. godine i početkom 2020. godine sprovodile su se aktivnosti projekta: „*Tehnička podrška javnim insititucijama u prevenciji upotrebe jednokratne plastike u Crnoj Gori*“, čiji je cilj smanjenje plastike za jednokratnu upotrebu u državnim organima. Mjera koje su sprovedene u okviru implementacione faze projekta predstavljaju zamjenu vode u plastičnim bocama staklenim bokalima sa ugraviranim logom Ministarstva u kojima će se služiti voda sa česme, zatim izbacivanje iz upotrebe plastičnih slamčica, kašika i miješalica. Takođe aktivnosti ovog projekta su se nadovezale na aktivnosti vezane i za redovnu mjesečnu akciju prikupljanje iskorišćenog papira uz PET ambalažu i upućivanje na reciklažu.
- ✓ U svom redovnom poslovanju, Direkcija za mediteranske poslove je pratila sprovođenje Zakona o ratifikaciji Konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja i četiri prateća protokola i Zakona o potvrđivanju Protokola o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja (“Službeni list Crne Gore”, broj 16/2011), petog potvrđenog Protokola Barselonske konvencije. Protokol o integralnom upravljanju priobalnim područjem Sredozemlja je time postao sastavni dio nacionalnog pravnog sistema.
- ✓ U julu 2020. godine održan je početni “inception sastanak” regionalnog mediteranskog projektnog portfolio Medprogram koji predstavlja regionalni projektni program koji je podržan od strane 8 mediteranskih zemalja koje implementiraju GEF sredstva.

MedProgram projektni portfolio je koncipiran u skladu sa identifikovanim nacionalnim i regionalnim prioritetima, kao i odlukama koje su usvojene na ministarskim sastancima strana potpisnica

Barselonske konvencije, a u cilju podsticanja sprovođenja prioriternih aktivnosti za smanjenje glavnih prekograničnih pritisaka na životnu sredinu Sredozemnog mora i njegovih obalnih područja.

Projekti u okviru Medprograma u kojima će Crna Gora učestvovati:

- Smanjenje zagađenja od štetnih hemikalija i otpada na “hot spotovima”-žarištima Sredozemlja i mjerenje progressa u odnosu na uticaje (glavni targeti: smanjenje/odlaganje 2000 tona dugotrajnih organskih zagađivača (Persistent Organic Pollutants - POPs), smanjenja/odlaganje 30 tona žive),
- Otpornost na klimatske promjene, sigurnost vode i zaštita staništa u obalnim područjima Sredozemlja (glavni targeti: izgradnja kapaciteta u oblasti rodne ravnopravnosti, integralnog upravljanja obalnim područjem, planiranja namjene morskog područja i adaptacije na varijabilnost i klimatske promjene; podrška sprovođenju Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem). Do kraja 2020. godine finalizovana je početna “inception” faza projekta.

Studije očuvanja i revitalizacije plaže na Adi Bojani sa predlogom rješenja

Zaključkom Vlade broj: 07-3078 od 18. juna 2020. godine zaduženo je Ministarstvo održivog razvoja i turizma da kraja 2020. godine obezbijedi studiju zaštite i revitalizacije plaže na Adi Bojani s prijedlogom rješenja, dok je istim Zaključkom JPMD zaduženo da sredstva u iznosu od 50.000 € sa uračunatim PDV-om usmjeri za plaćanje izrade studije zaštite i revitalizacije plaže na Adi Bojani s prijedlogom rješenja, kao i da Ministarstvu dostavi dokumentaciju koja je pripremljena za nabavku studije.

U izvještajnom periodu, za potrebe izrade Studije ostvarena je međuinstitucionalna saradnja između Ministarstva održivog razvoja i turizma, Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, Zavoda za geološka istraživanja i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore za vršenje mjerenja (geodetskih i hidrografsko-topografskih snimanja obale i morskog dna prostora Velike plaže i ostrva Ada Bojana) i prikupljanje postojećih relevantnih podataka koji su predstavljali ulazne podatke za izradu Studije očuvanja i revitalizacije ovog veoma značajnog područja. Za potrebe izrade Studije angažovan je consultant prof. dr Sava Petković.

Da bi se obala sačuvala od erozije, kao i da bi se revitalizovala u mogućoj površini, na osnovu prikupljenih podataka i dodatnih mjerenja urađena je analiza početnog stanja, a onda i predlog mjera za programirano očuvanje i revitalizaciju plaže na Adi Bojani. Stoga je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma finalizovalo aktivnosti na pripremi Studije očuvanja i revitalizacije plaže na Adi Bojani sa predlogom rješenja do kraja decembra 2020. godine.

Realizacija Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za 2020. godinu

Priprema Programa monitoringa morske sredine usklađen sa zahtjevima MSFD

- ✓ *Sprovođenje Zakona o zaštiti morske sredine* ("Službeni list Crne Gore", broj 073/19). Prvi ciklus sprovođenja Okvirne direktive o morskoj strategiji u Crnoj Gori koja je u značajnoj mjeri prenesena kroz Zakon o zaštiti morske sredine otpočet je kroz projekat “Podrška implementaciji i monitoringu upravljanja vodama” koji se finansira iz IPA 2016 sredstava. „Kick-off“ sastanak za ovaj projekat održan je 15. novembra 2019. godine. Nakon završetka početne „inception“ faze u februaru 2020. godine, otpočeta je izrada sastavnih djelova Strategije zaštite morske sredine (početna procjena stanja morske sredine, karakteristike dobrog ekološkog stanja morske sredine, ciljevi i indikatori za ostvarivanje i/ili održavanje dobrog ekološkog stanja morske sredine, program monitoringa morske sredine, program mjera za ostvarivanje, odnosno održavanje dobrog ekološkog stanja morske sredine) prema dinamici definisanoj u Zakonu o zaštiti morske sredine.

Do decembra 2020. godine sprovedene su aktivnosti:

- ✓ Pripremljen je nacrt Pravilnika u skladu sa Zakonom i Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za 2020. godinu, kojim se u potpunosti prenosi Okvirna direktiva o morskoj strategiji,
- ✓ Finalizovana je izrada nacrt dokumenta Početna procjena stanja morske sredine. Ovaj dokument se izrađuje shodno Zakonu o zaštiti morske sredine i predstavlja osnovu za adekvatno sprovođenje Okvirne direktive o morskoj strategiji. Ujedno je otpočeta i izrada dokumenta za utvrđivanje dobrog ekološkog stanja morske sredine, na osnovu Početne procjene, a shodno pomenutom Zakonu,
- ✓ Otpočet je rad na unaprjeđenje GIS baze postojećih podataka o stanju morske sredine, kroz objedinjavanje već postojećih baza i pripreme postojećih i prikupljenih podataka kroz projekat u GIS format,
- ✓ Izrađen je Plan istraživanja morske sredine koji će se sprovesti kroz projekat s ciljem nadoknađivanja dijela nedostatka podataka o stanju morske sredine shodno MSFD standardima. Usljed situacije i ograničenjima izazvanim pandemijom virusa COVID-19, jedan dio istraživanja je obavljen u periodu jun-septembar 2020. godine, dok će dio istraživanja koja će se raditi uz uzajmljivanje naučno-istraživačkog broda iz Splita obaviti u proljeće 2021. godine.

STRATEŠKI CILJ 10: ”Unapređenje pregovaračkog procesa vezano za poglavlje 27 – životna sredina i klimatske promjene”

10.1. Opšti potcilj: *Odgovoriti na zahtjeve početnog mjerila za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene*

Sprovođenje ovog cilja realizuje se kroz realizaciju obaveza iz početnog mjerila za Poglavlje 27 - *Akcionog plana Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU za oblast životne sredine i klimatskih promjena za period 2018-2020*. Na polugodišnjem nivou pripremaju se izvještaji koje usvaja Vlada i koji se dostavljaju Evropskoj komisiji.

Tokom 2020. godine dostavljene su kontribucije Kancelariji za evropske integracije za potrebe izrade Priloga o napretku Crne Gore.

TAIEX Plan obuke za 2020. godinu nije rađen, već je, zbog pojave pandemije COVID -19, na snazi ostao plan za 2019. godinu.

U kontinuitetu se radi na unapređenju procesa prenošenja EU *acquis*-a, što podrazumijeva komunikaciju sa relevantnim institucijama regiona i zemalja članica EU u cilju pronalaženja načina za kako finansijsku tako i ekspertsku podršku za ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 27. U maju 2020. godine urađen je dokument *Analiza ispunjenosti pravnih, institucionalnih, ekonomskih i finansijskih ciljeva definisanih Početnim mjerilom za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene*, čiji je cilj bila ocjena stepena usklađenosti pravne tekovine, analiza institucionalnog okvira i finansijska i ekonomska analiza za svih 10 podoblasti Poglavlja 27. Analiza je dala ključne rezultate za sve podoblasti od usvajanja Početnog mjerila kao osnovnog strateškog dokumenta za pitanja životne sredine i klimatskih promjena i ocjenu ispunjenosti njegovih ciljeva. Takođe, Analizom je dat prikaz sredstava utrošenih na realizaciju obaveza i dostizanje zahtjevnih ciljeva Poglavlja 27 i uključujući poređenje sa procjenom troškova usklađivanja s pravnom tekovinom EU datom u početnom mjerilu.

Završni izvještaj o realizaciji Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. usvojen je na sjednici Vlade od 19. novembra 2020. godine.

STRATEŠKI CILJ 11: ”Unapređenje bilateralne i multilateralne saradnje i upravljanje EU i ostalim fondovima”

11.1. Opšti potcilj: *Jačanje sistema praćenja i izvještavanja o saradnji sa zemljama regiona*

Podsjetnici o saradnji sa zemljama regiona, Evropske unije, Afrike, Bliskog Istoka, Azije, Sjeverne Amerike, Centralne Amerike, Južne Amerike i sa međunarodnim organizacijama Ujedinjenih nacija ažuriraju se redovno.

STRATEŠKI CILJ 12: “Unapređenje pravnog okvira u oblasti komunalnog razvoja, upravljanja otpadom i otpadnim vodama - usklađivanje sa tekovinama EU, koncept održivog razvoja, princip predostrožnosti, princip zagađivač plaća”

12.1. Opšti potcilj: *Uspostaviti uspješan, funkcionalan i održiv sistem upravljanja otpadom i otpadnim vodama*

Najvažnije aktivnosti Direktorata za upravljanje otpadom i komunalni razvoj u 2020. godini su izrada:

- ✓ Predloga zakona o komunalnim djelatnostima – dostavljen je Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore, nakon što su pribavljena mišljenja nadležnih institucija i uzete u obzir sve sugestije i primjedbe zainteresovanih strana. Predlog Zakona je povučen iz procedure kod Sekretarijata za zakonodavstvo do usaglašavanja rješenja iz jednog člana Predloga Zakona sa Ministarstvom javne uprave,
- ✓ Predloga zakona o vodnim uslugama je 27.jula 2020. godine dostavljen je na mišljenje prvom setu relevantnih institucija. U tekst Predloga zakona unesene su prihvaćene primjedbe i sugestije i tako dorađen Predlog zakona pripremljen za slanje ostalim relevantnim institucijama (Ministarstvu funansija, Sekretarijatu za zakonodavstvo i Ministarstvu pravde),
- ✓ Predloga zakona o upravljanju otpadom - bilo je planirano donošenje Predloga zakona o upravljanju otpadom, u III kvartalu 2020. godine. U cilju obezbijeđivanja, usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti upravljanja otpadom i efikasnijeg rješavanja pitanja otpada u Crnoj Gori, pristupilo se izradi novog zakonskog teksta. Zbog neophodnih dodatnih konsultacija i usaglašavanja sa članovima Radne grupe, posebno u dijelu odredbi predmetnog zakona koji se odnosi na proširenu odgovornosti proizvođača, ova aktivnost nije realizovana u planiranom roku. Novi, planirani rok za realizaciju ove aktivnosti je III kvartal 2022. godine.
- ✓ Predloga uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i detaljnom sadržaju zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpadnih guma i rada tog sistema, uključujući i obaveze o godišnjim količinama otpadnih guma koje se moraju preuzeti, obraditi, preraditi i reciklirati; Predloga uredbe o načinu i postupku osnivanja sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električnih i elektronskih proizvoda i detaljnijom sadržaju podataka koji se vode u registru proizvođača električne i elektronske opreme i načinu vođenja tog registra, detaljniji sadržaj zahtjeva za upis u registar organizovanih sistema preuzimanja, sakupljanja i obrade otpada od električne i elektronske opreme i rada tog sistema i godišnje količine otpada od električne i elektronske opreme koje se moraju preraditi i reciklirati, uključujući i otpad od električne i elektronske opreme koja se isporučuje iz drugih država putem internet prodaje, u III kvartalu 2020. godine. Imajući u vidu da se donošenje Predloga zakona o upravljanju otpadom planira u III kvartalu 2022. godine, rok za donošenje pomenutih uredbi biće naknadno utvrđen.

Tokom 2020. godine donesena su sljedeća podzakonska akta na osnovu Zakona komunalnim djelatnostima:

- Pravilnik o bližem sadržaju godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti i godišnjeg izvještaja o realizaciji godišnjeg programa obavljanja komunalnih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 54/20);

- Pravilnik o minimumu kvaliteta i obima poslova za obavljanje komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", broj 54/20);
- Pravilnik o uslovima za obavljanje komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", broj 54/20);
- Uredba o bližim elementima i metodologiji za određivanje cijena komunalnih usluga ("Službeni list Crne Gore", broj 55/20).

Materijali koji su razmatrani na sjednicama Vlade, a nijesu u Programu rada Vlade i Ministarstva

1. Godišnji izvještaj o realizaciji godišnjeg plana rada sa godišnjim finansijskim izvještajem d.o.o. „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2019. godinu - sjednica Vlade Crne Gore održane 28. maja 2020. godine).
2. Godišnji plan rada d.o.o. „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za 2020. godinu - sjednica Vlade Crne Gore održana 27. februara 2020. godine.
3. Predloga godišnjeg Programa rada i Finansijskog plana Društva sa ograničenom odgovornošću „Project-Consulting“ za 2020. godinu.
4. Izvještaj o realizaciji Programa rada i Finansijskog plana Društva sa ograničenom odgovornošću „Project-Consulting“ za 2019. godinu.
5. Predlog Odluke o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2020. godini (dostavljeno Vladi na saglasnost).
6. Predlog Odluke o iznosu naknade koju plaćaju vršioci regulisanih komunalnih djelatnosti u 2021. godini, (dostavljeno Vladi na saglasnost).
7. Opšti uslovi isporuke vode iz regionalnog vodovodnog sistema (dostavljeno Vladi na saglasnost).
8. Odluka o imenovanju revizora „Crowe MNE“ d.o.o. Podgorica za reviziju finansijskih izvještaja DOO „Regionalni vodovod Crnogorsko primorje“ za fiskalnu 2020, 2021, 2022 i 2023. godinu (dostavljeno Vladi na saglasnost).

Pored toga, pripremljeni su i dostavljeni Vladi i sljedeći materijali:

- ✓ Informacija o obezbjeđivanju sredstava za realizaciju projekta „Vodosnabdijevanje naselja Berislavci u opštini u okviru glavnog grada - Golubovci sa predlogom protokola“;
- ✓ Informacija o obezbjeđivanju sredstava za realizaciju projekta „Snabdijevanje vodom Donje i Gornje Lješanske nahije“ sa predlogom protokola.

Na osnovu člana 25 stav 1 tačka 12 Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Službeni list RCG“, br. 65/01, 12/02, 38/02, 72/02, 21/03, 6/05 i „Službeni list Crne Gore“, br.16/07, 73/10, 40/11, 29/13 i 09/15) i člana 13e Pravilnika o postupku oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost investitora i isporuku određenih proizvoda i usluga („Službeni list Crne Gore“, broj 17/15 i 68/15), Direktorat je u toku 2020. godine izdao 15 potvrda za oslobađanje od poreza na dodatu vrijednost za projekte iz oblasti upravljanja otpadom, vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama. Poreske potvrde su se odnosile na sljedeće projekte:

- ✓ Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici,
- ✓ Projekat nabavke kombinovane građevinske mašine, noža za čišćenje snijega, kašike i lanaca za snijeg, Ambasade Japana u Beogradu i "Komunalne djelatnosti" Šavnik,
- ✓ Izgradnja biljnog postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda u Petnjici,
- ✓ Izgradnja biljnog postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda u Andrijevici,
- ✓ Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda, poboljšanje kanalizacione mreže i vodosnabdijevanja u opštini Danilovgrad,
- ✓ Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Jadranskoj obali, Faza V Komponenta 2,
- ✓ Proširenje regionalnog vodovodnog sistema za Crnogorsko primorje.

Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj je u izvještajnom periodu:

- Izdao saglasnost na Predlog odluke o načinu odvojenog sakupljanja komunalnog otpada na teritoriji opštine Bar,
- Odbio saglasnost na predloge lokalnih planova upravljanja komunalnim otpadom i neopasnim građevinskim otpadom za opštine Plav i Šavnik, jer je lokalne planove potrebno uskladiti sa Državnim planom upravljanja otpadom sa čijim se donošenjem kasni. Takođe je opštinama Gusinje, Tivat i Kotor, na upite o tome da li da donesu lokalni plan odgovoreno da se sačeka donošenje Državnog plana,
- Izradio Predlog Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2021. godini,
- Dao četiri mišljenja o primjeni člana 22 Zakona o regionalnom vodosnabdijevanju Crnogorskog primorja (“Službeni list Crne Gore”, broj 056/16), koji se odnosi na plaćanje naknade za investicije na Crnogorskom primorju koje su tražili pravna i fizička lica,
- Dao tri mišljenja u vezi sa primjenom pojedinih odredbi Zakona o komunalnim djelatnostima („Službeni list Crne Gore“, 55/16, 74/16, 2/18 i 66/19).

Izvještaj o podacima iz registra koje vodi Ministarstvo

Direktorat za upravljanje otpadom i komunalni razvoj vodi Registar vršilaca komunalnih djelatnosti i izdatih rješenja o ispunjenosti uslova za obavljanje komunalnih djelatnosti u koji je od 09.09.2020. godine upisano dvanaest opštinskih komunalnih preduzeća Crne Gore.

U 2020. godini su pokrenute aktivnosti na realizaciji razvojnog projekta u okviru kojih je započeta izgradnja cjevovoda za priključenje opštine Herceg Novi na Regionalni vodovodni sistem, čiji je završetak radova ujedno i prioritet za ovu godinu. Zatim sprovedena je tenderska procedura za izgradnju novih 16 km cjevovoda Regionalnog vodovodnog sistema na dionici Budva - Tivat i pokrenute aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za cjelokupnu lokalnu hidrotehničku infrastrukturu za naselja Veliki Pijesak, Dobre Vode i Utjeha u Baru i Kruče u opštini Ulcinj. Za izgradnju navedene lokalne infrastrukture je obezbijeđen dodatni kreditni aranžman sa EBRD u ukupnom iznosu od 12 miliona eura.

Ostale informacije koje se ocjenjuju od značaja za Izvještaj o radu

Tokom 2020. godine sprovedene su aktivnosti na izgradnji transfer stanica u opštinama Mojkovac i Andrijevića, a planirani rok realizacije ovih projekata je III kvartal 2021. godine.

Završena je revizija Glavnog projekta za sanaciju privremenog odlagališta komunalnog otpada na lokaciji „Zakršnica“ na teritoriji opštine Mojkovac.

Raskinut je ugovor sa ponuđačem za radove na izgradnji reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštini Berane. U vezi realizacije ovog projekta planira se objavljivanje novog javnog oglasa u 2021. godini.

Iako su sredstva obezbijeđena iz Kapitalnog budžeta, izrada tehničke dokumentacije za sanaciju neuređenog odlagališta „Cafe“ u opštini Bar, reciklažno dvorište sa sortirnicom i transfer stanicom u opštini Pljevlja, reciklažno dvorište u opštini iz Kolašina, biće kandidovani kroz IPA projekat „Podrška pripremi projekata za sektor životne sredine i klimatskih promjena, Crna Gora“.

U okviru saradnje sa EBRD-om, u završnoj je fazi izrada Predstudije izvodljivosti za izgradnju regionalnog centra upravljanja otpadom u opštini Bijelo Polje koji će opsluživati opštine na sjeveru Crne Gore (Bijelo Polje, Berane, Pljevlja, Rožaje, Plav, Andrijevića, Petnjica, Gusinje, Mojkovac, Kolašin i Žabljak). U cilju obezbjeđivanja adekvatne površine za upravljanje otpadom na pomenutom regionalnom

centru, u maju 2020. godine donešene su Izmjene i dopune Lokalne studije lokacije regionalne sanitarne deponije čvrstog otpada „Čelinska kosa“, Opština Bijelo Polje.

U okviru IPA 2016 *Snabdevanje opremom za podršku sprovođenju i monitoringu upravljanja otpadom*, u toku je postupak obezbjeđenja opreme (kontejnera i prese) za opštinska komunalna preduzeća u Crnoj Gori.

Na osnovu obezbijeđenih sredstava iz Budžeta Ministarstva nadležnog za upravljanje otpadom, tokom 2020. godine nastavljena je realizacija višegodišnjih projekata „Odvojeno sakupljanje otpada je moja odluka“ i „Upravljanje opasnim komunalnim otpadom“. Cilj projekata je jačanje ekološke svijesti o potrebi odvojenog sakupljanja otpada, iskorišćavanja otpada kao resursa sa preporukama o efikasnom uspostavljanju sistema odvojenog sakupljanja komunalnog otpada, njegove ponovne upotrebe i reciklaže.

Takođe, na osnovu obezbijeđenih sredstava iz Budžeta Ministarstva, tokom 2020. godine sprovodile su se aktivnosti na realizacija programa jačanja ekološke svijesti o potrebi uvođenja sistema odvojenog sakupljanja komunalnog otpada i o finansiranju programa suzbijanja nelegalnog načina odlaganja otpada i ažuriranja popisa neuređenih odlagališta, na osnovu ugovora Ministarstva nadležnog za upravljanje otpadom sa nevladinim organizacijama.

STRATEŠKI CILJ 13: “Omogućavanje rada Ministarstva održivog razvoja i turzma kao funkcionalne cjeline, uključujući i javnost rada ministarstva”

U okviru ovog strateškog cilja za opšte ciljeve definisane su sljedeće ciljne vrijednosti: Izrada izvještaja o radu i stanju u upravnim oblastima za 2019.godinu, izrađen godišnji izvještaj o radu unutrašnje revizije i djelimično izvršenje godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2020.godinu.

13.1. Opšti potcilj: *Izrada izvještaja o radu Ministarstva za 2019. godinu*

Izvještaj o radu Ministarstva za 2019. godinu je blagovremeno pripremljen.

13.2. Opšti potcilj: *Unaprijediti pristup, efikasnost i djelotvornost aktivnosti unutrašnje revizije u Ministarstvu*

Realizacija Godišnjeg plana

Godišnjim planom rada unutrašnje revizije za 2020.godinu je planirano osam revizija + jedna kontrolna. Obavljeno je pet revizija. Nijesu obavljene tri revizije (revizija zarada u Nacionalnoj turističkoj organizaciji Crne Gore, revizija procjena uticaja na životnu sredinu u Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, revizija blagajne u Kancelariji za finansijsko računovodstveno poslove Ministarstva). Kontrolna revizija je sprovedena u cilju sagledavanja da li su preporuke realizovane.

Obavljene su sledeće revizije:

1. Revizija procesa izdavanja građevinskih dozvola za složene inžinjerske objekte (Direktorat za građevinarstvo, Direkcija za izdavanje dozvola)

Data je jedna preporuka koja je i realizovana.

2. Revizija procesa izdavanja odobrenja za rad – Direktorat za praćenje turističkih tokova i turističkog prometa; Direkcija za upravni postupak

Dato je pet preporuka, sve su realizovane. Ova oblast više ne pripada Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, već Ministarstvu ekonomskog razvoja

3. Revizija procesa davanja saglasnosti na idejna arhitektonska rješenja - Direktorat Glavnog državnog arhitekta

Dato je pet preporuka, nijedna nije realizovana, iako je Državni arhitekta potpisao Akcioni plan i bio saglasan da realizuje date preporuke.

4. Revizija procesa izdavanja i oduzimanja licenci i vođenja registra - Direktorat za inspeksijske poslove i licenciranje; Direkcija za licence, registar i drugostepeni postupak

Date se tri preporuke, dvije nijesu realizovane.

5. Revizija procesa zapošljavanja u JP za nacionalne parkove Crne Gore

- ✓ Dato je 19 preporuka kojima je rok za realizaciju kraj 2021. godine. Poslato direktorici JP za nacionalne parkove kroz Godišnji izvještaj.
- ✓ Nađena su dva slučaja indikatora sumnje na prevaru.
- ✓ Prijavljeno ograničenje prilikom obavljanja revizije.

Usavršavanje unutrašnjih revizora

Plan profesionalnih obuka i stručnog usavršavanja unutrašnjih revizora za 2020. godinu, izrađen je saglasno članu 34 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl. list Crne Gore“, br. 75/18).

Revizori su tokom godine uglavnom pohađali online obuke i seminare, shodno Planu obuka za 2020.godinu, a u organizaciji CHU Ministarstva finansija i Uprave za kadrove, kao i CEF-a iz Ljubljane.

13.3. Opšti potcilj: Priprema i realizacija godišnjeg budžeta

Shodno instrukcijama Ministarstva finansija, kao i Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti pripremljen je predlog budžeta Ministarstva za 2021. godinu, kao i ostalih potrošačkih jedinica iz resora ovog Ministarstva.

Od juna 2019. godine, počelo se sa pripremom predloga Budžeta za 2020.godinu, na osnovu limita utvrđenih od strane Ministarstva finansija, pristupilo se njihovoj analizi i upoređivanju sa tekućim Budžetom za 2019. godinu.

Budžet Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2020. godinu, iznosio je **10.345.071,06€**.

Tekući budžet Ministarstva održivog razvoja i turizma, iznosio je u toku 2020. godine **11.097.164,09€** (prikaz dat u Tabeli 3.) dok je izmjenama i dopunama Zakona o budžetu za 2020. godinu budžet ministarstva umanjen za **1.069.450,00€**.

Tabela 3: Realizacija budžeta MORT-a za 2020. godinu

31.12.2020.GODINE	<i>Planirano</i>	<i>Realizovano</i>	<i>Preostalo</i>
TURISTICKA DJELATNOST			
<i>UKUPNO</i>	3.199.019,56	2.580.970,19	618.049,37
ŽIVOTNA SREDINA I KOMUNALNI RAZVOJ			
<i>UKUPNO</i>	4.243.141,98	4.044.381,76	198.760,22
UREĐENJE PROSTORA, GRAĐEVINARSTVO I STAMBENI RAZVOJ			
<i>UKUPNO</i>	1.633.239,62	1.576.240,86	56.998,76
ADMINISTRACIJA			
<i>UKUPNO</i>	1.220.409,93	1.108.595,09	111.814,84
INSPEKCIJSKI POSLOVI I LICENCIRANJE			
<i>UKUPNO</i>	801.353,00	491.091,57	310.261,43
SVE UKUPNO	11.097.164,09	9.801.279,47	1.295.884,62

Realizacija budžeta 88,33%

Zaključcima Vlade Crne Gore br. 07-4064/ 07-4635/ 07-5301 preusmjerena su sredstva u iznosu od 860.000,00€ iz tekuće budžetske rezerve MORT-u, za realizaciju Programskih aktivnosti JP za Nacionalne Parkove Crne Gore .

Sve dospjele obaveze prema međunarodnim organizacijama (kontribucije) plaćene su u cjelosti u iznosu od 67.953,91€.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je na osnovu Kadrovskog plana za 2020. godinu, a koji je donijet na sjednici Vlade Crne Gore od 13.02.2020. godine, kod Uprave za kadrove sprovedo veliki broj oglašavanja i donijelo odluke o popuni radnih mjesta putem internih i javnih oglasa kao i javnih konkursa. Takođe, bez održavanja sjednice Vlada Crne Gore 02. jula 2020. godine, utvrdila je izmjene i dopune Kadrovskog plana organa državne uprave za 2020. godinu.

Ukupno je raspisano 40 oglasa po Kadrovskom planu za 2020. godinu (od ukupnog broja osam oglasa je nerealizovano, i to: sedam internih oglasa i jedan javni oglas), dok je za četiri postupka odluka o izboru kandidata postala konačna i još uvijek nijesu donijeta rješenja o zasnivanju radnog odnosa, iz razloga promijenjenih okolnosti usled donošenja nove Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list Crne Gore “br. 118/20) i promjene djelokruga rada ranijeg ministarstva, sada Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

U Ministarstvu održivog razvoja i turizma do kraja 2020.godine, 37 lica je zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme (uključujući i lica koja su zapošljena po pokrenutim postupcima Kadrovskog plana iz 2019. godine), od kojih je: 18 lica iz kategorije ekspertske kadra, šest lica iz kategorije izvršnog kadra i 13 lica su postavljena za urbanističko-građevinske inspektore na određeno vrijeme (period postavljenja pet godina).

Tokom 2020. godine, u Ministarstvu održivog razvoja i turizma vršiocu dužnosti generalnog direktora Direktorata za inspeksijske poslove i licenciranje, prestalo je vršenje navedene dužnosti, na lični zahtjev, dok je Vlada Crne Gore odredila dva vršioca dužnosti generalnih direktora Direktorata i to u: Direktoratu za inspeksijske poslove i licenciranje i u Direktoratu za upravljanje otpadom i komunalni razvoj, do imenovanja odnosno postavljenja generalnih direktora, a najduže šest mjeseci.

Na osnovu sprovedenih javnih konkursa, Vlada Crne Gore postavila je dva generalna direktora, i to u: Direktoratu za inspeksijske poslove i licenciranje i u Direktoratu za upravljanje otpadom i komunalni razvoj, sa mandatom od pet godina.

Ministarstvo je u 2020. godini, a na osnovu pokrenutog javnog konkursa krajem 2019. godine, predložilo Vladi Crne Gore imenovanje starješine organa nad kojima vrši nadzor i to: direktora Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore, sa mandatom od pet godina.

Na osnovu praćenja probnog rada novozaposlenih službenika od strane neposrednih rukovodilaca donijeto je 17 rješenja o okončanju probnog rada, pa su samim tim isti nastavili rad u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, na neodređeno vrijeme.

U izvještajnom periodu u Ministarstvu održivog razvoja i turizma došlo je do prestanka radnog odnosa i odliva određenih kadrova. Broj izvršilaca smanjen je za 18 lica i to: dva državna sekretara, osam generalnih direktora, sedam službenika podnijelo je zahtjev za sporazumni prestanak radnog odnosa, a dok je jednom službeniku je prestao radni odnos po sili zakona (odlazak u starosnu penziju).

Vlada Crne Gore utvrdila je bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade 7. maja 2020. godine, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji broj: 01-771/13 od 8. maja 2020. godine.

U novembru 2020. godine, došlo je do ostavke većeg broja službenika iz kategorije visokorukovodnog kadra dok je rukovodiocu radom Ministarstva održivog razvoja i turizma, prestao mandat izborom 42. Vlade Crne Gore. Za šest generalnih direktora prestao je mandat na lični zahtjev, jednom državnom sekretaru je prestao mandat prestankom mandata rukovodiocu radom Ministarstva održivog razvoja i turizma, zatim jednom generalnom direktoru je prestao mandat istekom istog, dok je još jednom prestao mandat ukidanjem radnog mjesta.

Po osnovu prestanka mandata osam zaposlenih iz kategorije visokorukovodni kadar u toku 2020. godine, ostvarilo je naknadu po prestanku funkcije, na osnovu rješenja Vlade Crne Gore.

Izborom 42. Vlade Crne Gore 04.12.2020. godine, izabran je ministar Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, dok su na sjednici Vlade Crne Gore od 10.12.2020. godine postavljena dva državna sekretara.

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list Crne Gore", br. 118/20), formirana je nova državna uprava, pa je shodno članu 57 iste uredbe ranije Ministarstvo održivog razvoja i turizma, nastavilo je sa radom pod nazivom Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, sa djelokrugom rada utvrđenim ovom uredbom.

Istom uredbom, članom 58, stav 1, alineja 5 između ostalog propisano je da „ danom stupanja na snagu ove uredbe, u skladu sa djelokrugom utvrđenim ovom uredbom, ministarstva će preuzeti državne službenike i namještenike koji su vršili preuzete poslove, opremu i službenu dokumentaciju, i to: Ministarstvo ekonomskog razvoja od Ministarstva održivog razvoja i turizma”.

Ministarstvo ekonomskog razvoja preuzelo je četiri direktorata za turizam, i na osnovu toga, odlukom o preuzimanju preuzeto je 35 službenika.

U Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, pravnog sljedbenika Ministarstva održivog razvoja i turizma na dan 31.12.2020. godine, pored ministra i dva državna sekretara bilo je zaposleno 159 lica, 6 lica iz kategorije visokorukovodnog kadra iz ranijeg Ministarstva održivog razvoja i turizma na određeno vrijeme, zatim 34 urbanističko građevinska inspektora na određeno vrijeme, dok je 119 službenika zaposleno na neodređeno vrijeme.

Sektorska funkcionalna analiza Ministarstva održivog razvoja i turizma

Vlada Crne Gore je 6. jula 2018. godine, donijela Plan optimizacije javne uprave 2018-2020. godine, sa setom kratkoročnih i srednjoročnih mjera optimizacije javne uprave, kako na centralnom, tako i na lokalnom nivou. U okviru kratkoročnih mjera Plana optimizacije planirano je da se definiše metodologija za izradu horizontalne i vertikalnih (sektorskih) funkcionalnih analiza, uz podršku Svjetske banke. Takođe, Vlada je donijela zaključak da ministarstva izrade sektorske funkcionalne analize, u skladu sa metodologijom Svjetske banke korišćene prilikom izrade Funkcionalne analize Ministarstva javne uprave u maju 2018. godine.

S tim u vezi, realizovane su aktivnosti shodno zaključku Vlade Crne Gore, na izradi funkcionalne analize sektora održivog razvoja i turizma: Ministarstva održivog razvoja i turizma, sa organima nad kojima vrši nadzor: Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, Uprave javnih radova i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore.

Cilj funkcionalne analize, koja uključuje organizacionu i analizu ljudskih resursa, je da ukaže na pravce u kojima treba ići u pogledu formulisanja konkretnih aktivnosti za postizanje efikasnog sprovođenja reformi u javnoj upravi, da iz više uglova se sagleda predmetna problematika, identifikuju linije odgovornosti u njihovim odnosima, sa namjerom evaluacije upotrebe postojećih ljudskih resursa funkciji efikasnijeg vršenja aktivnosti koje su u djelokrugu nadležnosti.

Ostale informacije koje se ocjenjuju od značaja za izvještaj o radu

- ✓ U toku 2020. godine, odrađen je i Godišnji Izvještaj o sprovođenju plana integriteta za 2019. godinu. Odrađen je i Plan integriteta za 2020-2021.godine Ministarstva održivog razvoja i turizma, po zahtjevu Agencije za sprječavanje korupcije.
- ✓ Na osnovu Uredbe o ocjenjivanju državnih službenika i namještenika ("Službeni list Crne Gore", br. 16/19) Kancelarija za ljudske resurse, preduzela je aktivnosti na ocjenjivanju svojih zaposlenih i u tom cilju pripremila rješenja za godišnje ocjenjivanje državnih službenika i namještenika za 2020. godinu, za 74 zaposlena (ne uključujući zaposlene u sektoru turizma koji su preuzeti od strane Ministarstva ekonomskog razvoja).
- ✓ Tokom 2020. godine, veći broj zaposlenih u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, pohađalo je različite seminare ili obuke. Službenici su pohađali obuke iz programa stručnog osposobljavanja, usavršavanja preko Uprave za kadrove, kao i drugih organizatora.
- ✓ Tokom 2020.godine sprovedeno je: četiri otvorena postupka javnih nabavki, 16 nabavki male vrijednosti i devet jednostavnih nabavki.
- ✓ Održavaju se i redovno ažuriraju i postavljaju informacije i materijali na svim aktivnim Web portalima, između ostalog cjelokupni Srednjoročni program rada ministarstva za period 2019-2021. godinu (detaljna razrada za 2019. godinu i okvirni za 2020 i 2021. godinu) koji je sproveden kroz pilot projekat Informacioni sistem za planiranje i izvještavanje i postavljen na portalu. Pored ovih aktivnosti urađeni su i mnogobrojni poslovi koji se tiču ICT podrške.

3. OCJENA RADA I STANJA

Ministarstvo će kao nosilac pripremnih poslova na izradi i donošenju planskih dokumenta u narednom periodu nastaviti izradu planskih dokumenata, Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije.

Postignut je značajan napredak u oblasti unaprijeđenja položaja lica sa invaliditetom, ali i u narednom periodu moramo nastaviti aktivnosti i na prilagođavanju objekata i podizanju svijeti o ovoj problematici kako bi i objekti i okruženje bili dostupni svima.

Biće nastavljena realizacija projekata iz oblasti socijalnog stanovanja koji omogućavaju rješavanje stambenih pitanja pod povoljnijim uslovima raznim kategorijama stanovništva kao i u oblasti legalizacije objekata.

U 2020. godini bio je prisutan problem obezbjeđenja dovoljnog broja službenika, posebno za radna mjesta urbanističko-građevinske inspekcije.

Realizacija skoro svih obaveza su većinom obustavljene i/ili usporene usljed pandemije virusa COVID-19 i njenih posljedica. Dio administrativnih kapaciteta bio je isključivo usmjeren na rješavanje problema izazvanih pandemijom, što je bio priličan izazov za administraciju koja je bila fokusirana na očuvanje turističke sezone. Na određenim dokumentima je bilo nemoguće raditi jer zahtjevaju intezivan rad uz ekspertsku podršku, te je isto odloženo zbog novonastalih okolnosti.

U maju 2020. godine urađen je dokument Analiza ispunjenosti pravnih, institucionalnih, ekonomskih i finansijskih ciljeva definisanih Početnim mjerilom za Poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene, čiji je cilj bila ocjena stepena usklađenosti pravne tekovine, analiza institucionalnog okvira i finansijska i ekonomska analiza za svih 10 podoblasti Poglavlja 27. Analiza je dala ključne rezultate za sve podoblasti od usvajanja Početnog mjerila kao osnovnog strateškog dokumenta za pitanja životne sredine i klimatskih promjena i ocjenu ispunjenosti njegovih ciljeva. Takođe, Analizom je dat prikaz sredstava utrošenih na realizaciju obaveza i dostizanje zahtjevnih ciljeva Poglavlja 27 i uključujući poređenje sa procjenom troškova usklađivanja s pravnom tekovinom EU datom u početnom mjerilu.

4. IZVJEŠTAJ O RADU ORGANA UPRAVE NAD KOJIMA MINISTARSTVO VRŠI NADZOR

4.1. Uprava javnih radova

Kapitalnim budžetom za 2020. godinu planirano je bilo da Uprava javnih radova realizuje sredstva u ukupnom iznosu od 75.519.895,60€, od čega je 33.776.851,93€ iz opštih izvora, 40.860.474,69€ iz kreditnih izvora, 3.300,00€ donacija i 879.268,98€ IPA sredstva. U članu 10 Zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu propisano je: „Sredstva Kapitalnog budžeta za izdatke potrošačkih jedinica koji se finansiraju iz kredita izvršavaće se u visini njihovog ostvarenja”.

Budžetom je obuhvaćena realizacija 171 projekta u okviru kojih se realizuju brojni podprojekti.

U skladu sa tim svi projekti Kapitalnog budžeta, kao što je definisano Zakonom o budžetu Crne Gore za 2020. godinu, grupisani su prema oblastima za koje su kandidovani i u skladu sa takvom klasifikacijom opredijeljena su i realizovana sredstva na sledeći način (Tabela 4.):

Tabela 4. Realizacija Kapitalnog budžeta po programima za Upravu javnih radova

<i>Realizacija kapitalnog budžeta po programima ukupno (svi izvori prihoda) 31.12.2020.</i>	<i>Planirano (€)</i>	<i>Realizovano (€)</i>	<i>Preostalo (€)</i>	<i>Realizovano (%)</i>
1	2	3	4=(2-3)	5
<i>Izgradnja i rekonstrukcija administrativnog prostora za rad državnih organa</i>	8.872.362,38	8.801.157,45	71.204,93	99,20
<i>Izgradnja, rekonstrukcija i adaptacija objekata kulture</i>	868.000,00	459.026,17	408.973,83	52,88
<i>Izgradnja i rekonstrukcija sportskih objekata</i>	4.775.443,09	4.732.813,09	42.630,00	99,11
<i>Izgradnja lokalne infrastrukture</i>	10.615.347,25	10.555.813,84	59.533,41	99,44
<i>Projekti ocuvanja životne sredine</i>	4.042.718,25	4.038.912,23	3.806,02	99,91
<i>Izgradnja i rekonstrukcija objekata zdravstva</i>	990.000,00	181.964,16	808.035,84	18,38
<i>Izgradnja i rekonstrukcija objekata socijalnog staranja</i>	4.582.295,81	4.580.077,31	2.218,50	99,95
<i>Izgradnja i rekonstrukcija objekata obrazovanja i nauke</i>	5.731.563,95	5.726.813,55	4.750,40	99,92
<i>Unapređenje turističke ponude</i>	26.116.012,18	26.106.612,36	9.399,82	99,96
<i>Projekti koji se finansiraju iz IPA fondova</i>	3.369.152,69	3.479.137,17	-109.984,48	103,26
<i>Državna komisija za tehnički pregled autoputa Bar - Boljare</i>	580.000,00	569.555,62	10.444,38	98,20
<i>Razvojni projekti Prijestonice Cetinje</i>	4.977.000,00	4.503.850,52	473.149,48	90,49
UKUPNO	75.519.895,60	73.735.733,47	1.784.162,13	97,64

Zaključci i preporuke nadležnim institucijama:

- Da se u okviru obezbijedenih sredstava, Zakonom o budžetu, utvrde prioritetni projekti za koje će biti obezbijedeni ukupni iznosi neophodni za njihov završetak, čime bi se izbjegla faznost i odloženo finansiranje projekata, a samim tim i pojednostavila realizacija i skratili rokovi i troškovi izgradnje.
- Da se kod izbora kapitalnih projekata uvedu dodatni eliminatorni uslovi koji će obezbijediti da Zakonom o budžetu budu obuhvaćeni samo projekti čiji su korisnici već sa kandidovanjem projekta dostavili svu neophodnu i validnu dokumentaciju, na osnovu koje će Uprava javnih radova sa početkom naredne budžetske godine pokrenuti aktivnosti iz svoje nadležnosti na realizaciji samog projekta.
- Da se kroz zakonsku regulativu bliže utvrde uslovi za ukidanje licence projektantima, revidentima i privrednim društvima koja se bave projektovanjem i revizijom tehničke

dokumentacije, čime bi se propusti prilikom izrade projektne dokumentacije, a koji rezultiraju nepredviđenim i naknadnim radovima adekvatno sankcionisali. Takođe, neophodno je zakonom propisati obavezu projektantima i revidentima da nadoknade nastalu štetu investitoru.

- Da se kroz reorganizaciju IPA operativne strukture unaprijedi rad svih uključenih na IPA projektima od programiranja, preko pripreme ulaznih podataka i dokumentacije od strane krajnjih korisnika, korisnika ministarstava čime će se unaprijediti kvalitet dokumentacije koja se dostavlja Upravi javnih radova, a koja će uz neophodnu reorganizaciju moći postizati očekivane rezultate.
- Da se pitanje nedostataka inženjerskog kadra u Upravi javnih radova sistemski rješava uz povećanje zarada zaposlenih koje će biti u zavisnosti od realizacije kapitalnog budžeta.

4.2. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine

Agencija je pripremila Informaciju o stanju životne sredine u Crnoj Gori za 2019. godinu, Program monitoringa životne sredine Crne Gore za 2021. godinu, Istraživanja u svrhu prikupljanja podataka za Natura 2000 staništa u Crnoj Gori realizovala su se tokom 2020. godine. Predstavnici Agencije su aktivno učestvovali u pregovaračkoj strukturi za Poglavlje 27, zatim u izradi dvogodišnjeg izvještaja o implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016-2020. godine, kao i u izradi Programa praćenja kvaliteta tečnih goriva naftnog porijekla za 2020/21. godinu.

Memorandum o saradnji **između Evropske Agencije za životnu sredinu (EEA) i Agencije za zaštitu prirode i životne sredine Crne Gore**, potpisan 27. oktobra 2020, i ima za cilj dalje jačanje dugogodišnje saradnje Crne Gore sa EEA.

Strategija EEA za period 2021-2030 formalno je usvojena na sjednici Upravnog odbora 10. decembra 2020. godine. Naglašen je značaj saradnje EEA sa zemljama zapadnog Balkana i aktivno učešće istih (među kojima i Crna Gora) u kreiranju ove Strategije I predstavlja dodatni pokazatelj međusobne posvećenosti.

Realizovan je projekat o morskom otpadu koji je finansirao UN Environment SSFA (Small Scale Funding Agreement).

U toku 2020. godine Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je implementirala sljedeće Projekte:

- **Projekat „Institucionalno jačanje za implementaciju Montrealskog protokola“** povodom 16. septembra Međunarodnog dana zaštite ozonskog omotača na sajtu Agencije za zaštitu prirode objavljeno je saopštenje, a sve promotivne aktivnosti zbog situacije sa COVID 19 su odložene.
- **„Plan eliminacije HCFC supstanci“ II faza** – sredstva za izradu II faze Plana (za period 2020-2025. godina) odobrena su na 82 sastanku Multilateralnog fonda za implementaciju Montrealskog protokola (decembar 2018. god). Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je u saradnji sa UNIDO-om kao implementacionom agencijom pripremila Predlog Plana i isti uputila Ministarstvu održivog razvoja i turizma na mišljenje i dalju proceduru usvajanja. Vlada Crne Gore je na sjednici 20. maja 2020. godine, usvojila Projekat: Plan eliminacije HCFC supstanci (II faza). Plan kao i sredstva za njegovu implementaciju odobrena su na 85 sastanku Multilateralnog fonda (maj 2020.) Implementacija Plana dorinijeće da se eliminiše ostatak HCFC supstanci, kao i da se Crna Gora pripremi za potpunu eliminaciju ovih supstanci i uskladi sa EU zahtjevima u pogledu ove grupe supstanci.

Uradjeno je 13 Studija zaštite, Studija revizije statusa, kategorije i režima zaštite, Studija zaštite za zaštićeno područje, Studija revizije zaštićenog dobra.

Agencija za zaštu prirode i životne sredine sprovodila je i niz aktivnosti koje se odnose na :

- Uspostavljanje Modula nacionalnih zaštićenih područja sa geoprostornom funkcionalnošću, što predstavlja nadogradnju Informacionog sistema za zaštitu prirode u Crnoj Gori, u okviru podprojekta BIMR 2, Otvorenog regionalnog fonda za Jugoistočnu Evropu – Implementacija ugovora iz oblasti biodiverziteta (ORF-BDU),
- Uspostavljanje 3R registra otpada donirane projektom Svjetske banke. Svrha sistema 3R registar otpada je evidencija tokova otpada,
- Uspostavljanje baze podataka u svrhu izvještavanja o stanju morske sredine projektom GEF Adriatic.

Takođe, Agencija je redovno izvještavala prema međunarodnim organizacijama (Evropskoj agenciji za životnu sredinu, IUCN, GIZ, UNDP, MEDPOL i dr.).

4.3. Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju

Zavod za hidrometeorologiju i seizmologiju (ZHMS) organizovan je kao samostalni državni organ, čiju organizacionu strukturu čini šest sektora (Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring, Sektor za meteorologiju, Sektor za hidrologiju, Sektor za ispitivanje kvaliteta voda i vazduha, Sektor za hidrografiju i okeanografiju i Sektor za seizmologiju), dva odjeljenja (Odjeljenje za informacioni sistem i Odjeljenje za međunarodnu saradnju) i Služba za opšte poslove i finansije.

U toku 2020. godine u Zavodu su se obavljale redovne aktivnosti, realizovali tekući projekti, radilo na utvrđivanju prijedloga projekata za sljedeći period, radilo se na razvoju osmatračkih mreža i realizaciji postojećih programa monitoringa, kao i brojne vanredne aktivnosti, proizašle iz zahtjeva drugih državnih insitucija ili trećih lica. Samo dio najznačajnijih aktivnosti realizovanih u protekloj godini, predstavljene su po organizacionim jedinicama.

Sektor za prognozu vremena i meteorološki monitoring

U Odsjeku za analizu i prognozu vremena urađeno je oko 1.095 meteoroloških biltena za teritoriju Crne Gore i oko 730 prognostičkih biltena za pomorce za južni Jadran. Dva puta dnevno je ažuriran Meteoalarm sistem. Izdato je i 11 vanrednih meteoroloških informacija/upozorenja. Analizirane su značajne meteorološke situacije, koje su mogle da imaju potencijalni uticaj na stanje infrastrukture (energetski sistem, pomorske aktivnosti, stanje životne sredine u urbanim sredinama itd.). Evidentirani su značajni/ekstremni meteorološki događaji tokom 2020.godine. Servisirane su potrebe prema međunarodnim subjektima-partnerima, kao što su WMO, ECMWF, EUMETNET, EFAS. Sprovedne su aktivnosti oko “Wildfire sistema” za upozorenje na opasnost od požara.

U Odsjeku za numeričko modeliranje, radarsku i satelitsku meteorologiju, kao najvažnija aktivnost je početak projekta modeliranja vazduha za potrebe Agencije za zaštitu životne sredine, u sklopu kojeg će biti nabavljen server sa visokim performansama i numerički modeli za modeliranje hemijskih elemenata i transport aerosola.

U Odsjeku za meteorološki monitoring jedna od najznačajnijih aktivnosti je uspostavljanje automatske klimatološke stanice (OTT Pluvio², sa sensorima za padavine, temperaturu i relativnu vlažnost vazduha)

na Crkvicama – Krivošije, reon Orjena (najkišovitije mjesto u Evropi). U završnoj fazi je i izgradnja objekta za potrebe Centra za meteorološka mjerenja i osmatranja u Podgorici.

Sektor za meteorologiju

U Odsjecima Sektora za meteorologiju obavljani su redovni poslovi iz opisa aktivnosti i utvrđenog programa rada za tekuću godinu (izrada mjesečnih, sezonskih i godišnje klimatske analize, priprema izvještaja o statusu zimske i ljetnje sezone, evidentiranje i analiza fenoloških podataka i podataka o zemljištu; odgovori na brojne zahtjeve korisnika itd.), a izvršavale su se brojne međunarodne aktivnosti (najznačajnija - priprema stanja klime u Crnoj Gori za WMO; praćenje i ocjena suše i razmjena informacija na regionalnom nivou DMCSEE centar za suše u Ljubljani).

Sektor za hidrologiju

U Odsjeku mreže meteoroloških stanica najvažnije aktivnosti odnosile su se na instalaciju četiri žičare na izlaznim profilima glavnih vodotokova sliva Drine, na lokacijama Berane, Đurđevića Tara, Dobrakovo i Čiroviću (projekat: „Upravljanje slivom rijeke Drine na Zapadnom Balkanu”); nastavljeno je unaprijeđivanje sistema monitoringa površinskih i podzemnih voda (IPA projekat “Jačanje administrativnih kapaciteta u cilju implementacije ODV u Crnoj Gori”); kroz IPA projekat (trilateral IT, CG i AL - „3 WATCH OUT) izvršena je instalacija uređaja za beskontaktno mjerenje nivoa vode i proticaja na desnom rukavcu rijeke Bojane. Beskontaktni uređaj za mjerenje proticaja je prvi uređaj ovog tipa koji je instaliran u regionu.

U Odsjeku za hidrometrijska mjerenja i obradu izvršeno je ukupno 186 hidrometrijskih mjerenja. U sklopu ovih mjerenja, u cilju popunjavanja praznina na krivoj proticaja, a uz podršku kancelarije GIZ-a za Crnu Goru, urađena su 84 mjerenja na 12 profila u slivu Skadarskog jezera.

U Odsjeku za hidrološke analize obavljani su poslovi kontrole i obrade hidroloških podataka i informacija, koje se odnose na vodostaj i proticaj vode. Dodatno, zaposleni su aktivno učestvovali u projektima: „Sava Flood Forecasting and Warning System”, “Adaptacija na klimatske promjene u prekograničnom upravljanju rizikom od poplava za Zapadni Balkan (pod pokroviteljstvom GIZ-a); u okviru projekta “Podrška implementaciji i monitoringa upravljanja vodama u Crnoj Gori” predstavnik Odsjeka je član Radne grupe za izradu karata opasnosti od poplava i rizika od poplava, planova upravljanja rizikom od poplava da bi se smanjile štete izazvane poplavama; „Drina WBIF projekat” - vodoprivredni model Drine u programu WEAP; “Flood Hazard and Risk Mapping (FHRM) Drin/Drim – Buna/Bojana River Basin” (GIZ).

Sektor za ispitivanje kvaliteta voda i vazduha

U Odsjeku za kvalitet vazduha, u mreži stanica za kvalitet vazduha sakupljeno je i obrađeno 2.305 uzoraka sumpor-dioksida, dima i azotovih oksida; u mreži 15 stanica za kvalitet padavina obrađena su 1.162 uzorka, i izvršene su 13.944 analize, 11 parametara kvaliteta i realizovani su poslovi vezani za EMEP monitoring. Kroz projekat 3 WATCH, INTERREG IPA CBC dobijena je mjerna oprema.

U Odsjeku za kvalitet voda analizirano je 277 uzoraka, odnosno 6.488 analiza i to na: 20 izdani i podzemnih bunara, 20 vodotoka u četiri serije; tri prirodna jezera (Šasko, Skadarsko i Crno); pet vještačkih jezera (Krupačko, Slano, Liverovića, Bilečko i Otilovića); pet mješovitih voda i obalnom moru. Izvršene su i biološke analize i to: fitobentosa, fitoplanktona, makrofita i makrozoobentosa. Hidromorfološki monitoring je odrađen na vodnim tijelima rijeka: Drcka, Zlorečica, Mrtvica, Morača, Tara i Zera.

Sektor za hidrografiju i okeanografiju

Tokom 2020.godine urađen je hidrografski premjer i izrada nautičkih planova na 14 lokacija u opštinama: Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi. Urađen je hidrografski premjer i geofizičko snimanje reljefa morskog dna u akvatorijumu Maljevika, Katiča i Skočidevojke (“Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore”). Batimetrijski premjer HercegNovskog zaliva, urađen je u okviru projekta “Support to implementation and monitoring of water management”.

Sektor za seizmologiju

Sektor je realizovao seizmički monitoring i pružanje informacija o dogođenim zemljotresima, prema podacima iz mreže od 10 kratko-periodičnih i četiri široko-pojasna seizmometra, 10 akcelerometara i dva permanentne GPS stanice. Dodatno, radilo se na analiziranju i arhiviranju seizmičkih podataka i to: tekuće/urgentno i permanentno/finalno. Početkom 2020. godine, izvršeno je unaprijeđenje postojeće platforme akvizicije i razmjene seizmičkih signala (SeisComp3) uz unaprijeđeni grafički interfejs. Prelazak sa ranije 32-bitne akvizicije na noviju 64-bitnu verziju platforme SeisComp3 – omogućeno je uz posredovanje Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore, organizacija CTBTO. Nabavljena je life-time licenca za softverski modul koji unaprijeđuje tačnost automatske lokacije lokalnih zemljotresa. Sa italijanskom firmom ENI Montenegro B.V. dogovorena je donacija (vrijednosti cca 60.000€) u vidu nabavke trokomponentnog širokopojasnog savremenog senzora. Izvršeni su pripremni radovi na izvođenju bušotine (15m dubine) u koju će biti spušten senzor. Prva bore-hole instalacija na području Crne Gore, treba da omogući bolji seizmički monitoring južnog Jadrana i zamijeni postojeću kratkoperiodičnu stanicu Ulcinj. Nastavljen je proces postupnog uvođenja alternativnog satelitskog prenosa seizmičkih signala. Sektor je dao prijedlog teksta Nacrta Zakona o seizmološkim poslovima, a formiran je prijedlog projekta Strateške rekonstrukcije nacionalne seizmološke mreže.

Odjeljenje za informacioni sistem i odjeljenje za međunarodnu saradnju tokom 2020.godine su pružala podršku svim aktivnostima sektora Zavoda, u skladu sa svojim ekspertizama i opisom posla. Iz oblasti međunarodne saradnje radilo se na proceduri prijema Crne Gore u stalno članstvo u ECMWF-u.

Služba za opšte poslove i finansije

U Službi su se sprovodili normativno-pravni, stručno izvršni, administrativni poslovi, kao i računovodstveno-finansijski poslovi.

Pripremljen je i izrađen Kadrovski plan za 2020 godinu. U Kancelariji za računovodstveno-finansijske poslove urađen je popis pokretnih i nepokretnih stvari u državnoj svojini, izvršen je popis imovine, obaveza, potraživanja i gotovog novca, usaglašeno je knjigovodstveno i stvarno stanje imovine i obaveza za 2019.godinu; urađen Godišnji izvještaj o javnim nabavkama za 2019.godinu i izrađen je Plan javnih nabavki za 2020. godinu.

